

GRONG[®] kommune

- Et aktivt og robust regionsenter
med livskvalitet og mangfold

Årsbudsjett 2020 ***Handlingsplan 2020*** ***Økonomiplan 2020-2023***

Iskonsert i Namsen, ved Holandsøya/Brauta. Fotograf: Ingri Gartland

**Rådmannens forslag,
12.11.2019**

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	<i>Kommunestyrets vedtak i sak xx/19, møte 19.12.2019 følger som vedlegg 20 bakerst i heftet. ...</i>	4
2	<i>Sammendrag av budsjett og økonomiplan.....</i>	4
2.1	Innledning.....	4
2.2	Driftstiltak.....	4
2.3	Generelle kommentarer til budsjett og økonomiplan.....	5
2.4	Finansielle måltall.....	9
2.5	Omstillingsbehov fremover.....	10
2.6	Positive og negative elementer i forslaget til budsjett:.....	11
2.7	Reduksjoner i stillinger.....	13
2.8	Sluttkommentar.....	13
3	<i>Utarbeidelse av årsbudsjettet i praksis.....</i>	16
4	<i>Visjon og overordna strategier.....</i>	17
5	<i>Selvkost.....</i>	17
6	<i>Organisering.....</i>	18
6.1	Politisk organisering.....	18
6.2	Administrativ organisering.....	19
6.3	Faste styringsaktiviteter Grong kommune.....	20
7	<i>Befolkningsutvikling.....</i>	21
7.1	Innledning.....	21
7.2	Befolkningsutvikling 2010 - 2018 og prognose 2019-2040.....	21
8	<i>Rammebetingelser.....</i>	22
8.1	Lønnsbudsjettering.....	22
8.2	Sosiale kostnader.....	22
8.3	Pensjon.....	23
8.4	Arbeidsmiljø og utviklingen av tilstedeværelse.....	24
8.5	Skatt, rammetilskudd og inntektsutjevning.....	25
8.6	Kapitalkostnader.....	32
8.7	Flyktninger.....	34
8.8	Eiendomsskatt.....	36
8.9	Konsesjonsavgifter.....	37
8.10	Konsesjonskraftinntektene.....	37
8.11	Disposisjonsfond, investeringsfond og NTE-fondet.....	38
9	<i>Netto driftsutgifter fordelt mellom rammeområdene.....</i>	39
10	<i>Utfordringer for 2020 – 2023.....</i>	41
10.1	Generelle utfordringer for Grong kommune.....	41
10.2	Driftsutfordringer rammeområdet administrasjon og fellesutgifter.....	42
10.3	Driftsutfordringer rammeområdet oppvekst og familie.....	42
10.4	Driftsutfordringer rammeområdet helse og omsorg.....	43
10.5	Driftsutfordringer rammeområdet næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.....	45
11	<i>Målsettinger og handlingsplaner for Grong kommune.....</i>	47
11.1	Finansielle måltall Grong kommune.....	47
11.2	Handlingsplan for 2020.....	48
12	<i>Rådmannens kommentarer driftsbudsjettet.....</i>	54

12.1	Generelle kommentarer.	54
12.2	Kommentarer til rammeområdet administrasjon og fellesutgifter.	54
12.3	Kommentarer til rammeområdet oppvekst og familie.....	55
12.4	Kommentarer til rammeområdet helse og omsorg.	56
12.5	Kommentarer til rammeområdet næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.	57
12.6	Kommentarer til rammeområdet kirkeformål.	58
12.7	Kommentarer til rammeområdet politisk styring, kontroll og fellesutgifter.	58
13	Investerings tiltak i planperioden	59
13.1	Følgende nye investerings tiltak er foreslått gjennomført økonomiplanperioden	59
13.2	Prosjekter som videreføres fra tidligere år.	60
14	Finansiering	61
15	Driftstiltak som det er funnet rom for i perioden.	61
15.1	Større nye driftstiltak som det er funnet rom for i perioden.....	61
15.2	Beskrivelse av de nye driftstiltak som er lagt inn i økonomiplanperioden.....	61
16	Positive og negative elementer i årets budsjett.	63
17	Reduksjon i stillingsprosjenter fordelt på det enkelte rammeområdet.....	65
18	Omstilling og effektivisering	65
18.1	Utfordringer og aktivitetsnivået fremover	65
18.2	Omstilling og effektivisering fordelt på rammeområder	66
18.3	Oppsummert omstillingsbehov ved et aktivitetsnivå som er tilpasset kommunens inntekter uten bruk av fond.....	68
19	Obligatoriske budsjett skjema	71
19.1	BUDSJETT SKJEMA BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT ØKONOMIPLANPERIODEN 2020 - 2023.....	71
19.2	DETALJERT OPPSTILLING PKT 6 I BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT.	71
19.3	ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT - ØKONOMIPLANPERIODEN 2020 - 2023	72
19.4	BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING 2020 - 2023.....	73
19.5	Investeringsbudsjett for 2020 på kontonivå.	76
20	Vedlegg Gebyrregulativ	79
21	Kommunestyrets vedtak 19.12.2019.....	81
22	Vedlegg: Oversikt over investerings tiltak som er lagt inn i perioden 2020-2023.....	82

«Friplassen» ble åpnet i 2018. Foto: Ragnar Prestvik

1 Kommunestyrets vedtak i sak xx/19, møte 19.12.2019 følger som vedlegg 20 bakerst i heftet.

2 Sammendrag av budsjett og økonomiplan

2.1 Innledning

Betydelige endringer i inntektsforutsetningene gjør at vi går inn i en periode som på mange måter må karakteriseres som spesielt økonomisk utfordrende driftsmessig. Det ble tidlig i 2018 startet et omstillingsprosjekt der politikerne var sterkt med og definerte hvilke områder og forhold som skulle utredes. Enkelte av disse tiltakene er lagt inn i budsjettene, mens andre er foreslått lagt inn nå i kommende økonomiplanperiode. Jobben med omstilling for å oppnå balanse i budsjettene uten bruk av frie fond, må fortsette utover i denne økonomiplanperioden også. Det bør arbeides med å fremskynde omstillingstiltakene, slik at fondsbruken i perioden kan reduseres. Denne prosessen kan samordnes med utarbeidelse av ny samfunnsdel til kommuneplanen.

Nye investeringstiltak i økonomiplanperioden.

Brutto tall ligger inne nedenfor.

Prosjekt navn	Investering år / 1000 kr:			
	2020	2021	2022	2023
Velferdsteknologi – delt på to år 2019/2020	2 000 000			
Nytt tilbygg Ekker Barnehage – delt på to år 2019/2020	5 000 000			
Stiprosjekt Namsen	437 500			
Gjerde GBU	280 000			
Kjøleaggregat GHO Ventilasjon A og D fløy	500 000			
Renovering basseng	15 000 000	13 000 000		
Kapasitetsøkning Formofoss vannverk - Bjørgan	5 000 000	4 500 000		
Ny avløpspumpestasjon Sundspetten	800 000			
Gang og sykkelvei fram til Grong dyreklinikk	225 000			
Ny asfalt Sagveien	400 000			
Grong næringspark infrastruktur	13 623 000			
Flytting av A Urstads båtbyggerverksted	1 066 000			
Renovering Brannstasjon		5 000 000	5 000 000	
Stedsutvikling Grong Sentrum		6 000 000		
Helsefløy		16 000 000		
Asfaltering Folkehøgskolebakken		500 000		
Skifte kunstgress		4 500 000		
Rehabilitering adm. fløy kommunehuset		350 000		
Bytte varmepumpe Åveien			300 000	
Gymbygg Harran			750 000	
Brannverntiltak GHO				9 000 000
SUM	44 331 500	49 850 000	6 050 000	9 000 000

Det vises til eget vedlegg med oversikt over hvert enkelt investeringstiltak inkl. finansiering og driftskostnader.

2.2 Driftstiltak.

Nye tiltak:	2020	2021	2022	2023
D- 4403 Oppgradering fontene i miljøgata	37 500			
D- 1101 Acos, innbyggerinnsyn		130 000		
D- 1101 Kommuneplan -prosessledelse	100 000			
D- 2211 Leasing IT utstyr skole	100 000	100 000	100 000	100 000

D- 1101 Nærværjobb	100 000			
D- 3000 Helseplattformen		150 000		
D- 4131 Kjøkken D-Fløy	70 000			
D- 4150 Kjøp av piano – kultur og musikkskolen	50 000			
SUM	457 500	380 000	100 000	100 000

Nærmere beskrivelse av enkelt prosjekt under pkt. 15.2.

2.3 Generelle kommentarer til budsjett og økonomiplan.

Visjon og overordna strategier.

Budsjett og økonomiplan bygger på kommunens nye visjon og vedtatte politikkområder.

Visjon for Grong Kommune:

Grong - et aktivt og robust regionsenter med livskvalitet og mangfold.

Vedtatte politikkområder:

- Næring
- Kultur
- Helse
- Oppvekst
- Regionsenter

Felles utviklingstiltak for hele organisasjonen for økonomiplan- perioden.

- Opplæring folkevalgte
- Fokus på intern organisering og drift.

Det er stor vilje til å utvikle kommunen som en god og attraktiv arbeidsplass. I den sammenheng er det mange gode interne tiltak som kan bidra til en positiv utvikling av hele organisasjonen. Tiltakene som er opplyst er krevende ressursmessig å gjennomføre. Det kan derfor være mulig at det vil vise seg at noen av tiltakene må forskyves til 2021.

Tiltak:

- Gjennomføring av folkevalgtopplæring basert på egen plan med oppsatte tema og framdriftsplan.
- Utarbeidelse ny samfunnsdel av kommuneplanen.
- Utarbeidelse av planstrategi for 2020 - 2023
- Utarbeidelse av helhetlig ungdomsplan.
- Nærværarbeid, jfr. beskrivelse av driftstiltaket. Arbeide helhetlig for å øke nærværet. Mer fokus på holdningsskapende arbeid og det fraværet som er relatert til private forhold utenom. Det legges opp til innleie av ekstern ressurs og kompetanse.
- Analyse av kommunebarometeret for Grong kommune og fremleggelse av en samlet rapport, med tiltaksplan for kommunestyret..
- Fokus på informasjon på avdelingsnivå, bl.a. med informasjons- og drøftingsmøter samt medarbeidersamtaler.
- Lederopplæring innenfor ulike arbeidsmiljørelaterte temaer, blant annet gjennomføring av medarbeidersamtaler og andre arbeidsgiverrelaterte temaer. Opplæringen kan med fordel arrangeres sammen med tillitsvalgte og verneombud
- Fullføre arbeidet med revidering av lønnspolitisk handlingsplan
- Gjennomgang og eventuell revidering eller utarbeiding av Grong kommunes Arbeidsgiverstrategi
- Oppstart arbeidet med kompetanseplan for Grong kommune
- Videreføre deltakelse i Kompetanseløft Trøndelag – digital transformasjon
- Ny arkivplan med mål om godkjenning i løpet av 2020. Om dette er mulig, vil være avhengig av om arbeidskapasiteten på servicekontoret gjør det mulig å prioritere arbeid med arkivplanen.

- Oppstart våren 2020 med satsning på Klart Språk (videreutvikle et klart og tydelig språk både på digitale plattformer og skriftlig kommunikasjon)
- Innføring av Min Capitech for alle ansatte
- Etablering av system for forebygging av vold og trusler - 3 avdelinger prioriteres. Der systemet er innført, gjennomføres trening og håndtering av avvik.
- Veteran plan for Grong kommune.

I tillegg er det lagt inn flere utviklingstiltak innenfor de ulike sektorer.

Lønnsbudsjettering.

Forventet lønnsøkning for 2020 er på 3,5%. Dette utgjør kr 4,3 millioner for rammeområdene 1 – 6 og er ikke lagt inn i kommende budsjett. Dette tilsier at beløpet må hentes inn som innsparinger i 2020.

Pensjon og premieavvik.

Forsikringspremien vil øke noe fom. 2020 som følge av endringene i regelverket for medlemmer født 1963 og senere. Kostnadsreduksjon i KLP gir noe redusert premie. Pensjonskostnadene forventes noe redusert. Dette gjøre av avviket(premieavviket) mellom pensjonspremie og pensjonskostnad kan forventes å bli noe større fremover. Det er for 2020 budsjettert med et premieavvik, inntektsføring, på 9,3 millioner i 2020. Dette gir igjen en høyere utgiftsføring fremover i tid i og med at inntektsført premieavvik 2020 skal utgiftsføres med like store beløp de kommende 7 årene.

Når det gjelder prognosen for 2020 så bygger denne på at KLP kun oppnår minimumsavkastning på sin kapitalforvaltning. De siste årene har gått langt bedre enn dette slik at kommunen har mottatt større summer i premiefond enn i opprinnelig prognose, noe som igjen gir mindre premieinnbetaling og mindre premieavvik. Dette vil nok mest sannsynlig skje også i 2020.

Høyere premieavvik gir forverring i likviditeten.

Skatt og rammetilskudd.

Kommunens frie inntekter i form av skatt og rammetilskudd er i utgangspunktet lagt inn med samme kronebeløp pr. år. Driftsbudsjettet videreføres i **faste priser** i økonomiplanperioden. Beløpet som er lagt inn i for 2020 harmonere med de beløp som ligger inne i forslag til statsbudsjettet for 2020.

Renter og avdrag

Kommunen har inngått nye fastrenteavtaler med effektiv rente på 2,18% i 4 år fom 2020 for totalt kr 328,2 millioner. Vi har også et fastrentelån i Klp på 26 millioner til en rentesats på 2,07% ut 2021.

Øvrig gjeld ca 31 millioner ligger til flytende rente i Kommunalbanken. Dette slik at vi har mulighet til å betale inn ekstraordinære avdrag osv. Flytende rente er pr. i dag på omkring 2,4%.

Fastrenteavtalene gjøre at renteutgiftene er forutsigbare i kommende økonomiplanperiode.

Rentereguleringsfondet er pr. i dag på 2,6 millioner. En renteøkning på 1% på dagens gjeld utgjør til sammenligning ca 3,8 millioner.

I økonomiplanperioden er det lagt inn en del investeringer i kommende periode. Dette påvirker lånegjelda da vi ser at den øker fra 2019 med en topp i 2021 før den så er på tur nedover igjen.

Det som er svært viktig å merke seg, er at renter og avdrag til låneopptak utviklingsprosjektene basseng(22,4 mill.), stedsutvikling sentrum(2,78'), helsefløy(12,8) og infrastruktur Grong næringspark(8,9') forutsettes finansiert ved bruk av lånemidler, men der tilføring av fond fra NTE-utbytte tilføres tilsvarende rente- og avdragsbelastningen. Ved en slik forutsetning påvirker ikke utgiftene til renter og avdrag drifta. Dette fremgår av skjemaene for det enkelte investeringstiltaket. MERK også at en slik forutsetning binder opp en god del av bruken av NTE midlene i lang tid fremover. Avdragstiden på Helsefløya er satt til 50 år. Det er mye som kan skje på den tiden, sett i sammenheng med tilføring av utbytte fra NTE. Da er det viktig å være klar over at alternativet er at renter og avdrag for de aktuelle prosjektene må finansieres av ordinær drift.

Flyktninger

Det er i budsjett og økonomiplanperioden lagt opp til følgende bosetting av flyktninger, selv om antallet er høyst usikkert slik situasjonene er i dag.

2020	12 ordinære flyktninger.
2021	10 ordinære flyktninger.
2022	10 ordinære flyktninger.
2019	10 ordinære flyktninger.

Totalt er det budsjettert med vertskommune-, integrerings- og tilskudd enslige mindreårige som følger;

	Oppr. 2017	Oppr. 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vertskommunetilskudd	2 058 000	0	0	0	0	0	0
Integreringstilskudd	14 211 000	13 062 000	12 000 000	9 499 000	9 128 000	8 219 000	7 644 000
Ekstra tilskudd EM	500 000	0					
Ekstra tilskudd bosetting utover anmodning	50 000	0					
Ekstra tilskudd flyktninger nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker	2 760 000	2 760 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0	0
SUM Integreringstilskudd	19 579 000	15 822 000	13 000 000	10 499 000	10 128 000	8 219 000	7 644 000
Tilskudd enslige mindreårige;							
Antall em reduseres fortløpende i om at det ikke bosettes nye.	16 531 000	13 500 000	11 470 000	8 450 000	6 950 000	4 950 000	4 950 000
SUM tilskudd enslige mindreårige	16 531 000	14 250 000	11 470 000	8 450 000	6 950 000	4 950 000	4 950 000
SUM TILSKUDD	36 110 000	30 072 000	24 470 000	18 949 000	17 078 000	13 169 000	12 594 000

Ut fra oversikten ovenfor så ser en at dette er en relativt stor inntektspost i Grong kommunens budsjett. Selvfølgelig knytter det seg store utgiftsposter også til dette området. Området er svært usikkert, da det er umulig å se for seg hvordan bosettingen vil bli fremover. Vi er for 2020 anmodet om å ta imot 12 personer, hvorvidt disse kommer eller ikke vil ikke bli klart før utgangen av 2020. Når det gjelder enslige mindreårige så har vi ikke budsjettert med bosetting i forhold til dette fremover. Dvs. at enheten fases ut etter hvert som dagens bosatte flytter ut av ordningen.

Et tenkt scenario med 12 ordinære flyktninger i 2020 og ingen ny bosetting etter den tid vil gi følgende reduksjon i integreringstilskuddet sett i forhold til dagens økonomiplan

Totalt tilskudd	2021	2022	2023
Redusert tilskudd Integreringstilskudd	1 905 000	4 325 000	6 045 000

Utgiftene som relaterer seg til flyktninger ligger spredd i hele budsjettet slik at det er vanskelig/umulig å beregne utviklingen av disse dersom en velger et av scenariene ovenfor. Det er viktig å merke seg at dette kapitlet 8.7 kun omhandler inntektssiden vedr. flyktninger.

Eiendomsskatt

Fra og med 2010 har kommunestyret vedtatt at det skal innkreves eiendomsskatt av alle eiendommer i hele kommunen, såkalt generell eiendomsskatt. Benyttet promillesats har ligget stabil på 7 promille for verker og bruk og næring. Satsen for boliger og hytter var også på 7 promille i 2019.

For år 2020 fastsettes eiendomsskattegrunnlaget fra siste skatteligningen for kraftverkene det vil si for 2018. For Grongs vedkommende gjelder det de fire kraftverkene i Namsen; Åsmulfoss, Aunfoss, Øvre Fiskumfoss og Nedre Fiskumfoss, samt det private kraftverket Knutfoss Kraft AS. Beskatningen av kraftverkene er en omfattende og komplisert prosedyre og er nå lagt til sentralskattekontoret for storbedrifter i Moss.

Det har vært en kraftig reduksjon i eiendomsskattegrunnlaget de siste årene. Vi har i løpet av årene 2015 -2018 fått skatten redusert med totalt 5,6 millioner kroner. For 2018 og 2019 har det vært en liten økning på totalt 607.000,-.

Grong kommune er nå i gang med å ny alminnelig taksering av kommunens eiendommer da det har gått 10 år siden forrige taksering. Dette vil trolig medføre et høyere takstgrunnlag. Videre så er det i statsbudsjettet vedtatt at fastsatt eiendomsskattegrunnlag skal reduseres med 30%. Selve skattesatsen er også redusert til max 5 promille for 2020. Næring vil forbli som nå på 7 promille.

Eiendomsskatt er derfor et område det er stor usikkerhet omkring på nåværende tidspunkt. Vi har pr. i dag ikke oversikt over hvordan de nye takstene vil slå ut rente økonomisk for kommunen. Vi har derfor valgt å la eiendomsskatteinntektene for 2020 ligge på samme nivå som i 2019. Vi har for øvrig lagt inn en forventet økning på 1 million i 2023, jfr. en storstilt utbygging av kommunens kraftverk.

Avgiftsendringer

Vedr endringer i de kommunale avgifter og betalingssatser vises til vedlegg i budsjetteftet.

I all hovedsak er det foreslått maks økninger i tråd med prisstigningen.

Bruk av fond

Dersom budsjettet 2019 holder stikk vil vi opparbeide oss et «fritt» disposisjonsfond på 21,4 mill. ved årets slutt 2019.

Avsetning og bruk fremgår av tabellen nedenfor.

	Saldo IB	2019	2020	2021	2022	2023	Saldo UB
«Fritt» disposisjonsfond	15 945'	4 815'	-6 101'	-761'	-6 555'	-3 968'	3 375'
Rentefond	2 565'						2 565'
Premieavviksfond	16 494'						16 494'
Fond flyktninger	5 594'		-1 500'	-3 000'	-1 094'		0'
Gusli skog fond	690'	-90'	-410'	-90'	-90'	-10'	0'

Slik budsjett og økonomiplan ligger pr. i dag vil en ved utgangen av 2023 har stående igjen ca 3,4 millioner på «fritt disposisjonsfond», kr 2,6 mill. på rentereguleringsfondet, 16,5' mill på pensjonsfondet, 0 på flyktningefondet og 0 på Gusli skog fondet. ***Det er viktig å merke seg disse tallene.***

Investeringsfond

Ved utgangen av 2018 har vi et ubundet investeringsfond på kr 671.000,-, av dette er det budsjettet brukt kr 631' i 2019. Det er videre budsjettet med salg av boliger med til sammen 3,3' i 2020 og ytterligere kr 5,7' i 2021. Salgsinntektene forutsettes benyttet til finansering av investeringene, slik at investeringsfondet er tilnærmet null ved avslutning av økonomiplanperioden.

NTE-fondet.

Kommunen mottok i 2019 utbytte på kr 4,2 millioner fra NTE. 20% av kommunens andel skal overføres til et felles utviklingsfond for Namdalen. Resterende del kan brukes fortløpende til utviklingstiltak i kommunen. Vi har i økonomiplanperioden lagt inn en forventning om kr 4 mill i utbytte pr. år, kr 800' av dette videreføres hvert år til et felles utviklingsfond for Namdalen.

Det skal utarbeides egne vedtekter for fondet, disse forventes vedtatt i samme møte som budsjett og økonomiplan. Vedtektene skal si noe om hva midlene kan benyttes til samt legge en strategi for oppbygging av et slags «risikoandel».

Vi har i årets økonomiplan lagt inn bruk av NTE-fondet tilsvarende renter og avdrag på lån til utviklingstiltakene Basseng, Helsefløy, Stedsutvikling sentrum og infrastruktur Grong næringspark. I tillegg er det budsjettert bruk av dette fondet til å finansiere kommunens andel av utgiftene til bredbåndprosjekter i Harran. Hvordan renta utvikler seg, hva vil vi motta i utbytte fremover er forhold som er vanskelig å forutsi. Det er derfor viktig å bygge opp en «risikoandel» av en slik størrelse at det er mulig å benytte av dette til konkrete utviklingsprosjekter dersom renta øker, eller utbytte fra NTE reduseres. Dersom det i fremtiden skulle bli aktuelt å utvide aksjekapitalen i NTE kan det også være mulig å benytte «risikofondet» til dette.

NTE fondet utvikler seg slik i perioden jfr budsjettforslaget:

	2020	2021	2022	2023
Inngående beholdning	3 378 000	5 388 000	6 823 042	7 901 734
Budsjettert avsetning pr. år.	3 200 000	3 200 000	3 200 000	3 200 000
Egenandel bredbåndutbygging Harran	-1 190 000	-786 000		
Stedsutvikling Grong sentrum			-130 278	-128 749
Infrastruktur Grong næringspark		-416 608	-411 718	-406 829
Basseng		-562 350	-1 043 120	-1 030 800
Helsefløy			-536 192	-530 560
UB	5 388 000	6 823 042	7 901 734	9 004 796

Fondet vil ved utgangen av perioden være på anslagsvis 9 millioner.

2.4 Finansielle måltall

Ny kommunelov inneholder en ny generalbestemmelse som slår fast at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Det nevnes nøye prioriteringer, jevnlig oppfølging av budsjett, egenfinansiering av investeringer, planmessig vedlikehold av eiendom og håndtering av risiko som noen stikkord for god langsiktig økonomiforvaltning.

Den nye kommuneloven inneholder nå en lovfestet plikt til å benytte finansielle måltall som verktøy for langsiktig styring av kommunens økonomi.

Kommunestyret vedtok i september i k-sak 35/19 at følgende finansielle måltall skal innarbeides i budsjett og økonomiplan for Grong kommune;

De konkrete måltallene gjelder i et tidsperspektiv innenfor økonomiplanperioden dvs. 4 år.

- Netto driftsresultat, minimum 1,75% av driftsinntektene.
- Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene, bør ikke overstige 120%.
- Disposisjonsfond, minimum 7,5% av driftsinntektene.
- Arbeidskapitalen bør utgjøre minst 15%

Finansielle måltall	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	3,5	2,41	1,91	-1,6	-1,88	-0,77	-2,08	-0,89
Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene	123,1	112,3	118,8	122	129	135	134	131
Prosent disposisjonsfond av driftsinntektene	11,56	14,16	15,82	13,72	11,64	10,63	8,53	7,31
Arbeidskapital (minus premieavviket) i prosent av driftsinntektene	23,1	13,7	18,1					

Nærmere beskrivelse av de ulike tallene finnes under pkt 11.1

2.5 Omstillingsbehov fremover.

Det er lagt inn følgene forventninger om innsparinger på de ulike rammeområdene i økonomiplanperioden. Denne oversikten gjelder tiltak som ikke er spesifisert ned på det enkelte ansvarsområdet, slik at disse kommer i tillegg til øvrige tiltak beskrevet .

Tabellen forestås slik:

Innsparingen på ramme 2 i 2020 er totalt kr 1.700.000,-. Dette er så videreført utover i perioden. I tillegg kommer det inn ytterligere 1.025.000,- i innsparing f.o.m 2021 og videre utover i perioden, samt et nytt beløp på 1.500.000,- i 2023. Altså totalt omstillingsbeløp for 2023 sett i forhold til dagens situasjon for ramme 2 er på 4.225.000,-.

	2020	2021	2022	2023
Ramme 1 Adm. og fellesutgifter				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	190 000			
Ramme 2 Oppvekst og familie				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	1 700 000			
Forventet innsparing jfr. vedtak i omstillingsprosess; spisepause evt. annet		1 025 000		
Ytterligere omstilling for å oppnå balanse fremover – totalen fordelt mellom rammeområdene				1 500 000
Ramme 3 Helse og omsorg				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	1 900 000			
Forventet innsparing helseområdet	261 000	186 000		
Forventet innsparing jfr. vedtak i omstillingsprosess; spisepause evt. annet		1 025 000		
Velferdsteknologi, kan bli noe lavere alt etter hvor mye tilskudd det er mulig å hente ut		263 000		
Ytterligere omstilling for å oppnå balanse fremover – totalen fordelt mellom rammeområdene				1 500 000
Ramme 4 Næring, miljø, kultur, teknisk, brann				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	520 000			
Forventet innsparing jfr. vedtak i omstillingsprosess; spisepause evt. annet		460 000		
Ytterligere omstilling for å oppnå balanse fremover – totalen fordelt mellom rammeområdene				300 000
Ramme 6 Politisk styring mm				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	30 000			
Sum innsparing/omstilling ramme 1 - 6				
Totalt beløp pr. år.	4 601 000	2 959 000	0	3 300 000

Totalt omstillingsbehov som ligger inne i økonomiplanperioden fordelt på det enkelte år er som følger. Altså innsparing på kr 4,6 mill. i 2020, og ytterligere kr 3 mill. i 2021 og nye 3,3 millioner i 2023. Vi ser ovenfor at det foreligger store utfordringer i årene som kommer. Omstillingsbehovene er fordelt på de ulike rammeområdene. Det er viktig å merke seg at dette kun er anslag og at fordelingen mellom rammeområdene kan måtte endres underveis i omstillingsprosessen.

Anslag omstilling/effektiviseringsbehov	2020	2021	2022	2023
Ramme 1 Adm. og fellesutgifter	190 000			
Ramme 2 Oppvekst og familie	1 700 000	1 025 000		1 500 000
Ramme 3 Helse og omsorg	2 161 000	1 474 000		1 500 000
Ramme 4 Teknisk, kultur, næring, jord/skog mm	520 000	460 000		300 000
Ramme 6 Politisk styring mm	30 000			
Bruk av disposisjonsfond	6 101 000	761 000	6 555 000	3 968 000
Bruk av flyktningefond	1 500 000	3 000 000	1 094 000	
SUM	12 202 000	6 720 000	7 649 000	7 268 000

Omstillingsbehovet i 2020 kan deles inn som følger;

- *Forventet lønnsøkning – ikke lagt inn midler til dette i budsjettet, beløp må finansieres innen egen ramme. Totalt 4,3 millioner.*
- *Forventet reduksjon 80% stilling fom.1/6- på ramme 3. kr 261'.*
- *Dersom null bruk av disposisjonsfond måtte utgiftene tas ned ytterligere 7,6 millioner.*

Det synes fornuftig å la nytt kommunestyre få noe tid på seg før de må gå i gang med store omlegginger/innsparinger, slik at en fondsbruk på 7,6 millioner for 2020 kan være fornuftig.

For 2021 bør en derimot forsøke å unngå fondsbruk. Dette kan gjøres ved å hente inn de 3,7 millionene som er tenkt brukt av fond, ved reduserte utgifter/økte inntekter isteden. Dette kommer da i tillegg til forventet innsparing med de tiltak som er lagt inn som f.eks ubetalt matpause osv.

Henter vi inn kr 3,7 mill. mer i 2021 enn det som nå ligger inne i forslaget, og dette er innsparinger som kan videreføres i 2022, så vil fondsbruken for 2022 automatisk bli redusert fra 7,6 til 3,9 mill.

Dette gjør videre at 2023 er tilnærmet i balanse uten bruk av fond, med de omstillingstiltak som allerede er lagt inn.

2.6 Positive og negative elementer i forslaget til budsjett:

Positivt

- Ekstra midler for økt fokus og satsning på nærværsutfordringer oppfølging av sykemeldte – kr 100.000,-.
- For gjennomføring av kommuneplanprosess våre 2020 er det satt av kr 100.000,- for kjøp av ekstern bistand.
- Tidligere år har det vært lagt inn omstillingskrav på de ulike rammeområdene. Det er positivt at det kun er et element (lønnsøkning 2020) som er lagt inn for 2020.
- Dagens tjenestetilbud opprettholdes.
- Det er fortsatt lagt inn midler til kompetanseheving, som muliggjør at ansatte kan ta videreutdanning innenfor prioriterte områder.
- Det er satt av midler til fornyelse av IKT-utstyr i skolene.
- Det er satt av midler til fortsatt deltakelse i felles barnevernvaktordning.
- PPT viderefører avtale om logoped.

- Det er lagt inn ekstra ressurser til læremidler i skole i forbindelse med innføring av fagfornyelsen.
- Mål om å få på plass vertskommuneløsning på kommunale tjenester på NAV, der Grong kommune skal være vertskommune.
- Flyttingen av voksenopplæringen til Kuben gir samdriftsfordeler med GBU samt resulterer i driftsøkonomiske besparelser.
- Nytt Gjerde på GBU monteres i 2020.
- Bygging av svømmebasseng kan oppstartes i 2020.
- Bygningsmessig utvidelse av Ekker barnehage
- Velferdsteknologi vil bli innført i pleie og omsorgstjenesten.
- Det er avsatt midler til kjøling på ventilasjonsanlegg på 500 000,- med mål om kjøling på A og D – fløy ved helse og omsorgstunet.
- Avdelingskjøkkenet på skjermet avdeling skal byttes innenfor en kostnadsramme på 70 000,-
- Familiebasen har ett år igjen med tilskuddsmidler rus og psykiatriområdet.
- Nytt svømmebasseng med tilhørende fasiliteter er positivt for folkehelsen og alle de revmatikerne vi ha i kommunen.
- Bredbåndsutbyggingen vil muliggjøre å ta i bruk velferdsteknologi i forhold til hjemmebasert omsorg.
- Deler av budsjettet som omfatter tilskuddsforvaltning er videreført fra 2019.
- Positivt at det fortsatt er avsatt midler tilskudd til sang/musikk/teater/konserter, barne- og ungdomsarbeid og kulturmidler til klubber og lag.
- Tilskudd til brøyting av parkeringsplass på Heia Gjestegård og tilskudd til oppkjøring av Kvernsjøløypa og andre skiløyper er opprettholdt i 2020.
- Fortsatt aktiv satsing på vann og avløpsida innenfor kommunalteknikk (vannutbygging Bjørgan og ny avløpspumpestasjon Sundspeten).
- Asfaltering av Sagvegen
- Stiprosjekt Grong sentrum
- Utvidelse av museet – flytting båtbyggeri og etablering av parkeringsplass
- Nytt fortau Bergsmo
- Det videreføres en god og aktiv drift av kulturhuset Kuben med den samme kommunale ressursbruken og stor grad av frivillige ressurser.
- Interkommunalt samarbeid innenfor teknisk sektor og Namdal brann- og redningsvesen videreføres på samme nivå som i 2019.
- Det er lagt inn kr 200. 000 til kjøp av ressurs /kompetanse innen landbruksområdet.
- Aktiv videre satsing på fiberutbygging med kr 1.000.000 i 2020 til utbyggingen av Harran I.

Negativt

- Eventuell økt lønn i 2020 er ikke lagt inn i budsjettet – tilsvarer ca 4,3 mill. inkl. sosiale utgifter. Dette gjelder alle rammeområder og kommenteres derfor samlet og ikke under hvert område.
- Et stramt budsjett for ramme 1 som gir store utfordringer for å ta lønnsøkningen i 2020 og eventuelle uforutsette utgifter.
- Driftsposter er ikke justert i forhold til lønns- og prisstigning
- Effektivisering av ulike systemer medfører kostnadsreduksjoner på Økonomi. I 2020 blir det full effekt av reduksjonen med 1 årsverk. Videre foretas ytterligere reduksjon med 0,13 årsverk i 2020. Fra og med 01.01.2020 vil IN Lønn overta oppfølging av sykepengerefusjoner. Dette innebærer en merkostnad til IN Lønn tilsvarende 20 % stilling og tilsvarende reduksjon foretas på Økonomi fra og med 01.03.2020.
- Generelle innsparingstiltak for rammeområde 2, vil gi utfordringer for flere avdelinger
- Fylkeskommunen har sagt opp PPT-avtale fra 01.07.20.
- Uforutsigbart når det gjelder tilskudd til bl.a. voksenopplæringen
- Usikkerhet mht til bosetting av flykninger skaper usikkerhet for flykningetjenesten og andre avdelinger.
- Utfordringer å holde budsjetttrammen for økonomisk sosialhjelp må sees i sammenheng med tettere oppfølging av brukere ifht bl.a., boveiledning og generell veiledning for å bli selvforsørget

- På grunn av nedgang i antall enslige mindreårige flyktninger, vil inntektene framover bli kraftig redusert. Dette medfører stadig strammere budsjett, nedbemanning og oppsigelser.
- Ytterligere forventning om stillingsreduksjoner på Helsetjenesten.
- En prosess vedrørende nye avtale med Namsos kommune og ny LINA- avtale i forbindelse med legevaktsamarbeidet i Namdal region innebærer en forventning om økte utgifter.
- Det ligger inne et reduksjonsmål på kr.130 000 som forutsetter privatisering av ca. 8 km kommunale veger fra 01.06.2020.

2.7 Reduksjoner i stillinger

Administrasjon og fellesutgifter

- Økonomi - 0,33 årsverk i fra 01.03.2020. (0,2 årsverk konverteres til kjøp av tjenester IN Lønn)

Oppvekst og familie

- Reduksjon av 150% stilling ved voksenopplæringen, utgjør om lag kr 900.000,-

Helse og omsorg

- Reduksjon med 40 % pleiestilling sykeheimen. Dette utgjør ca. kr. 200.000,-
- Omgjøring av sykeheimsrom til omsorgsboliger vil mest sannsynlig medføre overføring av en stilling fra institusjonsbasert omsorg til hjemmebasert omsorg.
- Reduksjon med 100 % stilling avdeling BEEM. Dette utgjør ca. kr. 450 000,-
- Helsetjenesten: 80% stilling (årseffekt) reduksjon på Helsetjenesten, sett i sammenheng med effektivisering med nye programmer/ funksjoner, og endring på eksterne avtaler. Dette utgjør ca kr. 500 000,-

Netto reduserte stillinger i 2020 blir på 4,03%. I dette tallet ligger ikke evt. stillingsreduksjoner som følge av nødvendig inndekning av lønnsøkning 2020.

2.8 Sluttkommentar

På bakgrunn av betydelig svikt i inntektsgrunnlaget relatert til flykninger og kraftinntekter samt utgiftsøkninger knyttet til brukere med ekstra behov for bistand, har kommunen store økonomiske utfordringer. Sammenlignet med regnskap 2017 blir driftsinntektene redusert med hele 33.000.000,- fram til 2023. Vi har for hele økonomiplanperioden måtte bruke av frie fond for å oppnå budsjettbalanse.

Det ble tidlig i 2018 startet et omstillingsprosjekt der politikerne var sterkt med og definerte hvilke mål som skulle fastsettes samt områder og forhold som skulle utredes. Selv om flere tiltak ble gjennomført er de hovedmål som ble satt for prosessen ikke nådd.

Det arbeid som er startet er bare begynnelsen på en omfattende prosess, og dette arbeidet må intensiveres videre. Kapittel 17 i heftet dokumenterer godt det omstillingsbehov som foreligger. Tallene er bygd på de forutsetninger som er lagt inn i budsjett – og økonomiplanforslag. Her er det i likhet med foregående år mange usikkerhetsmomenter. Det er viktig at kommunestyret også setter seg inn i de forutsetninger som ligger til grunn for forslaget, og stiller spørsmål om disse bør endres.

Da det er lite å hente på inntektssiden, er det driftsutgiftene som må reduseres, noe som igjen medfører reduksjon i bemanningen fremover. Størstedelen av stillingsreduksjonen i 2020 på litt over årsverk har sammenheng med reduksjon i bosetting av flyktninger.

Driftssituasjonen fremover viser at det må til upopulære beslutninger for å få balanse i økonomien uten løpende tilføring av fritt disposisjonsfond. Dette forutsetter ytterligere innstramning fra 2021. Det er viktig at kommunestyret har et langsiktig perspektiv ved behandlingen av årsbudsjettet. Jeg mener økonomiplanen synliggjør godt den langsiktige økonomiske utfordring som foreligger. Fra 2020 er det ved siden av stillingsreduksjoner foreslått å flytte voksenopplæringen til Kuben samt nedklassifisere noen av de kommunale vegene til private. Kommunestyret bør vurdere iverksettelse av ytterligere tiltak for å redusere netto driftsutgifter.

Økningen i kommunale avgifter og betalingsordninger er hovedsakelig ihht prisstigningen. Eiendomsskatten for boliger og fritidshus er redusert til 5 promille, men ut fra ny verddivurdering regnes det med at eiendomsskatten så noenlunde vil ligge på samme nivå i 2020 som i 2019. Noen variasjonen må dog påregnes.

Fra rådmannens side er det fremlagt et forslag til budsjett og økonomiplan som gjør at kommunestyret gis noe tid til å sette seg inn i utfordringsbildet, før det tas beslutninger om flere tiltak for å nå de økonomiske mål som er satt.

Det vil også være en utfordring fremover å skape forståelse hos innbyggerne for at rammeforutsetningene er endret, og at det vil være nødvendig å gjøre beslutninger som er av negativ karakter. God informasjon og måten prosessene gjennomføres på vil være viktig i det kommende arbeidet.

Rådmannen vil fremheve følgende viktige kriterier for en god kommuneøkonomi:

- Oppnå positive driftsmarginer
- Ha en tilstrekkelig likviditet og dermed unngå kassakreditt. Det er herunder viktig å ha et tilstrekkelig likviditetsfond i forhold til pensjonsutfordringene.
- Ha kontroll i forhold til gjeldssituasjon (størrelsen og sammensetningen av lånemassen, avsetninger på fond i gode tider og fastrentebindinger er viktige elementer her)
- Ha løpende god økonomistyring, slik at regnskapsunderskudd unngås.

Tilføringen av fritt disposisjonsfond i 2020 kan forsvares ut fra den totale fondsbeholdning, budsjettert forbruk av fond i 2020 på 4 mill. kr jfr forrige økonomiplan, samt forventninger om avsetning til fondet på 2 millioner i slutten av 2019. Men, det kan ikke poengteres nok at det fremover må arbeides mål- og handlingsrettet for å iverksette tiltak slik at det unngås å bruke disposisjonsfondet for å få balansert driftsbudsjettet.

Ut fra kommunens gjeldssituasjon med høye kapitalutgifter, er det viktig å ha fokus på nivået på nye låneopptak. Da særlig de låneopptak som netto medfører økte budsjettbelastninger. Vedr. utvikling av lånegjelda og den del av låneopptakene som gir netto ny budsjettbelastning vises til oversikten i heftet. Med de forutsetninger som er lagt til grunn blir utviklingen positiv.

Det er stor offensivitet i forslaget til investeringstiltak i perioden. Som det fremgår er de tiltak som er lagt inn, tiltak som har vært på behovslista lenge. Dette er tiltak som har stor virkning for lokalsamfunnet å få gjennomført. At kommunen er blitt medeier i NTE, og dermed får og forventer å få årlig utbytte fra selskapet, gjør at det åpner seg nye muligheter for gjennomføring av noen av disse utviklingsprosjektene. Utbyttedmidlene vil gå inn på et bundet fond som kan nyttes til utviklingstiltak. I forslaget til budsjett og økonomiplan er følgende utviklingsprosjekter lagt inn og da relatert opp mot utbyttedmidlene:

- Bredbåndsutbygging i Harran
- Svømmebasseng
- Klargjøring av næringsområder – Grong Næringspark
- Stedsutviklingstiltak Grong sentrum
- Helsefløy – Grong helse- og omsorgstun

I tillegg til disse prosjektene er også flere andre investeringstiltak lagt inn i 4-årsperioden som f.eks utbygging av vannanlegget på Bjørgan, utbygging av brannstasjon, nytt kunstgress, utvikling av museet og restaurering av gym-bygg Harran..

Tiltakene er fordelt i perioden slik at kommunestyret ikke binder seg opp i 2020. Løpende kan det gjøres endringer. Dette har vært en viktig forutsetning i arbeidet med forslaget.

Slik bruken av utbyttefondet fra NTE er lagt opp, er det viktig å være klar over risikobildet og konsekvensene. Det vil i forslaget til vedtekter for fondet bli foreslått en handlingsregel for å ivareta dette forholdet. Forslaget medfører å holde av en andel til risikokapital.

I likhet med investeringsbudsjettet er også handlingsplanen meget offensiv. Forslaget til handlingsplan for 2020 inneholder en rekke utviklingstiltak og vil bli krevende å gjennomføre i en periode med nytt kommunestyre og ny kommunedirektør (rådmann).

Det har vært lagt ned mye arbeid i dette budsjettet og økonomiplanen for å finne balansen i forhold til;

- de løpende driftsutgifter
- bruken av fondsmidler
- nivået på investeringer og fordelingen av disse i perioden
- nivået på nye låneopptak og rente – og avdragsbelastningen av disse
- hvilke utviklingstiltak som skal foreslås i handlingsplanen for 2020

Gjennomføring av de tiltak som ligger inne i budsjett og økonomiplan vil medføre stor aktivitet i kommunen de neste 4 år. Når det i tillegg medtas de store utbygginger som skjer i Harran med byggingen av kraftverk i Fiskumfoss og Fjerdingselva, vil dette kunne bli en helt spesiell periode utbyggingsmessig sett. Det er ikke tvil om at alle disse prosjekter vil ha betydning og ringvirkninger i kommunen og området rundt. Dette både i utbyggingsperioden, men også når prosjektene er ferdig. Det gjelder dog å ta de muligheter som vil komme. Dette gjelder ikke minst for kommunens næringsliv. Utnyttingen av steinmassene fra Fiskumfoss-utbyggingen er bare ett eksempel i denne sammenheng.

Selv om det vil være store utfordringer i kommende periode for å bringe den løpende drift i balanse uten å nytte fritt disposisjonsfond, vil den store aktiviteten være med å gi framtidsoptimisme. Det gjelder her som nevnt å ta mulighetene og utnytte potensialet som foreligger. I denne sammenheng vil jeg spesielt nevne Bjørgan – Heia området. Med en samling av alle aktørene og en god helhetlig handlingsplan i bunnen, mener jeg det vil være mulig å videreutvikle det området i stor grad. Mye er på gang, men her må det inn bedre struktur, organisering og gjennomføringskraft. I dette arbeidet må også kommunen bidra, og forutsetningene for dette er nok bedre enn de har vært de senere år.

Dette er mitt 31. og siste forslag til budsjett og økonomiplan fram for politisk behandling. Takker alle de ansatte som har bidratt i arbeidet, som har vært både utfordrende og omfattende. Jeg mener forslaget er godt gjennomarbeidet ut fra de forutsetninger som foreligger. Men, det er et forslag som er krevende å gjennomføre. Dersom det gode samspeilet og den rolleforståelse som har vært mellom politisk ledelse og administrativ ledelse videreføres, er utgangspunktet godt for å lykkes.

Grong, 12. november 2019

Svein Helland
rådmann

3 Utarbeidelse av årsbudsjettet i praksis

Økonomireglementet sier følgende;

Årsbudsjettet er en bindende plan for bruk av kommunen sine midler i budsjettåret. Kommunestyret sine prioriteringer samt de målsettinger og premisser som budsjettet bygger på skal komme tydelig frem i dokumentet. Årsbudsjettet er identisk med første år i økonomiplan.

Forslaget til årsbudsjett for påfølgende budsjettår fremmes av rådmannen til politisk behandling innen utgangen av desember. Formannskapet gir innstilling ovenfor kommunestyret. Kommunestyret vedtar budsjett i balanse før utgangen av desember (året før budsjettåret). Dette dokumentet vedtas som netto budsjetttramme pr. rammeområde.

Budsjettet inneholder de samme budsjettskjemaene som økonomiplan.

I tillegg til obligatorisk budsjett/økonomiplan dokument utarbeides det detaljbudsjett for rammeområdene 1 – 9. Dette viser budsjetterte tall på alle konti – 5 siffer under hvert ansvar. Dette detaljbudsjettet fremgår kun som et vedlegg til kommunestyrets behandling av årsbudsjettet.

Forslag til årsbudsjett fremmes av rådmannen til politisk behandling innen medio november. Formannskapet gir innstilling ovenfor kommunestyret.

Hvordan årsbudsjettet utarbeides i praksis:

Det første som gjøres i budsjettprosessen er å utarbeide såkalt "**konsekvensjustert budsjett**". Dette består i å videreføre driftsbudsjettet, med utgangspunkt i revidert budsjett for 2019, med "dagens drift". Her legges inn de korrigeringer som følger av kjente forhold som vedtak, lønnsøkninger, prisstigning o.l. På denne måte framkommer driftsresultatet i økonomiplanperioden dersom det ikke foretas endringer i drifta. Videre så bygger budsjett og økonomiplan fremlagt forslag til statsbudsjettet, se eget punkt 8.5. Driftsbudsjettet videreføres i **faste priser** i økonomiplanperioden.

Det har i hele prosessen vært dialog med både kommunalsjefer, avdelingsledere og tillitsvalgte. Kap 17 omhandler en del av de forholdene som er gjort og skal gjøres for å bringe budsjett og økonomiplan i balanse fremover.

Videre så er det slik at *økonomiplanens første år skal samsvare med kommende første årsbudsjett*. Dette innebærer i praksis at behandling av økonomiplan og årsbudsjett må samkjøres. Det utarbeides et hefte for årsbudsjett, handlingsplaner og økonomiplan. I tillegg utarbeides det et eget hefte for detaljbudsjettet.

Selve budsjettet og økonomiplan er offentlig fra den dagen rådmannen legger frem sin innstilling til formannskapet. Etter formannskapet har fattet sitt vedtak legger de frem dokumentet for offentlig ettersyn før det tas opp til 2. gangs behandling i formannskapet samt med endelig vedtak i kommunestyret den 19. desember 2019.

Oppbyggingen av detaljbudsjettet

Driftsbudsjettet deles inn i 9 rammeområder;

- Ramme 1 – Administrasjon og fellesutgifter
- Ramme 2 – Oppvekst og familie
- Ramme 3 – Helse og omsorg.
- Ramme 4 – Næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning.
- Ramme 5 – Kirkeformål
- Ramme 6 – Politisk styring, kontroll, fellesutgifter
- Ramme 7 – Særregnskap (Kommunale samarbeid)
- Ramme 8 – Skatter, rammetilskudd m.v.
- Ramme 9 – Renter, avdrag, finanstransaksjoner.

Det utarbeides *to ulike budsjetthefter*. Det ene er det obligatoriske heftet som omhandler årsbudsjett 2020, handlingsplan 2020 og økonomiplan 2020 – 2023. Tallene her er på rammenivå.

Kommunestyret vedtar budsjettet ut fra dette dokumentet.

Det blir også laget et budsjetthefte på detaljnivå. Etter endringer i økonomireglementet så behandles ikke dette dokumentet politisk. Rådmannen er tildelt myndighet til å fordele netto rammene ut på det enkelte ansvar så lenge dette skjer innenfor totalsummen for den enkelte nettorammen.

Detaljheftet legges ved som et vedlegg til den politiske behandlingen både i formannskapet og kommunestyret.

Detaljheftet deles i rammeområder. I tillegg er hver ramme er inndelt i **ansvar**. Ansvarene er nummerert med 4 siffer, hvorav det første sifferet viser hvilken ramme ansvaret ligger under.

Samme ansvarsbetegnelse brukes nå både i drifts- og investeringsbudsjettet. I investeringsbudsjettet benyttes i tillegg et prosjektnummer på 4 siffer.

Hvert ansvar er inndelt i **konti**. Hver konto består av 5 siffer, hvorav det som første siffer alltid benyttes **1** når det gjelder driftsbudsjettet, og **0** når det gjelder investeringsbudsjettet. De neste 3 siffer har et visst "slektskap" med den obligatoriske KOSTRA-arten, mens det femte og siste sifferet er en lokalt bestemt detaljinndeling.

4 Visjon og overordna strategier.

Kommuneplanen og økonomiplanen er kanskje de to viktigste strategiske planverkene innenfor kommunens virksomhet. Gjennom kommuneplanen settes retning og valg av strategier, mens økonomiplanen skal prioritere de tiltak som må gjennomføres for at målene skal nås.

Visjon for Grong kommune:

Grong - et aktivt og robust regionsenter med livskvalitet og mangfold.

Vedtatte politikkområder:

- Næring
- Kultur
- Helse
- Oppvekst
- Regionsenter

5 Selvkost

Kommunestyret har fattet prinsippvedtak om at innbyggerne skal dekke kommunens kostnader på områdene vann, kloakk, renovasjon, slam og feiing. Dette skal gjøres i hht. selvkost.

Definisjon av selvkost er den merkostnad som kommunen påføres med å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Tanken er at inntektene over noen år – 3-5 år – ikke skal overstige kostnadene for årene samlet. En slik forståelse kan dels være motivert ut ifra behovet for en nødvendig fleksibilitet i forhold til endringer på inntekts –og kostnadssiden, f.eks som følge av investeringer, som de fleste kommunene opplever.

Overskudd det enkelte år avsettes til et selvkostfond for hvert område. Underdekning enkelt år registreres også og skal tas inn med tilsvarende overskudd på områdene i løpet av en 5 års periode.

Ved regnskapsavslutningen for 2018 hadde vi følgende selvkostfond;

Vann	976 850,07
Kloakk	2 701 623,57
Slam	157 541,15
Renovasjon	218 080,05
Feiing	93 877,18

6 Organisering

6.1 Politisk organisering

Det politiske systemet i Grong kommune er organisert etter formannskapsmodellen, med kommunestyre og formannskap. Fra 1.1.2011 overtok formannskapet arbeidsområdene for hovedutvalg for helse og oppvekst og hovedutvalg for utvikling.

Kommunestyret har følgende sammensetning:

Kommunestyrets sammensetning	2019 - 2023
Totalt	17
Senterpartiet	9
Arbeiderpartiet	5
Miljøpartiet de grønne	1
Høyre	1
Sosialistisk venstreparti	1

6.1.1 Politisk ledelse

Kommunestyret og formannskapet ledes av ordfører Borgny Grande.

Ledere for utvalg og råd er:

Utvalg / råd / nemnd:	Leder
Kontrollutvalg	Vigdis Linmo
Eldreråd	Velges 28.11.2019
Eiendomsskatt, sakkyndig nemnd	Velges 28.11.2019
Eiendomsskatt, sakkyndig ankenemnd	Velges 28.11.2019
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	Velges 28.11.2019

6.1.2 Interkommunalt samarbeid

- IKT Indre Namdal IKS
- Midtre Namdal Avfallsselskap
- IKS Namdal rehabilitering – Høylandet
- Vertskommune for Indre Namdal barnevern og PPT
- Vertskommunen for tekniske tjenester som;
 - Byggesak
 - GIS

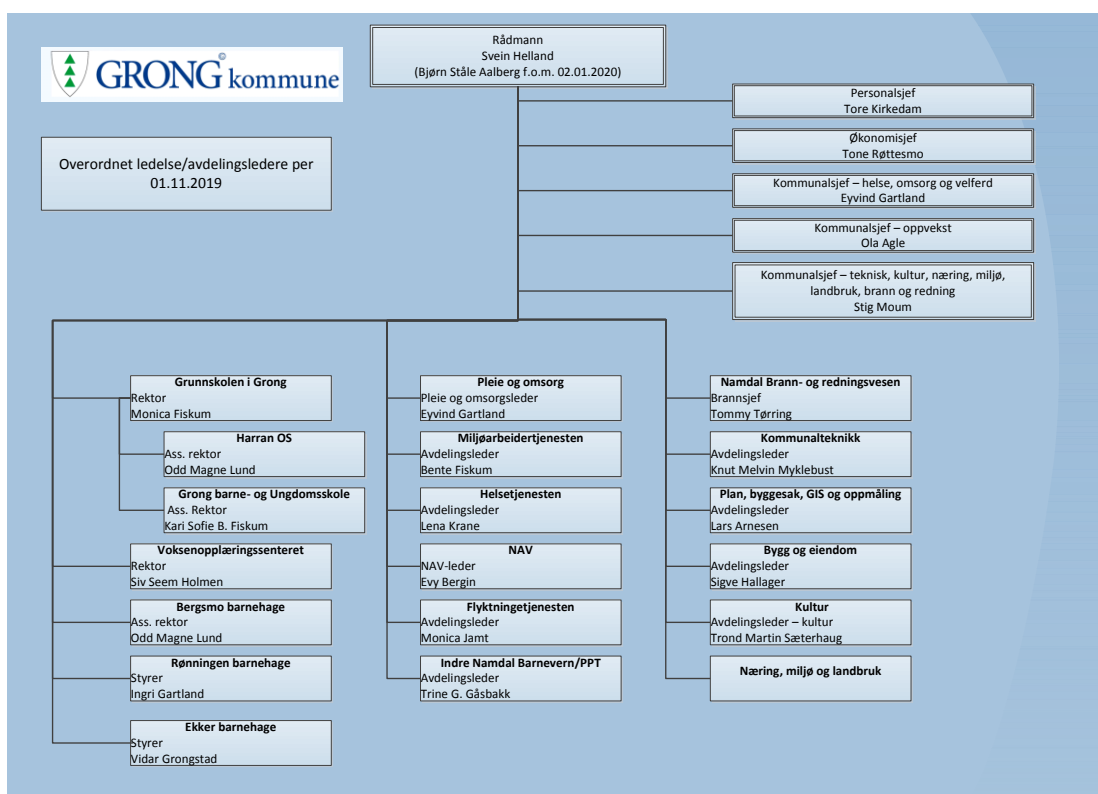
Kart- og oppmåling
 Arealplanlegging
 Byggetilsyn
 Vann og avløp

- Vertskommunesamarbeid om Lønn mellom Lierne, Røyrvik, Grong og Namsskogan (vertskommune)
- Namdal regionråd
- Revisjon Midt-Norge SA
- KonSek Trøndelag IKS
- Regional veterinærtjeneste
- Legevaktsamarbeid i Indre Namdal
- Legevaktordningen i Namdal (LINA)
- Brann- og redningstjenesten (samarbeid Overhalla, Høylandet og Grong – der Grong er vertskommune)
- Museet Midt

I tillegg foreligger flere avtaler vedr kjøp og salg av tjenester, eksempelvis oppmåling, byggesaksbehandling, skatteinnfordring, arbeidsgiverkontroll og jordmor.

6.2 Administrativ organisering

Organisasjonskart:

Figur 2
Administrativ organisering i Grong kommune

Rådmannens ledergruppe består nå av:

- Rådmann
- 3 kommunalsjefer
- Personalsjef(rådmannens stedfortreder)
- Økonomisjef

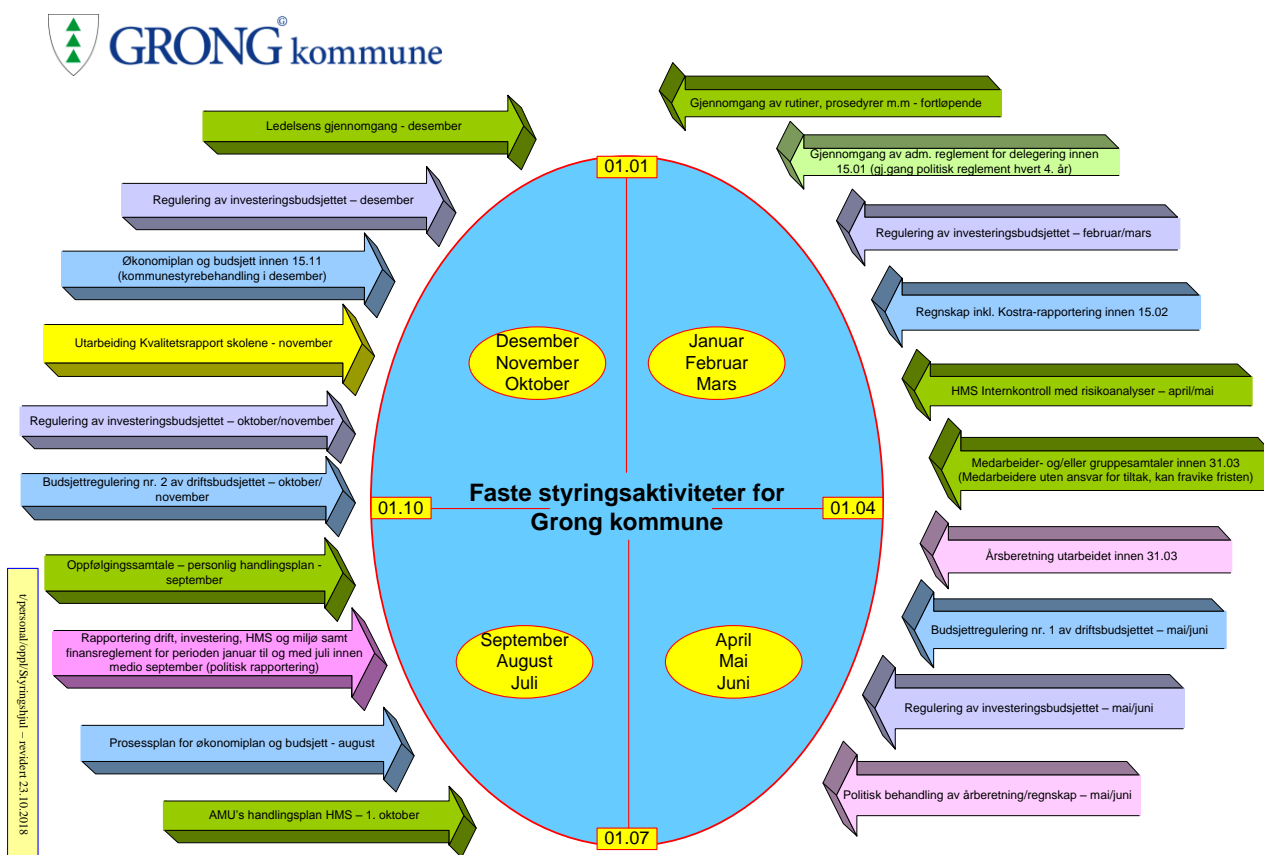
Nivå 2:

- Avdelingsledere/enhetsledere
- Stab og støttestrukturer

6.3 Faste styringsaktiviteter Grong kommune.

I 2018 foretok rådmannen en revisjon av alle faste styringsaktiviteter for Grong kommune. Det ble foretatt en korrigering av aktivitetene, hvor hovedhensikten var å tilpasse Grong kommunes årshjul til den praktiske hverdagen slik det arbeides nå, både i forhold til administrativ og politisk rapportering samt øvrige oppgaver.

Følgende faste styringsaktiviteter gjøres gjeldende:

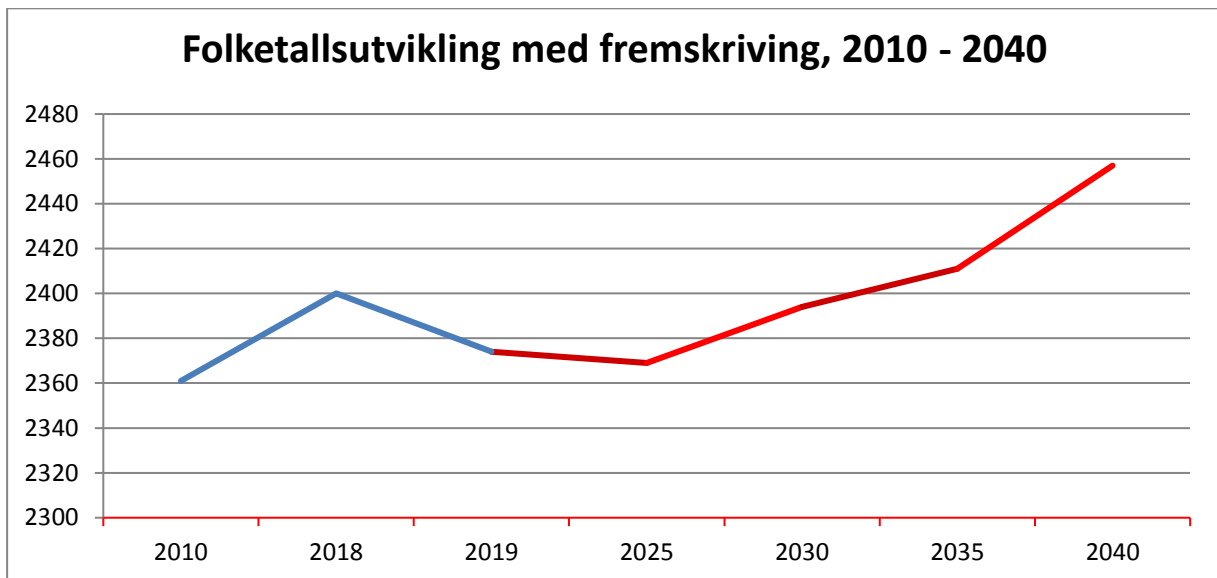
Ulike endringer må til for å nå de økonomiske målene omstillingsprosjektet fra 2018 har satt. Gjennom gode og involverende prosesser må Grong kommune, bli tydeligere på hva vi skal prioritere – hva Grong kommune skal være best på og hva vi skal være mindre gode på. I tillegg kan det være aktuelt å se på andre sider av tjenestetilbudet, bl.a. åpningstider på ulike fagområder, digitale løsninger som kan gi innsparinger. Netto driftsutgifter må reduseres betydelig og dette medfører at det må til stillingsreduksjoner i årene som kommer.

7 Befolkningsutvikling

7.1 Innledning

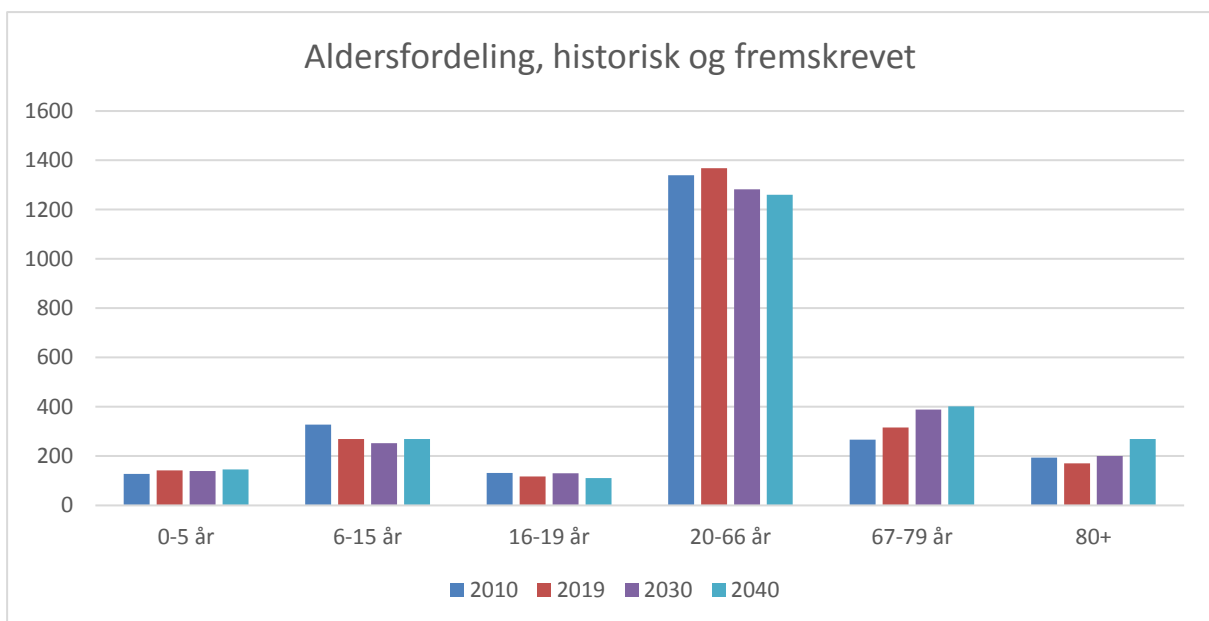
Befolkningsutviklingen, og sammensetningen av kommunens befolkning, er svært avgjørende når rammetilskudd skal beregnes. Hvordan utviklingen blir fremover er viktig både med tanke på rammetilskuddet og hvordan en skal dimensjonere tjenestetilbudet i kommunen.

7.2 Befolkningsutvikling 2010 - 2018 og prognose 2019-2040

Kilde: SSB, folketall (middels nasjonal vekst MMMM)

01.01.2019 var det registrert 2374 personer i Grong kommune. Dette var en reduksjon på 26 personer fra 01.01.2018. I SSB sin fremskriving, mellomalternativet, så forventes en økning fremover til 2040. Framskrivningen er dog usikker da folketallsutvikling påvirkes av mange faktorer. Pr. 3.kvartal i 2019 har vi 10 fødte, 25 døde, 56 har flyttet inn (herav 10 fra utlandet) og 42 har flyttet ut. Totalt er befolkningen blitt redusert med 1 person så langt i 2019.

Kilde: SSB, folketall pr. 1. januar (middels nasjonal vekst – MMMM)

Det er også viktig å se på alderssammensetningen relatert til de tilbud som kommunen skal gi. Vi ser av prognosen at barn 0-5 år vil være ganske jevn i perioden, mens barn 6-15 år forventes å reduseres frem til 2030 for så å stige svakt mot 2040. Ungdom 16 – 19 har en svak reduksjon i perioden med en liten oppgang i 2030.

Den yrkesaktive befolkningen er ganske stabil frem til 2030 da den har et fall. Gruppen 67 – 79 år stiger jevnt i perioden, det sammen gjør eldre 80 år+.

Selv om tallene er usikre i framskrivningen, så ser en tydelig at også Grong kommune vil få en større andel eldre og færre i yrkesaktiv alder, allerede fra 2030.

Befolkningsutviklingen, og sammensetningen av kommunens befolkning, er svært avgjørende når rammetilskudd skal beregnes. Hvordan utviklingen blir fremover er viktig både med tanke på rammetilskuddet og hvordan en skal dimensjonere tjenestetilbudet i kommunen.

8 Rammebetingelser

8.1 Lønnsbudsjettering

Lønn er budsjettert ut fra kjent årslønn etter at sentrale forhandlinger gjennomført våren 2019, samt lokale forhandlinger høsten 2019. I konsekvensjustert budsjett så ligger alle ansatte inne med korrekt lønn f.o.m 1.1.2020.

I de senere årene har vi hatt en oppgangskonjunktur hvor lønnsveksten har tatt seg opp. Statistisk Sentralbyrå (SSB) skiver følgende: Etter en rekordlav vekst i gjennomsnittlig årslønn på 1,7 prosent i 2016 økte lønnsveksten til 2,8 prosent i 2018. For 2019 venter vi at lønnsveksten tar seg ytterligere opp til 3,4 prosent. SSB skriver videre at rommet for ytterligere økt nominell lønnsvekst virker begrenset og SSB legger til grunn at lønnsveksten holder seg rundt 3,5 prosent i årene 2019-2021 før den blir litt lavere i 2022.

Det er ulike vekstanslag for gjennomsnittlig årslønn for 2020:

Statsbudsjettet	3,6 %
Norges Bank	3,3 %
SSB	3,5 %
KLP	3,5 %

Med bakgrunn i ovennevnte legger Grong kommune til grunn en årslønnsvekst for 2020 på 3,5 %. Årslønnsveksten får kun virkning i 8 måneder, da all lønnsvekst i hovedsak har virkningsdato 01.05. Et utdrag av budsjett for 2020 tilsier totalt kr 160 mill. som grunn lag for årslønnsvekst (inkludert ulike ubekvemstillegg). Inklusiv sosiale utgifter er beregnet årslønnsvekst for 2020 på kr 4,8 mill. **I forslag til budsjett for 2020 er det ikke lagt inn bevilgning for å møte lønnsveksten. Kr 4,3 mill. må derfor fordeles på de ulike rammeområdene og tas inn som en besparelse i løpet av 2020. (lønnsøkning 2020 er allerede lagt inn for ramme 7 som er vertskommuneområdet)**

Samlede lønnsutgifter og sosiale utgifter er vist i oppstillingen "Økonomisk oversikt drift" som er innarbeidet i budsjetteftet.

8.2 Sosiale kostnader

Sosiale kostnader er lagt inn med følgende satser:

- ❖ Pensjon
 - KLP 19,48% på fellesordningen
 - KLP 19,96% på sykepleierordningen
 - Statens pensjonskasse 10,25%

- ❖ Arbeidsgiveravgift 5,1%
- ❖ Avsetning til feriepenger 12%.

8.3 Pensjon

Pensjonsinnskudd:

Etter nye forskrifter om regnskapsføring av pensjonspremie, gjeldende fra og med året 2002, er det ikke det beløpet som kommunen faktisk *innbetaler* i pensjonspremie som skal utgiftsføres, men en *beregnet pensjonskostnad*.

Differansen mellom betalt premie og beregnet pensjonskostnad utgiftsføres/inntektsføres, avhengig om betalt premie er mindre eller større enn beregnet kostnad. Dette premieavviket kunne tidligere fordeles over 15 år, enten premieavviket var et inntektsbeløp som således skulle føres til utgift over kommende 15 år, eller at premieavviket var et utgiftsbeløp som skulle føres til inntekt over de kommende 15 år. Regelverket er nå endret slik at denne fordelingen f.o.m 2012 skal skje utover 10 år i stedet for 15. Premieavvik oppstått i 2014 og senere skal fordeles over 7 år.

Forsikringspremien vil øke noe f.o.m. 2020 som følge av endringene i regelverket for medlemmer født 1963 og senere. Kostnadsreduksjon i KLP gir noe redusert premie. Pensjonskostnadene forventes noe redusert. Dette gjøre av avviket (premieavviket) mellom pensjonspremie og pensjonskostnad kan forventes å bli noe større fremover. Årslønnsveksten som er lagt til grunn for pensjonsberegningene foretatt av KLP er satt til 3,5 prosent for 2020 og anslått av Statistisk Sentralbyrå.

Under ansvar 6800 er det budsjettert premieavvik med amortisering ut fra anslag både fra KLP og Statens Pensjonskasse.

	Premieavvik	Amortisering
KLP, positivt premieavvik som inntektsføres	-12 796 000	3 946 000
SPK, negativt premieavvik som utgiftsføres	-262 000	-204 000
Sum premieavvik inntektsføres i 2020, amortiseringen utg.føres	-13 058 000	3 742 000

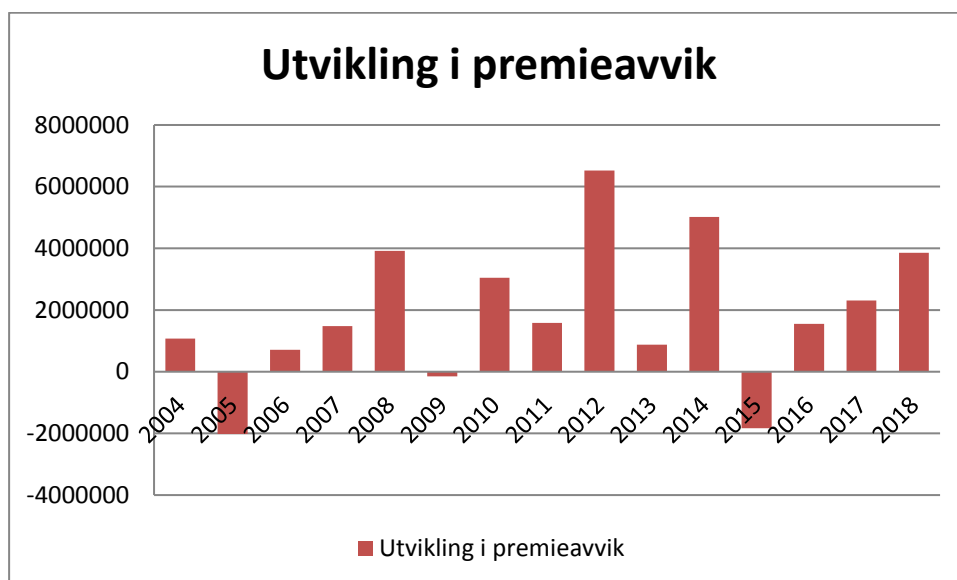
I tillegg kommer arbeidsgiveravgift av disse beløpene.

Kommunen har forsøkt å bygge opp et premieavviksfond på ca. samme størrelse premieavviket. Ved utgangen av 2018 var akkumulert premieavvik på kr 15,3 millioner inkl. arbeidsgiveravgift mens fondet var på kr 16,5'. Det er i dette budsjettforslaget ikke funnet rom for å øke premieavviksfondet tilsvarende de ca 10 millionene det er budsjettert inntektsført i premieavvik for 2020 (nettosum). Vi vil altså for 2020 betale ut ca. 9,3 millioner (differansen mellom nytt premieavvik og amortisering) mer enn det som blir utgiftsført. Dette tærer ytterligere på likviditeten. Slik prognosene er pr. i dag for 2019, så ser det ut til at 2019 vil bli et år hvor premieavvik og amortisering vil medføre en netto økning av premieavviket på ca 2,9 millioner. Anslått premieavvik ved utgangen av 2019 er på kr 18,2 mill. Sett opp mot fondet på 16,5 så burde vi funnet rom for ytterligere avsetning til premieavviksfondet, særlig med tanke på prognosen for 2020.

Når det gjelder prognosen for 2020 så bygger denne på at KLP kun oppnår minimumsavkastning på sin kapitalforvaltning. De siste årene har gått langt bedre enn dette slik at kommunen har mottatt større summer i premiefond enn i opprinnelig prognose, noe som igjen gir mindre premieinnbetaling og mindre premieavvik. Dette vil nok mest sannsynlig skje også i 2020.

Utvikling i premieavviket 2004 - 2018;

Tabellen viser inntektsført eller utgiftsført premieavvik pr. år. Den tar ikke hensyn til arbeidsgiveravgift og heller ikke til amortisering.

Egenkapitalinnskudd:

Det er antydnet at det i 2020 må innbetales egenkapitalinnskudd til KLP på 883.000 kr. Dette er lagt inn i investeringsbudsjettet, finansiert med driftsmidler.

8.4 Arbeidsmiljø og utviklingen av tilstedeværelse.

Mål:

I vedtatt Arbeidsgiverstrategi (AGS) for perioden 2011 – 2020, fremgår følgende i kap. 8.1:

Kommunens mål innenfor Inkluderende arbeidsliv og helse, miljø og sikkerhet er:

- ❑ Skape et godt arbeidsmiljø, som bidrar til trivsel, motivasjon, stolthet, kreativitet og effektivitet.
- ❑ Sikre at sykefraværet fortsatt reduseres og holdes på et lavt nivå, gjennomsnittlig 5 % innen år 2020 for hele organisasjonen.

I AGS kap. 8, står det videre:

Å etablere mestrende medarbeidere og helsefremmende arbeidsplasser er viktig for Grong kommune.

Kommunen skal i sin arbeidsgiverstrategi ha stor fokus på tilretteleggelse av arbeidsinnhold, arbeidsmiljø, arbeidsplass og rasjonell ressursbruk på en slik måte at det fremmer helse og forebygger sykdom. Like viktig vil det være å fremheve det ansvar hver enkelt ansatt har for utvikling av egen helse.

Organisasjonen skal ha fokus på hele mennesket; det friske som styrker, potensialer, positiv helse, velbefinnende, livssituasjon/livsfase og samtidig tap, lidelser, sykdom. Samtalen mellom leder og medarbeider er et viktig verktøy i denne sammenheng. Inkluderende holdninger er viktig på alle nivå, slik at man ser mangfoldet som en ressurs.

Status:

Til og med 3. kvartal 2019 har Grong kommune et nærvær på totalt 91,5 %. Sykefraværet fordeles på 1,6 % egenmeldt og 6,9 % legemeldt. Sykefraværet fordeles etter kvartal og varighet som følger:

Totalt nærvær for 2019 – fordelt på varighet (antall dager):

	Egenm.:	1 – 16:	> 17:	Sum nærvær:
Nærvær i % 1. kv. 2019	2,0	1,0	7,0	90,0
Nærvær i % 2. kv. 2019	1,1	0,3	6,2	92,4

Nærvær i % 3. kv. 2019	0,6	0,6	7,3	91,4
Nærvær i % 4. kv. 2019				

Som det fremgår av oversikten viser tallene ett stabilt nivå ned et nærvær på rundt 92 %. Ser vi på perioden 2015 til 2018 ligger det totale nærværet også på ca. 92 %, men med noen variasjoner i ulike kvartal.

2015 91,7 % (egenmeldt – 1,2 % og legemeldt – 7,1 %)

2016 92,7 % (egenmeldt – 1,0 % og legemeldt – 6,3 %)

2017 92,0 % (egenmeldt – 1,3 % og legemeldt – 6,7 %)

2018 92,0 % (egenmeldt – 1,3 % og legemeldt – 6,7 %)

Vårt fokus på «å ta egen helse på alvor», slik det er beskrevet i arbeidsgiverstrategien, er fortsatt gjeldende. Hver og en av våre ansatte må finne balansen mellom utfordringer og hvile, jobb og heim i et langsiktig perspektiv. Arbeidsgiverrepresentanter, hver enkelt leder, må hjelpe til med å finne denne balansen. Vi må imidlertid innse at en stor del av fraværet ikke kan påvirkes av hverken arbeidsgiver eller arbeidstaker.

Videre arbeid/tiltak i 2020:

Det nyalgte kommunestyret er arbeidsgiver for alle våre ansatte. Kommunestyret bør derfor foreta en gjennomgang av nåværende arbeidsgiverstrategi, herunder mål for nærværsarbeidet. I en slik gjennomgang bør det vurderes om det er aktuelt med en revidering eller utarbeiding av en ny arbeidsgiverstrategi, med tilhørende prosess som involverer ledere, tillitsvalgte, verneombud og ansatte. Tidspunkt for gjennomføring bør fastsettes gjennom planstrategiarbeidet.

Nærværsarbeid- og sykefraværsutfordringen vil også være ett viktig tema i 2020, bl.a. i mellomlederforum. I tillegg må arbeidet i Arbeidsmiljøutvalget fortsatt prioriteres i 2020 og i tillegg må verneombudsrollen aktiveres i større grad. Konkrete tiltak for arbeidet med nærværsutfordringer i 2020 fremgår av Handlingsplan for 2020 - felles utviklingstiltak. Det er nevnt et felles tiltak, som følger:

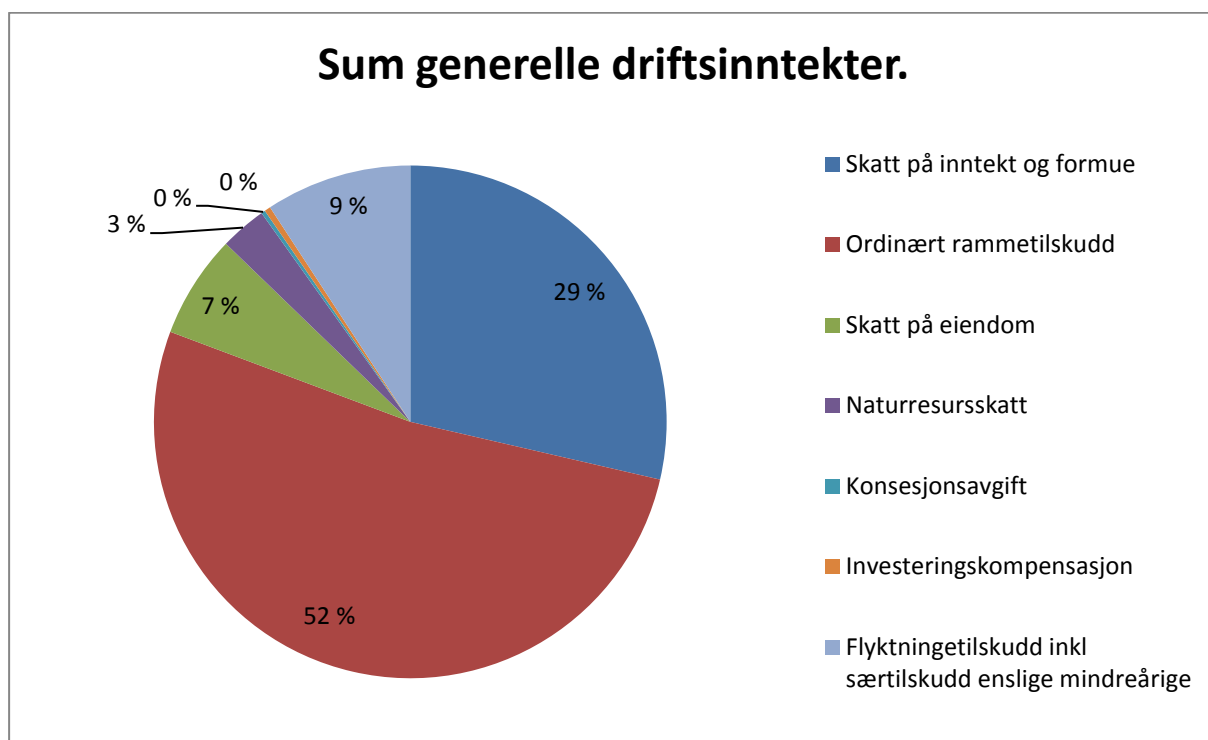
AMU forslår at det utarbeides et særskilt opplegg som kan bidra til en positiv utvikling av de skisserte utfordringene, særlig opp mot de forhold som er nevnt over (AMU konstaterer at mye av fraværet er relatert til private forhold)

Dette prosjektet kan da være både individrettet og av mer felles karakter. Nærmere definering av prosjektet, må foretas av AMU.

8.5 Skatt, rammetilskudd og inntektsutjevning

8.5.1 Fordeling av kommunens generelle driftsinntekter 2020.

Kakediagrammet viser fordeling av sum Generelle driftsinntekter på kr 205.554.000,- (jfr. budsjettskjema 1A)

8.5.2 Rådmannens forslag til budsjett for 2020 er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett.

Vedrørende det konkrete innhold i statsbudsjettforslaget vises til internettsidene til regjeringen og KS : <http://www.regjeringen.no>

På Kommunenes Sentralforbund (KS) sin hjemmeside finnes det også mye informasjon vedr statsbudsjettet og rammevilkårene for kommuneøkonomien. Gå inn på <http://www.ks.no>.

KS har også utarbeidet et eget notat om statsbudsjettet 2020 og konsekvensene for kommunene. Notatet er på 13 sider og det finner du her <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/kommuneokonomi/Statsbudsjett-2020-notat-til-publisering-rettet.pdf>

I statsbudsjettet for 2020 legges det opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 2,1% nominelt. Da regnet fra anslag på regnskap 2019.

Pris- og lønnsøkningen i kommunesektoren er anslått til 3,1% i 2020.

I det samlede rammetilskudd for 2020 blir det, i likhet med tidligere år, gjort en rekke korrigeringer på grunn av endringer i oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivå, regelendringer, nye oppgaver, innlemminger av øremerkede tilskudd o.a. Ett eksempel her er overføringen av skatteoppkrevinga til staten. Grong kommune har fått redusert rammetilskuddet med kr 460.000,- for perioden 1.6.2020 og ut året. Kommunen kjøper i dag skatteoppkrevertjenester for kr 290.000,- pr. år. En overføring av denne oppgaven til staten gir oss dermed et netto inntektstap.

For Grong kommune er anslaget for de frie oppgavekorrigerte frie inntekter (skatt og rammetilskudd) kr 167.427.000 i 2019. Anslaget for 2020 er på kr 171.906,-. Anslaget på vekst er 2,7%. Av rammetilskuddet i 2020 er kr 510.000 skjønnstilskudd.

Fra 2020 er maksimalsatsen for eiendomsskatt på bolig- og fritidseiendom 5 promille. (Grong kommune har i dag 7 promille). Regjeringen har tidligere varslet at maksimalsatsen vil settes ned med ytterligere 1 promille. Det fremmes ikke lovforslag om maksimumssats på 4 promille for bolig- og fritidseiendommer i tilknytning til statsbudsjettet for 2020, men regjeringen uttaler at de «vil komme tilbake til reduksjonen i eiendomsskattesatsen som en del av et helhetlig opplegg for kommuneøkonomien i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2021»

For detaljert informasjon om statsbudsjettforslaget vises til ovennevnte nettsteder. I tillegg finnes det en fin oversikt over den enkelte kommunes frie inntekter 2020 på følgende side:
<http://frieinntekter.regjeringen.no/frie-inntekter-2020/>

Yrkesmesse for elever ved ungdomsskolen høsten 2018

8.5.3 Skatt og rammetilskudd

Ansvar 8000 - Skatt på inntekt og formue

Når det gjelder kommunenes skatteinntekter så inngår disse i en skatteutjevning som har til formål å delvis jevne ut forskjeller i skatteinntektene kommunene imellom. I denne skatteutjevningen inngår inntekts- og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatten (skatt fra kraftselskapene). Den kommunale selskapsskatten er avviklet fra 2009. Overskuddsskatten for selskap og andre etterskuddspliktige skatteyttere tilfaller staten.

Størrelsen på den kommunale inntektsskatten og formuesskatten for personlige skattytere bestemmes i statsbudsjettet hvert år.

Kommuner med skatteinntekter under landssnittet får kompensert for 60% av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. I tillegg får kommuner med skatteinntekter under 90% av landssnittet kompensert for 35% av differansen mellom egne skatteinntekter og 90% av landssnittet. Grong kommunen er en av de kommunene som har en egen skatteinngang som ligger under 90% av landssnittet og således mottar kompensasjon- såkalt inntektsutjevning.

For 2020 er det lagt inn skatteanslag i samsvar med statsbudsjettet. Det er for 2020 også en forskjell mellom skatteanslaget lagt i statsbudsjettet og det skatteanslaget som fremgår av KS

prognosemodell. Statsbudsjettet gir et anslag på kr 72.619' i skatt og inntektsutjevning, mens anslaget fra KS som bygger på et snitt av siste tre års skatteinngang, samt folketall pr. 1.7.2019 gir en forventet skatteinngang på kr 71.929', altså nesten 700.000,- lavere. Vi har i budsjett 2020 forholdt oss til det høyeste anslaget. ***Det er derfor viktig å være klar over denne forutsetningen i budsjett 2020.*** Det er alltid vanskelig å treffe korrekt ved budsjettering av skatteinntekten. Det som er et faktum er at det er utviklingen på landsbasis som er avgjørende, som igjen virker på inntektsutjevningen. Forholdet må følges opp utover 2020.

Skatteanslaget er videreført flatt i økonomiplanperioden.

Ansvar 8200 - Rammetilskudd

Rammetilskuddet er den desidert største inntektskilden for kommunen. Rammetilskudd + formues- og inntektsskatt benevnes som ***frie inntekter*** i kommunen. Til sammen utgjør de frie inntektene 171,9 mill. kroner i rådmannens forslag til 2020-budsjett. Av det totale beløpet i skatt og rammetilskudd utgjør skatt på formue og inntekt inkl. inntektsutjevningen kr 72,6 mill. kr, og rammetilskuddet 99,3 mill. kr. Til sammenligning få forventer vi å få inn kr 167,7 millioner i skatt og rammetilskudd for 2019.

Om inntektssystemet:

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å utjevne kommunenes og fylkeskommunenes forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere. For å oppnå dette målet tas det ved fordelingen av rammetilskuddet hensyn til strukturelle ulikheter i kommunenes og fylkeskommunenes kostnader (utgiftsutjevning) og ulikheter i skatteinntektene (inntektsutjevning). Det gis også et skjønnstilskudd for å korrigere for forhold som ikke ivaretas godt nok i fordelingsystemet for øvrig. Inntektssystemet inneholder i tillegg virkemidler som utelukkende er begrunnet med regionalpolitiske målsettinger. Det samlede rammetilskuddet utbetales i ti terminer gjennom året.

Fordelinga av hele rammetilskudds-potten er nokså komplisert.

Rammetilskuddet består av følgende komponenter for Grong for 2020:

- Innbyggertilskudd
 - Utgifts utjevning
 - Korreksjoner og tilskudd med særskilt fordeling
 - INGAR Overgangsordninger (Inntektsgarantertilskudd fra 2009)
- Distriktstilskudd Nord-Norge
- Skjønnstilskudd

Innbyggertilskudd

Det samlede innbyggertilskuddet fordeles i utgangspunktet med et likt beløp pr. innbygger til alle kommuner etter at det er tatt hensyn til tilskudd som gis en særskilt fordeling. Beløpet for 2020 er på kr 25.083,- pr. innbygger. Grongs innbyggertall pr. 1.7.2019 var på 2.373 innbyggere.

Omfordeling av innbyggertilskudd – Utgiftsutjevning:

Omfordelingen som følge av utgifts- og inntektsutjevning gjøres i *innbyggertilskuddet*.

Utgiftsutjevningen i inntektssystemet er begrunnet med at forhold av demografisk, geografisk og sosial art gir strukturelle kostnadsforskjeller som kommunene i liten grad kan påvirke. For at kommunesektoren skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere må det tas hensyn til slike strukturelle kostnadsforskjeller ved fastlegging av de økonomiske rammene til den enkelte kommune. Eksempel på kostnadsforskjeller kan være aldersfordeling eller reiseavstand innen kommunen. En tar fra de relativt sett lettdrevne kommunene og gir til de relativt sett tungdrevne. Med lettdrevet/tungdrevet menes en kommune som vurdert etter objektive kriterier er rimeligere/dyrere i drift enn gjennomsnittskommunen. Objektive kriterier er forhold som kommunen i prinsippet ikke kan påvirke, for eksempel alderssammensetning og bosettingsmønster.

For å finne ut om en kommune er mer lettdrevet eller tungdrevet enn gjennomsnittet, er det gjort omfattende analyser av hvilke faktorer som har betydning for variasjon i kostnadene ved tjenesteproduksjonen i kommunal sektor.

Det har skjedd både store og små endringer i kostnadsnøklerne i de senere årene. Det er disse nøklene som gir grunnlaget for utgiftsutjevninga. Nærmere beskrivelse nedenfor.

Kostnadsnøklerne

Det beregnes for hvert kriterie en indeks på følgende måte ut fra eksemplet innbyggere 0-1 år:

$$\frac{0-1 \text{ åringer i Grong, } 42 \text{ stk}}{\text{Antall innbyggere Grong } 2\,373 \text{ stk}} \bigg/ \frac{0-1 \text{ åringer i landet } 111\,725 \text{ stk}}{\text{antall innbygger i landet totalt } 5\,345\,735 \text{ stk}} = \mathbf{0,8469 \text{ Kriterie indeks.}}$$

Denne indeksen blir så multiplisert med en fastsatt vektning for denne indeksen i dette tilfellet 0,0056. Delsum for kriteriet innbyggere 0-1 år blir på **0,0047**.

Tabellen nedenfor viser kriterieindeksen og vektning de ulike årene fom 2017. Det er ikke gjort vesentlige endringer i vektningen de siste årene. Kriterieindeksen påvirkes som en ser ovenfor av antallet Grong kommune har sett i forhold til landet totalt sett. Indeksen for Innbyggere 0-1 år viser økning fom 2019 til 2020. Dvs. at Grong kommune har et høyere antall barn i alder 0-1 år sett i forhold til totalen for landet i 2020 enn hva vi hadde i 2019.

	Kriterieindeks, tall for Grong				Vektning, likt for hele landet			
	2020	2019	2018	2017	2020	2019	2018	2017
Innbyggere 0-1 år	0,8469	0,6784	0,9073	0,8552	0,0056	0,0055	0,0054	0,0053
Innbyggere 2-5 år	0,988	1,0044	0,9058	1,0927	0,1374	0,1401	0,1414	0,142
Innbyggere 6-15 år	0,9228	0,8841	0,8832	0,8627	0,2615	0,2628	0,2646	0,2674
Innbyggere 16-22 år	1,036	1,0434	1,1526	1,2325	0,0233	0,0229	0,0225	0,0224
Innbyggere 23-66 år	0,9066	0,9179	0,9229	0,91	0,1053	0,1031	0,1033	0,1029
Innbyggere 67-79 år	1,2554	1,2625	1,1938	1,1682	0,0565	0,0553	0,0551	0,055
Innbyggere 80-89 år	1,7784	1,8027	1,792	1,6897	0,0772	0,076	0,0758	0,0754
Innbyggere 90 år og over	2,0449	2,0299	1,5235	1,7239	0,0389	0,0383	0,0382	0,0379
Basiskriteriet. Fom 2017 Gradert basistilskudd	7,0364	5,8355	5,7636	5,5672	0,0161	0,0188	0,0189	0,019
Reiseavstand til nærmeste sonesenter	1,7226	1,7271	1,7548	1,6989	0,0102	0,0101	0,0101	0,0102
Reiseavstand til nærmeste nabokrets	1,4914	1,4983	1,4972	1,5009	0,0102	0,0101	0,0101	0,0102
Landbrukskriteriet	3,2173	3,2496	3,2244	3,2935	0,0021	0,002	0,0021	0,0021

Innvandr 6-15 år, ekskl Skandinavia	1,3581	1,13	1,3725	1,1531	0,007	0,0071	0,0071	0,0072
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,7531	0,8561	0,8588	0,7849	0,0084	0,0084	0,0084	0,0082
Dødlighetskriteriet	0,84	0,7618	0,9045	0,7532	0,0458	0,0452	0,0451	0,0448
Barn 0-15 år med enslig forsørger	0,7917	1,0386	1,089	1,3758	0,0177	0,0181	0,0164	0,0161
Lavinntektskriteriet	1,1569	1,2461	1,3932	1,2099	0,0111	0,0113	0,0103	0,0101
Uføre 18-49 år	1,0235	1,1124	0,9258	0,8855	0,0065	0,0065	0,0065	0,0063
Opphopningsindeks	0,5348	0,4818	0,5341	0,8183	0,0096	0,0095	0,0096	0,0093

Tilsvarende beregninger som ovenfor er gjort for hvert parameter i tabellen ovenfor. Disse blir så summert og en kommer frem til en behovsindeks på 1,2083 for Grong's vedkommende for 2020. Dette er en økning fra 2019(1,1849) som påvirker utgiftsutjevningen i positiv retning for vår del.

Ut fra kostnadsnøklene og kriteriedataene beregnes utgiftsbehovet til hver enkelt kommune jfr. det som er beskrevet ovenfor. Det har altså ingen betydning hvor mye utgifter den enkelte kommune har. Dersom summen av beregnet utgiftsbehov for en kommune er over landsgjennomsnittet som er satt til 1, får kommunen et tillegg til innbyggertilskuddet. Dersom summen av beregnet utgiftsbehov for en kommune er under landsgjennomsnittet, får kommunen et fradrag i innbyggertilskuddet. Hele utgiftsutjevningen vil altså balansere.

Inntektssystemets beregninger viser at Grong i 2020 har et beregnet utgiftsbehov som ligger 20,83% over landsgjennomsnittet. Samme tall for 2017 var på 16,53%, 2018 16,83% og 2019 18,49%. Denne økningen gir oss mer i utgiftsutjevningen enn vi ville fått med utgiftsbehovs beregningen for 2019. Det fremgår av tabellen ovenfor hvilke kriterier som har endret seg fom 2017 og frem til nå.

Innbyggertilskuddet inkl. utgiftsutjevningen er i 2020 på kr 86.628.000,-. Dette gir oss i 2020 kr 4.288.000,- mer enn i 2019, til tross for nedgang i folketallet.

Korreksjon for elever i statlige og private skoler.

Enkelte kommuner har elever i statlige og private grunnskoler. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for. Trekkordningen for statlige og private skoler medfører at kommuner med elever i statlige og private skoler trekkes et gitt beløp per elev for de elevene kommunene ikke yter grunnskole tjenester til. Summen av trekk fra kommuner med elever i statlige og private skoler fordeles ut igjen til alle landets kommuner etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler omfordeler midler fra kommuner med mange elever i statlige og private skoler til kommuner med få eller ingen elever i statlige og private skoler.

Dette gir for Grong;

Landssum fordelt etter kostnadsnøkkel kr 911 000,-

Tilskudd med særskilt fordeling

Noen enkeltsaker fordeles ikke etter inntektssystemet ordinære kriterier, men gis en særskilt fordeling. Slike saker er for 2020 for Grong kommunes vedkommende;

Helsestasjon/skolehelsetjenester (økning fra 2019 på kr 24.000,-)	kr 386 000,-
Frivilligsentraler (økning fra 2019 på kr 13.000,-)	kr 427 000,-
Lærertetthet	<u>kr 375 000,-</u>
Totalt	kr 1 188 000,-

Inntektsgarantitilskudd:

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste. Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal skjerme kommunene mot slike endringer.

Ordningen er utformet slik at ingen kommune skal ha en vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 400 kroner under veksten på landsbasis, målt i kroner per innbygger.

Ordningen finansieres ved et likt trekk per innbygger i alle landets kommuner.

Endringer som omfattes av inntektsgarantiordningen er strukturelle endringer i inntektssystemet, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i befolkningstall og kriteriedata, og endringer i regionalpolitiske tilskudd.

Endringer i skjønnstilskuddet, veksttilskuddet og i skatteinntektene eller skatteutjevningen inngår ikke i beregningsgrunnlaget for inntektsgarantiordningen.

Veksten i rammetilskuddet fra 2019 til 2020 er på landsbasis 669,- kroner per innbygger. Dette innebærer at kommuner som har en vekst i rammetilskuddet som er lavere enn 269 kroner per innbygger, vil bli kompensert opp til denne vekstgrensen.

Grong kommunes vekst i rammetilskuddet fra 2019 til 2020 er 1.776,- kroner per innbygger, og kommunen får derfor 0 kroner per innbygger gjennom inntektsgarantiordningen.

Alle kommuner er med på å finansiere inntektsgarantiordningen og blir trukket med et likt beløp per innbygger i innbyggertilskuddet. For 2020 er trekket på -54 kroner per innbygger

Grong kommune får for 2020 et trekk på kr 128.000,- i denne ordningen. Det er tilnærmet samme beløp som for 2019.

Distriktstilskudd Nord-Norge.

Distriktstilskudd Nord-Norge gis til kommuner i Nord-Norge.

Tilskuddet går til alle kommuner i Namdalen og de tre nordligste fylkene og gis som en sats per innbygger. Satsen differensieres mellom ulike områder. I tillegg gis det et småkommunetillegg til kommuner med under 3 200 innbyggere. Dette tillegget gis med en sats per innbygger, som differensieres etter distriktsindeksen.

Distriktsindeksen måler graden av distriktsutfordringer i en kommune og består av ulike indikatorer som måler forskjeller i geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår. Alle kommuner i Finnmark, Troms, Nordland og Namdalen får distriktstilskudd etter en sats per innbygger. Denne satsen er for Grong sin del på kr 1.812,- pr. innbygger. En liten økning fra 2019.

I tillegg gis det et småkommunetillegg til kommuner med under 3 200 innbyggere. Tillegget gis med en sats per kommune alt etter hvilken distrikts indeks kommunen har. Distriktsindeksen for Grong kommune er på 32,3 noe som tilsier at vi får et småkommunetillegg på kr 5.875.000,-.

Totalt så vil Grong kommune motta i 2020 kr 10.177.000,- i Distriktstilskudd Nord-Norge. Det er en økning på kr 260.000,- fra 2019.

Skjønnstilskudd:

Skjønnstilskuddet blir brukt til å kompensere kommuner for spesielle lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet. Det samlede skjønnstilskuddet for kommuner er satt til kr 1.084.000.000,- for 2020. Det er en markant nedgang på 153 millioner fra i 2019. Tilskuddet skal fordeles av fylkesmannen etter fylkesrammer fastsatt av departementet.

Grong kommune vil motta kr 510' mill i skjønnsmidler fordelt av fylkesmannen via statsbudsjettet for 2020. Dette er en nedgang på 2.470.000,- fra 2019.

Samlet rammetilskudd i 2020

Det budsjetteres rammetilskudd i samsvar med forslag til statsbudsjett fremlagt i oktober 2019, Samlet beregning for rammetilskudd og skatt er slik;

1000 kr	2016	2017	2018	2019	2020
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	56 467	57 326	57 180	59 180	59 523
Utgiftsutjevning	17 810	20 219	20 342	23 160	27 105
Overgangsordninger/INGAR (fra 2009)	-143	-248	244	-127	-128
Korreksjon for elever i statlige og private skoler	788	995	902	865	911
Saker med særskilt fordeling	397	948	737	776	1 188

1000 kr	2016	2017	2018	2019	2020
Tilskudd	4 204	0			
Namdalskommunene/Hovedstadstilskudd					
Småkommunetilskudd	5 475	0			
Distriktstilskudd Nord- Norge		9 760	9 762	9 917	10 177
Ordinært skjønn	5 300	5 100	3 900	2 980	510
Skjønn – tap endringer av inntektssystemet	1 100	0			
Sum rammetilsk uten selskapsskatt	91 399	94 100	93 067	96 750	99 286
"Bykletrekket" (anslag)					
Netto inntektsutjevning	8 407	9 309	9 895	8 935	7 795
Sum rammetilskudd	99 638	103 409	102 962	105 685	107 081
Skatt på formue og inntekt	57 296	58 412	60 211	60 806	64 824
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	157 102	161 821	163 173	166 491	171 905

8.5.4 Innlemming og avvikling av øremerkede tilskudd i rammetilskudd

I 2020 er det kun gjennomført en rekke små innlemminger og korreksjoner i rammetilskuddet. Dette skyldes endringer i oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivå, regelendringer, nye oppgaver, innlemming av øremerkede tilskudd osv. Se Prop. 1 S(2019-2020) for kommunal- og moderniseringsdepartementet for nærmere omtale.

De største er;

- Trekk pga. av overføring av skatteoppkreverfunksjon til skatteetaten.
- Tilskudd til gang og sykkelveger.
- Innlemming tilskudd til rekruttering av psykologer
- Innlemming av tilskudd dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens.
- Innlemming av tilskudd til etablering og tilpassing av egen bolig.
- Innlemming av tilskudd til tidlig innsats i skolen, økt lærertetthet 1-10. trinn.
- Innlemming av tilskudd til leirskoleopplæring
- Innlemming av tilskudd til habilitering og rehabilitering
- Økt inntekt til kommunene pga. innteksgradert foreldrebetaling SFO 1-2. trinn.
- Økt inntekt til kommunen pga. gratis SFO til barn med spesielle behov 5-7 trinn.
- Økt inntekt til kommunene pga. gratis kjernetid for 2-åringer i barnehagen. Helårsvirkning.
- Statlige og private skoler økt elevtall.

8.6 Kapitalkostnader

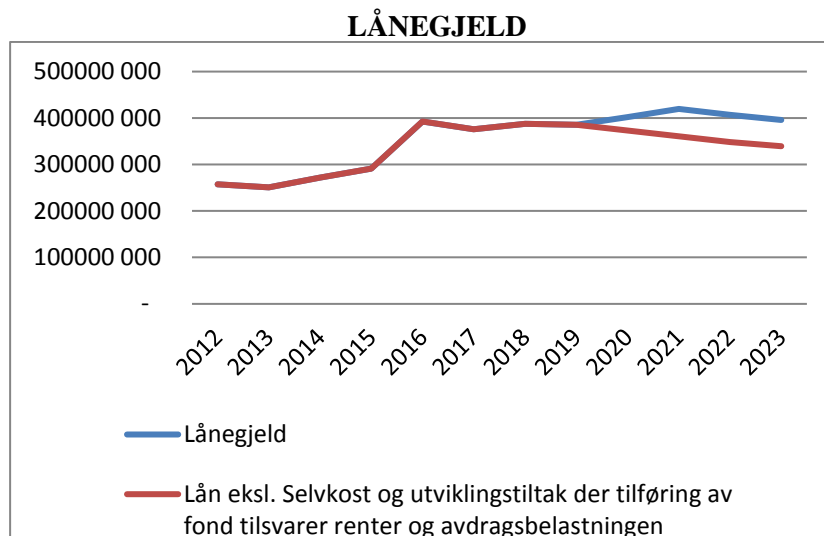
8.6.1 Utvikling i lånegjeld

Lånegjelda har vært ganske stabil i perioden 2010 tom 2014, dog med en økning som skyldes utbyggingen av sykeheimen. I perioden fom 2014 tom 2017 øker gjelda betraktelig. Dette har sammenheng med utbyggingen på GBU/kulturhuset. I økonomiplanperioden er det lagt inn en del investeringer i kommende periode. Dette påvirker lånegjelda da vi ser at den øker fra 2019 med en topp i 2021 før den så er på tur nedover igjen.

Det som er svært viktig å merke seg er at renter og avdrag til låneopptak basseng(22,4 mill), stedsutvikling sentrum(2,78'), helsefløy(12,8) og infrastruktur Grong næringspark(8,9') forutsettes finansiert ved bruk av lånemidler, men der tilføring av fond fra NTE-utbytte tilføres tilsvarende rente- og avdragsbelastningen. Ved en slik forutsetning påvirker ikke utgiftene til renter og avdrag drifta. Dette fremgår av skjemaene for det enkelte investeringstiltaket.

MERK også at en slik forutsetning binder opp en god del av bruken av NTE midlene i lang tid fremover. Avdragstiden på Helsefløya er satt til 50 år. Det er mye som kan skje på den tiden, sett i sammenheng med tilføring av utbytte fra NTE. Da er det viktig å være klar over at alternativet er at renter og avdrag for de aktuelle prosjektene må finansieres av ordinær drift.

Denne grafen inneholder ikke innlån til videreutlån.

8.6.2 Renteforutsetninger

Kommunen har inngått nye fastrenteavtaler med effektiv rente på 2,18% i 4 år fom 2020 for totalt kr 328,2 millioner. Vi har også et fastrentelån i Klp på 26 millioner til en rentesats på 2,07% ut 2021. Øvrig gjeld ca 31 millioner ligger til flytende rente i Kommunalbanken. Dette slik at vi har mulighet til å betale inn ekstraordinære avdrag osv. Flytende rente er pr. i dag på omkring 2,4%. Fastrenteavtalene gjøre at renteutgiftene våre er svært forutsigbare i kommende økonomiplanperiode. Rentereguleringsfondet vårt er pr. i dag på 2,6 millioner. En renteøkning på 1% på dagens gjeld utgjør til sammenligning ca 3,8 millioner.

Når det gjelder kommunens innlån i forbindelse med etableringslån i husbanken så er de aller fleste av disse knyttet opp mot flytende renter.

8.6.3 Utvikling i avdrag og rentekostnader

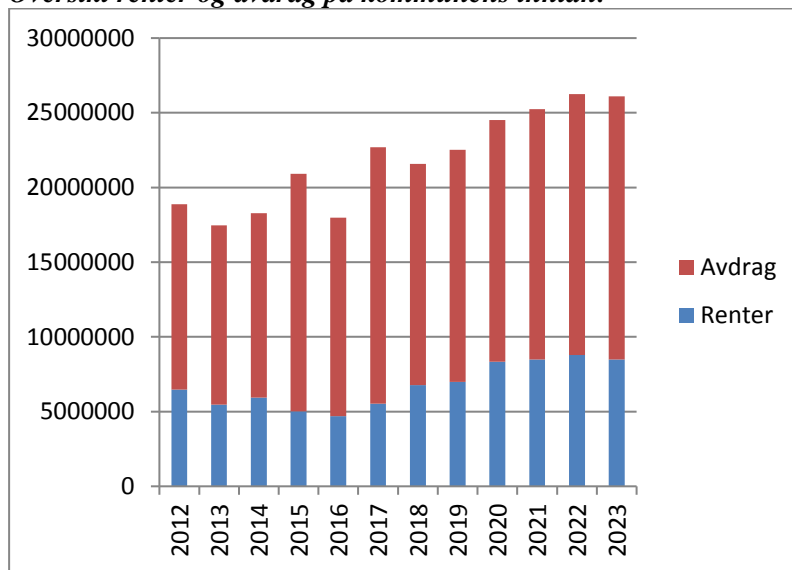
Avdrag:

Årlige avdrag vil øke noe utover i perioden. Merk det som er beskrevet ovenfor i forhold til bruk av NTE- utbyttmidler. Kommunen ligger innenfor grensen for minste tillatte avdrag. Regelverket tilsier at gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskiftet.

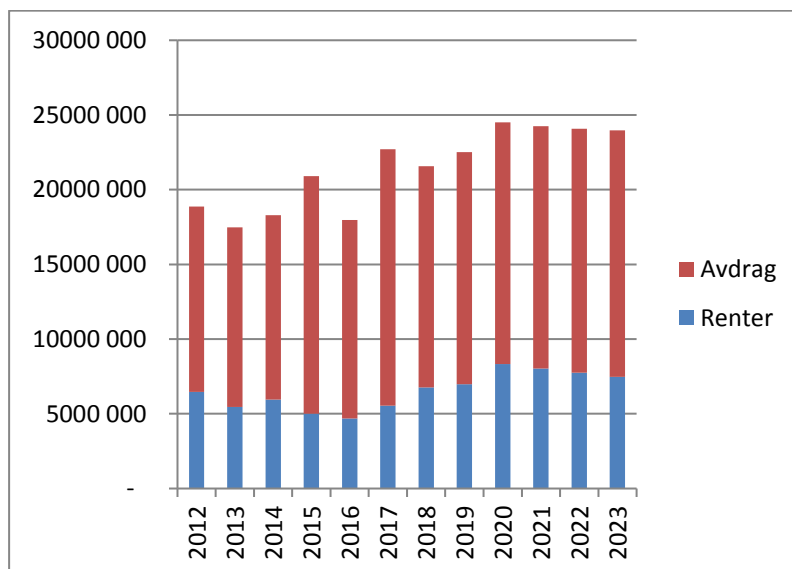
Rentekostnader:

Rentekostnadene vil ut fra forslaget til investeringsbudsjett i økonomiplanperioden øke i perioden. Viktig også her og merke seg bruk av NTE-utbyttmidler. Fastrenteavtaler gjør at renteutgiftene er svært forutsigbare i perioden. Både i 2022 og 2023 er det lagt opp til at avdragsbetalingen er høyere enn nye låneopptak. Låneopptak hvert enkelt år tas i slutten av året slik at de ikke påvirker renter og avdrag i oppstartsåret for det enkelte investeringsprosjektet.

Oversikt renter og avdrag på kommunens innlån.

Oversikt renter og avdrag på lånegjeld ekskl. selvkost og utviklingstiltak der tilføring av fond tilsvarer rente og avdragsbelastningen.

8.7 Flyktninger

Under ansvar 8500 regnskapsføres følgende:

Integreringstilskuddet, er et tilskudd som kommunen får for bosetting av flyktninger. Tilskuddet utbetales pr. bosatt med et beløp som avtrappes over 5 år.

Det er i økonomiplanperioden budsjettert med følgende bosetting:

2020	12 ordinære flyktninger.
2021	10 ordinære flyktninger.
2022	10 ordinære flyktninger.
2019	10 ordinære flyktninger.

Bosettingstallet i økonomiplanperioden er høyst usikkert.

Ordinære flykninger.

Ved bosetting av ordinære flykninger mottar kommunene integreringstilskudd fordelt over 5 år. Det er litt ulike satser om det kommer familier, barn eller enslige voksne. Budsjettert tilskudd er her i hht. dagens forslag til statsbudsjett.

Enslige mindreårige.

Det har siden i oktober 2009 vært bosatt enslige mindreårige flykninger i Grong kommune. Bosettingen har vært på hhv. 7(2009), 7(2010), 7(2011), 5(2012), 5(2013), 5(2014), 7(2015) , 5 (2016) ,4(2017) og ingen i 2018. Tilskuddsordningen for disse ble endret fom. 2017. Vi mottar nå ordinært integreringstilskudd over 5 år slik som for de ordinære flykningene. Videre så mottas det et fast tilskudd pr. år pr. enslig mindreårig. Satsene er her som følger;
 Under 17 år kr 1.203.700 pr år.
 Over 17 år kr 755.300,- pr år.

Totalt er det budsjettert med vertskommune-, integrerings- og tilskudd enslige mindreårige som følger;

	Oppr. 2017	Oppr. 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vertskommunetilskudd	2 058 000	0	0	0	0	0	0
Integreringstilskudd	14 211 000	13 062 000	12 000 000	9 499 000	9 128 000	8 219 000	7 644 000
Ekstra tilskudd EM	500 000	0					
Ekstra tilskudd bosetting utover anmodning	50 000	0					
Ekstra tilskudd flykninger nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker	2 760 000	2 760 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0	0
SUM Integreringstilskudd	19 579 000	15 822 000	13 000 000	10 499 000	10 128 000	8 219 000	7 644 000
Tilskudd enslige mindreårige;							
Antall em reduseres fortløpende i om at det ikke bosettes nye.	16 531 000	13 500 000	11 470 000	8 450 000	6 950 000	4 950 000	4 950 000
SUM tilskudd enslige mindreårige	16 531 000	14 250 000	11 470 000	8 450 000	6 950 000	4 950 000	4 950 000
SUM TILSKUDD	36 110 000	30 072 000	24 470 000	18 949 000	17 078 000	13 169 000	12 594 000

Ut fra oversikten ovenfor så ser en at dette er en relativt stor inntektspost i Grong kommunens budsjett. Selvfølgelig knytter det seg store utgiftsposter også til dette området. Området er svært usikker, da det er umulig å se for seg hvordan bosettingen vil bli fremover. Vi er for 2020 anmodet om å ta imot 12 personer, hvorvidt disse kommer eller ikke vil ikke bli klart før utgangen av 2020. Når det gjelder enslige mindreårige så har vi ikke budsjettert med bosetting i forhold til dette fremover. Dvs. at enheten fases ut etter hvert som dagens bosatte flytter ut av ordningen.

Et tenkt scenario med 12 ordinære flykninger i 2020 og ingen ny bosetting etter den tid vil gi følgende reduksjon i integreringstilskuddet sett i forhold til dagens økonomiplan

Totalt tilskudd	2021	2022	2023
Redusert tilskudd Integreringstilskudd	1 905 000	4 325 000	6 045 000

Utgiftene som relaterer seg til flykninger ligger spredd i hele budsjettet slik at det er vanskelig/umulig å beregne utviklingen av disse dersom en velger et av scenariene ovenfor. Det er viktig å merke seg at dette kapitlet 8.7 kun omhandler inntektssiden vedr. flykninger.

8.8 Eiendomsskatt

Fra og med 2010 har kommunestyret vedtatt at det skal innkreves eiendomsskatt av alle eiendommer i hele kommunen, såkalt generell eiendomsskatt. Tidligere var det bare såkalte verker og bruk som ble belagt med eiendomsskatt. Eiendomsskatt beregnes ut fra en antatt (omsetnings)verdi av hvert enkelt objekt, mens kraftverkens verdi beregnes av skatteetaten.

For år 2020 fastsettes eiendomsskattegrunnlaget fra siste skatteliggingen for kraftverkene det vil si for 2018. For Grongs vedkommende gjelder det de fire kraftverkene i Namsen; Åsmulfoss, Aunfoss, Øvre Fiskumfoss og Nedre Fiskumfoss, samt det private kraftverket Knutfoss Kraft AS. Beskatningen av kraftverkene er en omfattende og komplisert prosedyre og er nå lagt til sentralskattekontoret for storbedrifter i Moss. Det er det enkelte verks beregnede formuesverdi som er takstgrunnlaget i utgangspunktet. Eiendomsskattegrunnlaget på kraftverkene var redusert relativt mye fra 2015 til 2016. Vi tapte da neste 1,2 mill. i eiendomsskatt. Vi fikk i 2015 opplyst fra sentralskattekontoret at det var en generell trend at det var nedgang i eiendomsskattegrunnlaget på vannkraftverkene. Lavere produksjonsmengde, reduserte strømpriser og høyere vedlikehold har gitt lavere eiendomsskattegrunnlag.

Eiendomsskattegrunnlaget for 2017 og 2018 viste ytterligere nedgang på hhv. 2,7 og 1,6 millioner i skatteinntekt kraftverk. Dette vil si at vi totalt på disse tre årene fikk redusert eiendomsskatteinntekten – og da kun i forhold til kraftverkene – med totalt 5,5 millioner kroner. Gledelig så økte eiendomsskattegrunnlagene for 2019 og 2020 noe. Dette ga en merinntekt for 2019 på 177' og for 2020 på ytterligere 430.000,-.

Utfordringene på dette området blir større i årene som kommer. Eiendomsskatt på tele fases ut over en periode på 7 år. Dette utgjør en redusert inntekt på ca 25.000,- pr. år for vår del.

Hvordan utskrivningen av eiendomsskatt på alle eiendommene i kommunen vil falle ut avhenger av to ting: Takstgrunnlaget og skattesatsen.

Grong kommune er nå i gang med å ny alminnelig taksering av kommunens eiendommer da det har gått 10 år siden forrige taksering. Dette vil trolig medføre et høyere takstgrunnlag. Videre så er det i statsbudsjettet vedtatt at fastsatt eiendomsskattegrunnlag skal reduseres med 30%. Selve skattesatsen er også redusert til max 5 promille for 2020. Grong kommune benytter for 2019 7 promille. ***Næring vil forbli som nå på 7 promille.***

Det har videre vært mye snakk om en ytterligere reduksjon i skattesatsen på 1 promille. Det ble imidlertid ikke fremmet et lovforslag nå om maksimumssats på 4 promille og bolig- og fritidseiendom, men det ble uttalt at «*regjeringen vil komme tilbake til reduksjonen i eiendomsskattesatsen som del av et helhetlig opplegg for kommuneøkonomien i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2021*» (dvs. mai 2020).

Eiendomsskatt er derfor et område det er stor usikkerhet omkring på nåværende tidspunkt. Vi har pr. i dag ikke oversikt over hvordan de nye takstene vil slå ut rente økonomisk for kommunen. Vi har derfor valgt å la eiendomsskatteinntektene for 2020 ligge på samme nivå som i 2019. Vi har for øvrig lagt inn en forventet økning på 1 million i 2023, jfr. en storstilt utbygging av kommunens kraftverk.

Foto: NTE

8.9 Konsesjonsavgifter

Konsesjonsavgiftene skal være en kompensasjon til kommuner som stiller naturressurser til disposisjon for kraftproduksjon. Først og fremst skal det kompenseres for inngrep som er gjort i forbindelse med vasskraftutbygging i form av regulering av sjøer og vassdrag. Videre skal det kompenseres for at vassføringa vil variere mye i ikke utbygde elvestrekninger i regulerte vassdrag. Grongs konsesjonsavgifter skriver seg fra reguleringskonsesjoner i Namsenvassdraget og Bangsjøene

Av de avgiftene som er beregnet for hver konsesjon, får den enkelte kommune en andel som delvis fastsettes ved skjønn.

Konsesjonsavgiftene beregnes av den kraftøkning som skyldes reguleringer og overføringer. For hver konsesjon er det fastsatt en sats pr. naturhestekraft (1 naturhestekraft = 0,6 kW).

Konsesjonsavgiftene skal avsettes til kraftfond. Bruken av midler fra kraftfondet er regulert i vedtekter fastsatt av kommunestyret og godkjent av fylkesmannen. I henhold til vedtektene kan kraftfondet kun brukes til næringsformål samt til avdrag på lån til utbyggingsformål. Hvor mye som inntektsføres fra kraftfond til dekning av avdrag på lån får dermed betydning for budsjetttrammene.

Nivået i budsjettet for 2019 på kr 520.000,- er videreført flatt i økonomiplanperioden.

8.10 Konsesjonskraftinntektene

Konsesjonskraftinntektene skal være en kompensasjon til de kommuner som får ulempene ved vassdragsutbygginger. Ordningen ble innført i 1984. Den går ut på at i de kommuner hvor det produseres kraft skal kommunen kunne ta ut en viss mengde kraft til selvkost. Kommunen kan da enten selge krafta videre eller bruke den selv. Uttaket er begrenset til 10 % av kraftproduksjonen i kommunen, men kan ikke utgjøre mer enn det totale forbruket i kommunen regnet i kWh. Grong kommune hadde i årevis en gjenkjøpsavtale med NTE vedrørende kommunens konsesjonskraft. Fra og med 2006 har Grong kommune sammen med de tre andre kommunene (Namsskogan, Lierne og Røyrvik) solgt konsesjonskraftmengden på det åpne kraftmarkedet. De fire kommunene i Indre Namdal har stått sammen om salgsavtalen i flere år nå og det er foretatt samme prosedyre for kommende år.

Grong kommune har en konsesjonskraftmengde på knapt 13 GWh (= 12,1 millioner kWh i Namsen og 0,26 GWh i Bogna og 0,48 GWh i Kolsvik). 10,7 GWh av denne kraftmengden kommer fra konsesjoner som er gitt før 1959, og da fastsettes prisen på konsesjonskraft individuelt og beregnes for det enkelte kraftverk. For konsesjoner gitt etter 1959 fastsetter Olje- og energidepartementet prisen på konsesjonskraften. For 2020 har vi oppnådd vi en "bruttotpris" på 35,43 øre/kWh. Herfra kommer selvkost og innmatingskostnader som NTE selv beregner. For konsesjoner etter 10.04.1959 fastsetter Departementet hva selvkosten skal være. For konsesjoner gitt før 10.04.1959 beregnes selvkost for hvert enkelt kraftverk.

I økonomiplanperioden er budsjettet for 2020 videreført flatt. Det er følgelig budsjettert med en netto inntekt på kr 2.091.000,- på dette ansvaret.

8.11 Disposisjonsfond, investeringsfond og NTE-fondet.

Disposisjonsfond

Beholdningen på disposisjonsfondet har variert fra år til år, stort sett er det regnskapsresultatet som påvirker dette fondet, da en i gode tider kan sette av til fond og omvendt.

Tall i tusen	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
«Fritt» disposisjonsfond	1.541	114	6.920	7.817	4.618	4.098	200	0	8.150'	15.734'	16.635'

I tillegg til dette fondet hadde vi ved utgangen av 2018 både rentereguleringsfond (kr 2,6 mill) og premieavviksfond (kr 16,5 mill), småskadefond 100' og et flyktningefond på kr 5.594'.

Det er for 2019 budsjettert med netto avsetning på 4,8' til avsetning disposisjonsfond. Da ligger det inne en forventning om et «overskudd» på kr 2 mill i 2019. Dette gjelder i all hovedsak avsetning av overskuddet fra 2018 minus budsjettert bruk for å oppnå balanse i 2019. Dvs. at dersom budsjettet holder stikk vil opparbeide oss et fritt disposisjonsfond på 21,5 mill. ved årets slutt 2019.

Disse pengene kommer godt med da det i økonomiplanperioden er budsjettert med bruk av fond for å oppnå balanse.

	Saldo IB	2019	2020	2021	2022	2023	Saldo UB
«Fritt» disposisjonsfond	15 945'	4 815'	-6 101'	-761'	-6 555'	-3 968'	3 375'
Rentefond	2 565'						2 565'
Premieavviksfond	16 494'						16 494'
Fond flyktninger	5 594'		-1 500	-3 000	-1 094		0'
Gusli skog	690'	-90'	-410'	-90'	-90'	-10'	0'

En avvikling av likviditetsreserven for noen år tilbake medførte at det ble opprettet et disposisjonsfond benevnt avvikling av likviditetsreserven på kr 3.263.000,-. Fondet må sees i sammenheng med kapitalkontoen for endringer i regnskapsprinsipp. Denne kontoen inneholder fire beløp hvor selve utgiftsføringen/inntektsføringen ikke er gjennomført. Utbetalinger/innbetalinger vedrørende disse prinsippendringene er ført direkte mot balanse og ikke om drift eller investering. Dvs. at prinsippendringens kontoen på kr 2.971.775,- har påvirket bankkontoen ved at pengene er betalt ut derifra men ikke er utgiftsført. Denne kontoen må sees opp mot fond avvikling av likviditetsreserve, slik at 3 millioner av fondet på 3,3' er et fond uten penger i bunn.

Investeringsfond

Ved utgangen av 2018 har vi et ubundet investeringsfond på kr 671.000,-, av dette er det budsjettert brukt kr 631' i 2019. Det er videre budsjettert med salg av boliger med til sammen 3,3' i 2020 og ytterligere kr 5,7' i 2021. Salgsinntektene forutsettes benyttet til finansiering av investeringene, slik at investeringsfondet er tilnærmet null ved avslutning av økonomiplanperioden.

NTE-fondet.

Kommunen mottok i 2019 utbytte på kr 4,2 millioner fra NTE. 20% av kommunens andel skal overføres til et felles utviklingsfond for Namdalen. Resterende del kan brukes fortløpende til

utviklingstiltak i kommunen. Vi har i økonomiplanperioden lagt inn en forventning om kr 4 mill i utbytte pr. år, kr 800' av dette videreformidles hvert år til et felles utviklingsfond for Namdalen.

Det skal utarbeides egne vedtekter for fondet, disse forventes vedtatt i samme møte som budsjett og økonomiplan. Vedtektene skal si noe om hva midlene kan benyttes til samt legge en strategi for oppbygging av et slags «risikoandel».

Vi har i årets økonomiplan lagt inn bruk av NTE-fondet tilsvarende renter og avdrag på lån til utviklingstiltakene Basseng, Helsefløy, Stedsutvikling sentrum og infrastruktur Grong næringspark. I tillegg er det budsjettert bruk av dette fondet til å finansiere kommunens andel av utgiftene til bredbåndsprosjekter i Harran. Hvordan renta utvikler seg, hva vil vi motta i utbytte fremover er forhold som er vanskelig å forutsi. Det er derfor viktig å bygge opp en «risikoandel» av en slik størrelse at det er mulig å benytte av dette til konkrete utviklingsprosjekter dersom renta øker, eller utbytte fra NTE reduseres. Dersom det i fremtiden skulle bli aktuelt å utvide aksjekapitalen i NTE kan det også være mulig å benytte «risikofondet» til dette.

NTE fondet utvikler seg slik i perioden:

	2020	2021	2022	2023
Inngående beholdning	3 378 000	5 388 000	6 823 042	7 901 734
Budsjettert avsetning pr. år.	3 200 000	3 200 000	3 200 000	3 200 000
Egenandel bredbåndutbygging Harran	-1 190 000	-786 000		
Stedsutvikling Grong sentrum			-130 278	-128 749
Infrastruktur Grong næringspark		-416 608	-411 718	-406 829
Basseng		-562 350	-1 043 120	-1 030 800
Helsefløy			-536 192	-530 560
UB	5 388 000	6 823 042	7 901 734	9 004 796

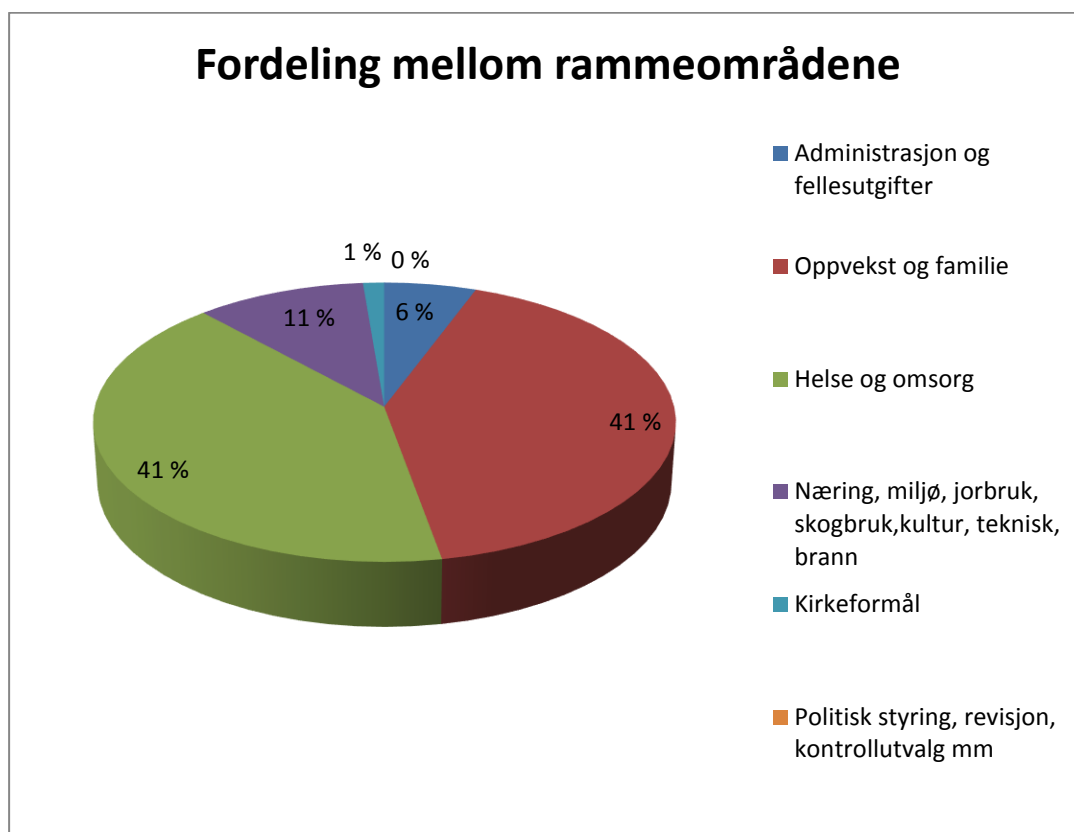
Fondet vil ved utgangen av perioden være på anslagsvis 9 millioner.

Slik blir tunnelsystemet nede i bakken ved det nye kraftverket ved Nedre Fiskumfoss

9 Netto driftsutgifter fordelt mellom rammeområdene.

Diagrammet viser netto driftsutgifter fordelt mellom rammeområdene. I netto driftsutgifter ligger sum utgifter minus sum inntekter på det enkelte rammeområdet. (For eksempel på helse og omsorg så har alle egenbetalinger for hjemmehjelp, vederlagsberegning sykeheimen osv. blitt trukket i fra utgiftene på området slik at områdets nettoutgift er det som fremgår her).

Dette diagrammet er en grafisk fremstilling av detaljert oppstilling pkt. 6 i bevilgningsoversikt drift.

Generelle kommentarer til de største avvikene på de obligatoriske budsjettskjemaene:

Ny kommunelov har medført endringer i det obligatoriske budsjettskjemaene. Følgende skjema skal utarbeides etter ny lov;

- Bevilgningsoversikt drift
- Detaljert oppstilling av punkt 6 i bevilgningsoversikt drift
- Økonomisk oversikt drift.

Bevilgningsoversikt investering, inkl. div spesifiseringer

Regnskapstall 2018 og budsjettall 2019 er også lagt inn i de nye skjemaene.

De vesentligste endringene for økonomiplanperioden er kommentert nedenfor. Det er viktig å være klar over at kommunestyret kun vedtar rammebudsjettet.

Bevilgningsoversikt drift:

Endring i rammetilskudd og skatt på inntekt og eiendom tilsvarer nye prognoser ut fra statsbudsjettet. Når det gjelder skatt så er det viktig å merke seg at vi i 2020 har lagt inn anslaget jfr. statsbudsjettet – noe som kanskje kan være litt for optimistisk. Det er derfor viktig å ha dette forholdet under oppsikt i det kommende året. Eiendomsskatten er et usikkert beløp jfr. forhold beskrevet tidligere.

Andre generelle driftsinntekter omhandler tilskudd flyktninger, både integreringstilskudd og særtilskudd enslige mindreårige, naturressursskatt og konsesjonsavgift. Nedgangen i perioden skyldes nedgang i tilskudd flyktninger- særlig på området enslige mindreårige. Videre så viser skjema økning i renter og avdrag utover i perioden, samt bruk av disposisjonsfond.

Detaljert oppstilling av punkt 6 i bevilgningsoversikt drift

Dette skjemaet inneholder en beskrivelse av netto driftsutgifter på de ulike rammeområdene og skal stemme overens med linjen sum bevilgninger drift, netto på forrige skjema.

Alle fire rammeområder viser nedgang i økonomiplanperioden. Dette skyldes reduksjoner og omstillinger som er nærmere beskrevet senere i dokumentet. Endring fra 2018 til 2019 på rammeområdet 2 og 3 skyldes flytting av nav/sosial fra ramme 3 til ramme 2.

Økonomisk oversikt drift;

Reduksjon i andre overføringer og tilskudd fra staten gjelder i hovedsak reduksjon på tilskudd flyktninger. Overføring og tilskudd fra andre viser også en reduksjon utover i perioden. Endringen fra 2019 til 2020 skyldes i hovedsak bortfall inntekt Hunt og salg til Namsskogan vedrørende legekantoret. Utover i perioden faller tilskudd til bredbåndsutbygging bort, samt at det skjer en del endringer på tiltaksansvarene barnevern for våre nabokommuner. Brukerbetalinger og salgs- og leieinntekter er stabilt utover i perioden.

Sum lønnsutgifter reduseres utover i perioden. Dette har sammenheng med reduksjoner på flere områder, nærmere beskrevet senere i dokumentet. Samtidig er det lagt inn en forventning om innføring av ubetalt matpause fom. 2021. Denne innsparingen er lagt inn som reduksjon i lønn på de ulike rammeområdene. Reduksjon i 2023 skyldes at det er lagt inn generelle forventninger om reduksjoner /omstillingskrav på rammeområdene 2, 3 og 4, totalt 3,5 millioner, i 2023 for å oppnå budsjettbalanse.

Kjøp av varer og tjenester viser også nedgang utover i perioden. Dette gjelder reduksjoner i kjøp av tjenester på bla barnevernsområdet, samt reduserte utg. i forhold til driftsprosjekter som kommuneplan og nærværjobbinger som kun er lagt inn i 2020.

Overføringer og tilskudd til andre varierer noe i løpet av perioden. I 2020 og 2021 ligger det inne store tilskudd på totalt 3,6 og 3,8 mill i forbindelse med bredbåndsutbygging.

10 utfordringer for 2020 – 2023.

10.1 Generelle utfordringer for Grong kommune.

Grong kommunes driftsinntekter er redusert betraktelig de siste årene. I 2017 hadde vi 354 millioner, mens vi for budsjett 2020 ligger inne med 332 millioner i sum driftsinntekter. Ytterligere reduksjon utover i perioden tilsier reduserte driftsinntekter med formidable 33 millioner fra 2017 og ut økonomiplanperioden. Dette krever vesentlig omstilling og det knyttes stor usikkerhet til hvordan denne omstillingen/nedskjæringen vil påvirke tjenestenivået i Grong kommune. Netto driftsutgifter må reduseres betydelig i økonomiplanperioden, antall stillinger må reduseres og det vil få følger for tjenestenivået. Videre må de årlige låneopptak som medfører økt budsjettbelastning holdes på et minimum, og nødvendigheten av gjennomføringen av tiltak med lånefinansiering og økt driftsbelastning må vurderes svært nøye før utbyggingstiltak vedtas.

Vi er likevel i den heldige situasjonen at bruk av NTE-midler(forventet avkastning fremover) kan benyttes til samfunnsutviklingsprosjekter. Dette har gjort det mulig for oss å legge inn flere utviklingsprosjekter hvor en benytter utbyttefondet fra NTE med tilsvarende beløp som rente og avdragskostnader. Hadde vi ikke hatt disse midlene så hadde det heller ikke vært mulig å få gjennomført flere av det prosjektene som nå er lagt inn i økonomiplanen.

Andre usikre faktorer framover som kan gi store utslag i forhold til økonomien fremover er:

- Flyktnings situasjonen – endringer i forutsetningene
- Utviklingen av verdensøkonomien og virkningen for norsk økonomi
- Befolkningsutviklingen
- Lønnsøkningen
- Pensjonsutgiftene samt likviditetsmessige utfordringer som følge av måten regnskapsføringen skjer
- Behov for endringer i tjenestetilbud, særlig mot helse/omsorg og oppvekst/familie(barnevern)
- Renteutviklingen, i perioden etter at fastrenten har gått ut.
- Skatteinntekter/rammetilskudd/befolkningsendringer
- Kraftinntektene (konsesjonskraftinntekter og eiendomsskatt)
- Eiendomsskatten generelt.(endret grunnlag og skattesats)

10.2 Driftsutfordringer rammeområdet administrasjon og fellesutgifter.

Ambisjonsnivået har alltid være stort i Grong kommune – hele tiden utvikle tjenester og systemer som vil komme våre innbyggere til gode. Dette jfr. våre målsettinger om å videreutvikle en effektiv drift og initiere ulike tiltak for å videreutvikle kommunens attraktivitet som bo- og arbeidsplass og som interessant å drive næringsvirksomhet i. Det arbeides for å redusere andelen utgifter til administrasjon samt øke andelen til direkte tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling. De administrative ressurser innenfor ramme 1 jfr. økonomiplanen vurderes likevel nå som et absolutt minimum.

Et viktig hjelpemiddel for å sikre en effektiv drift er gode arkivsystemer og arkivrutiner. Arkivverket skriver: «En arkivplan er et virkemiddel for å sikre kvalitet i arkivene og i virksomhetens dokumentasjonsforvaltning. Brukt riktig kan den være et viktig styringsverktøy. Arkivforskriften § 4 sier at offentlige organ skal ha en arkivplan som til enhver tid er oppdatert, og at arkivarbeidet skal omfattes av organets internkontroll». Grong kommune har en arkivplan fra 2014. Denne er ikke ferdigstilt og tilfredsstillende bare delvis kravene. Ny arkivplan skal lages etter hvert som rutiner og BV-plan (bevaring og kassasjon) kommer på plass. Mål: ferdig til godkjenning i løpet av 2020. Om dette er mulig, vil være avhengig av at arbeidssituasjonen på servicekontoret gjør det mulig å jobbe med arkivplanen. Slik bemanningen er lagt opp innenfor ramme 1, med en ytterligere reduksjon på 0,5 årsverk, vil oppfølging av arkivforskriften være en stor utfordring.

Grong kommune deltar også i en storstilt satsning gjennom Kompetanseløft Trøndelag. Kompetanse spiller en nøkkelrolle i hvilken grad vi klarer å ta i bruk ny teknologi og samtidig endre måten vi jobber og organiserer oss på. Kompetanseløft Trøndelag - Digital transformasjon er en felles satsning i de 48 Trøndelagskommunene på økt lederkompetanse, og skal legge til rette for nye muligheter innen tjenesteutvikling i kommunene. Vi må være nøye på hvilke tiltak som prioriteres og avsette tid til å arbeide med dem. Dette prosjektet vil kreve stor oppmerksomhet på alle ledernivå i 2020.

Nye politikere vil også kreve ressurser i form av informasjon og opplæring i ulike saksområder og ikke minst kjennskap til den kommuneorganisasjonen politikere har ansvar for. Her vil både kommunedirektør, økonomisjef, kommunalsjefer, avdelingsledere og ulike fagpersoner være delaktige i å gi informasjon til nye politikere.

Økonomiplanen viser hvilke økonomiske utfordringer kommunen står foran i planperioden frem til 2023. Det vil være utfordringer å skape balanse i økonomien mellom løpende inntekter og utgifter i planperioden og i tillegg legge opp en drift som sikrer et netto driftsresultat på 2 % av driftsinntektene fra og med 2022. Denne utfordringer krever ressurser fremover.

Det anbefales også sterkt å tidlig i 2020 starte prosessen med utarbeidelse av ny samfunnsdel av kommuneplanen. Dette arbeidet bør koples opp mot arbeidet med å få det løpende driftsøkonomi i balanse.

10.3 Driftsutfordringer rammeområdet oppvekst og familie.

Den største utfordringa i 2020 og de nærmeste årene vil bli å opprettholde og videreutvikle tjenestene innenfor oppvekstområdet pga. presset kommuneøkonomi. Dette forsterkes også ved at kommunene stadig får økte forpliktelser iht. særlover.

De største driftsutfordringene i 2020 blir bl.a.:

Skolene:

- Tross innsparinger å organisere et godt og forsvarlig undervisningstilbud ved skolene.
- Økende behov for spesialundervisning herunder å finne en god organisering av tilbudet.
- Å ha stabilitet i bemanninga ved å unngå sykemeldinger.
- Følge opp IKT-satsinga i skolene
- Tilby fremmedspråklige elever god undervisning.
- Implementering av fagfornyelsen vil kreve tid og ressurser.

Barnehagene:

- Å ha stabilitet i bemanninga ved å unngå sykemeldinger.
- Å ha tilstrekkelig kompetanse og gi godt tilbud til fremmedspråklige barn i alle kommunens barnehager.
- Økende behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehagene, noe som vil kreve tilstrekkelig/nok kompetanse på området.

Voksenopplæringa:

- Uforutsigbarhet vedr. endringer av elevtallet i løpet av året, som igjen påvirker inntekter (statstilskudd) og nivå på bemanning.
- Å rekruttere ansatte med realfag-kompetanse.
- Tilpasse og organisere undervisningen ut fra det elevtall enheten løpende har.

PPT og barnevern:

- Stabilisere bemanningen slik at alle stillingshjemler er besatt, og tilrettelegge slik at det er attraktivt å arbeide i tjenesten. Usikkerhet knyttet til om en kommune trer ut av samarbeidet fra 2021.

Flyktningetjenesten:

- Uforutsigbarhet i antall flyktninger som kommer til kommunen, som igjen påvirker planlegging av tjenestetilbud.
- Vanskelig med rekruttering av kvalifisert arbeidskraft, spesielt behov for midlertidig ekstraressurs.

NAV:

- Sikre gode og stabile tjenester til tross for krav om innsparing
- Redusere forbruket av sosialhjelp og utøve sosialt arbeid, spesielt i forhold til at flere har behov for bo veiledning og råd og veiledning for å bli selvforsørget.

10.4 Driftsutfordringer rammeområdet helse og omsorg.

Pleie og omsorg

Tjenestene møter stadig nye utfordringer i takt med samfunnsendringer og innbyggernes behov. Kravende til samhandling med andre øker i takt med nye og endrede krav.

Tjenesten er inne i en stor omstilling med innføringen av velferdsteknologi som skal gjennomføres. Dette vil kreve mye ressurser i en periode. Samtidig som vi er inne i en forberedelsesfase for Helseplattformen som vil kreve økt ressursbruk.

Det gjennomførte omstillingsprosjektet gir føringer om retningsvalg. Velferdsteknologien vil her være et virkemiddel til omlegging til større fokus på at brukere av tjenestene skal bo i egen bolig lengst mulig.

Et økt antall brukere av hjemmetjenester vil kreve en styrking av disse tjenestene.

Som landet for øvrig, ser vi også en økning av personer med demensdiagnoser. Graden av utfordringer hos denne gruppen har også økt vesentlig. Noen faller inn under ordningen for tilskudd til ressurskrevende brukere. Men når disse fyller 67 år, bortfaller dette tilskuddet. Dette medfører store kostnader for kommunen i forhold til nødvendig forsterket bemanning.

Helsetjenesten

Fase 2 i omorganisering av tjenesten som fra 2019 ligger under den nye avdelingen Helsetjenesten (legekontor, familiebase og fysikalsk avdeling) må gjennomføres. Ytterligere forventninger om stillingsreduksjon på tjenesten må tas med i arbeidet med å utarbeide nye stillingsbeskrivelser og oppgavefordeling internt i avdelingen. Muligheter for utvidet bruk av teknologiske løsninger for å avlaste i forhold til arbeidsoppgaver, samt gjennomgang av avtaler der vi kjøper tjenester av andre, må også sees på i denne sammenhengen. Her er det lagt inn tiltak fra 2020. De reduksjoner som er forespeilet på Helsetjenesten i løpet av 2020, sammen med forventning om å ta lønnsøkningene innenfor eget budsjett, vil legge et ekstra trykk på flere tjenester som allerede i 2019 er under sterkt press arbeidsmessig. Nedgang i stillinger medfører mer å gjøre på de som er tilbake, hvis man ikke skal kutte i tjenestetilbudet. Det er få oppgaver igjen som ikke er direkte lovpålagte, og evt. ytterligere

reduksjon av det forebyggende arbeidet medfører mer brannslukning og dyrere løsninger både på kort og lang sikt.

Utfordringene innenfor rus og psykiatrifeltet er fortsatt krevende. Det er ferdigstilt en plan for bedre koordinering av hjelpetilbudet til deler av denne gruppen. Imidlertid ser vi at behovet for ivaretagelse av ungdomssegmentet i denne gruppen, har hatt en stor økning siste år, blant annet gjennom en betydelig økning av ruskontrakter i 2019. Frem til 2020 har kommunen mottatt tilskuddsmidler over en 3-års periode for styrking av rus/ psykiatrarbeidet. I løpet av 2020 må løsninger finnes i fht videre drift av arbeidet på fagområdet psykiatri, ungdom og rus, etter at perioden for tilskuddsmidler er over.

Koordinerende enhet har fått endret plassering i organisasjonen, og har fått tilført en del nye oppgaver. Utarbeidelse av rutiner knyttet til dette arbeidet, samt etablering av ny praksis må prioriteres i 2020. Det er stort trykk på tjenestene som blir behandlet, og det er nødvendig med grenseopp ganger i forhold til ansvarsfordeling og myndighet mellom ulike fagområder og rammeområder. Nye og bedre samarbeidsmåter mellom rammeområder vil bli viktig med tanke på kompleksiteten i en del av de sakene som blir behandlet.

Utarbeidelse av ny LINA- avtale samt etablering av praksis i Indre Namdal med tanke på legevakt vil være avgjørende for den daglige driften av legekantoret, og av stor betydning både for utgiftene på området samt muligheten for å sikre en stabil legetjeneste.

Miljøarbeidertjenesten

Det har i 2019 blitt bosatt 1 enslig mindreårig flyktning, mot ingen i 2018. Det er for 2020 ikke budsjettert med nye bosettinger av enslige mindreårige flyktninger. Med den generelle reduksjonen man har sett på landsbasis er det vanskelig å planlegge driften fremover. Det vil av den grunn i løpet av 2020 bli jobbet med en gradvis utfasing av BEEM som egen enhet.

Bemanningsreduksjonen som er blitt gjennomført i 2019 har medført at det ikke er egen fagleder for område. Denne vil bli ivaretatt av avdelingsleder for miljøarbeidertjenesten i samarbeid med 1 av de ansatte ved BEEM.

Ved bofellesskapet vil det framover se ut til å bli behov for nye boenheter. Noen av boligene som i dag blir disponert av BEEM, vil kunne benyttes til både treningsleiligheter og bolig til yngre brukere. Det vil imidlertid være behov for en ombygging slik at noen av boenhetene som benyttes av BEEM i dag blir en del av bofellesskapet, med samme felles inngang. Dette for å kunne benytte felles nattevakt til alle beboerne som har behov for ekstra bistand på natt. Dette vil også ha stor betydning for best mulig effektiv utnyttelse av personalressursen ellers i døgnet.

Det vil i løpet av kort tid bli behov for avlastningsboliger til barn med funksjonsnedsettelse. Det er en utfordring å finne avlastningsfamilier til disse barna. Det vil derfor tvinge seg fram et annet tilbud til familier som har barn med spesielle behov.

Kompetanseutfordringer

Handlingsrommet for kompetanseøkninger er blitt svært begrenset som følge av reduserte økonomiske rammer. Dette er svært uheldig både i forhold til nødvendig kompetanseøkning hos ansatte, men også i forhold til å være en attraktiv arbeidsgiver ved rekruttering av nye ansatte. Samtidig ser vi at økte kompetansekrav på de enkelte fagområder øker som følge av nasjonale krav.

Som landet for øvrig, opplever også Grong utfordringer med å rekruttere sykepleiekompetanse. I takt med økt digitalisering og teknologiutvikling innenfor tjenestene, ser man et økende behov for kompetanse innenfor it/teknologi i kombinasjon med fagkunnskap. Dette vil være et område som det vil være viktig å ha fokus på i fremtidig rekruttering av ansatte.

Videre ser en at styrking av brukerrettigheter gjennom blant annet brukerstyrt personlig assistanse (BPA), samt en økning av sammensatte sykdoms- og utfordringsbilde til enkelte pasient- og brukergrupper. Dette medfører at vi må ha kompetanseheving på både ramme 2 og 3. Både i forhold til spesifikke diagnoser/syndromer, og for å utvikle en mer felles forståelse og ivaretagelse av personer/ familier med sammensatte utfordringer. Grong kommune må også satse på økt kompetanse på

alternativ kommunikasjon, da det er en stor gruppe som har behov for tilrettelegging og tilpasninger. Dette er kompetanse som kan anvendes i på flere brukergrupper i ulike aldre.

Generelt ser man at brukerrettighetene stadig blir styrket og lovfestet. Samtidig ser vi at det fra statlig holdt foregår en omlegging av forskjellige tilskuddsordninger. Flere tilskuddsordninger blir endret fra å være individrettet, noe som gir den enkelte kommune mulighet for å søke ut tilskuddsmidler direkte rettet mot enkeltområder, til å bli overført til kommunene som rammeoverføring som blir fordelt mer generelt. Dette medfører i mange tilfeller redusert dekning av kostnader. En presset kommuneøkonomi medfører at man har utfordringer med å ha nok ressurser som kan dreies til å ha fokus på forebyggende arbeid.

10.5 Driftsutfordringer rammeområdet næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.

Næring, landbruk og miljø:

- På næringssida generelt er hovedutfordringa å bidra til å skape flere arbeidsplasser. Dette ved tilrettelegging for eksisterende næringsliv og bidra til etablering av nytt næringsliv. Her er kommunen avhengig av privat initiativ og gründere.
- Innenfor jordbruket har det vært en trend med reduksjon av antall aktive gårdbrukere. Samtidig ser vi gjennom de siste årene økt satsing på større enheter og noen velger samarbeidsløsninger.
Det har vært utfordringer knyttet til konsesjon og håndhevelse av boplikt. Kommunestyret har gitt entydige signaler om streng holdning til nye konsesjonssaker og at boplikten skal håndteres strengt. Dette både ut fra bosettingshensyn og ønske om lokal næringsutvikling og positiv befolkningsutvikling.
- Skogbruket har i en periode vært preget av lavere avvirking. I løpet av en periode fram i tid ser vi konturene av store skogressurser med et stort potensiale for lokal og regional verdiskaping. Dette vil gi behov for økt ressursbruk til veibygging, tynning, hogst og planting. En utfordring har vært å få på plass skogbruksplaner og dette arbeidet er nå sluttført og vil framover være et godt styringsverktøy.
Reduksjon i bemanningen har gjort det nødvendig å tilføre nye arbeidsoppgaver til de arbeidstakerne vi har. På dette området gjelder det f.eks arbeidet med bredbånd, saker innfor jordbruksutvikling, konsesjonsbehandling og administrasjon av veterinærordningen. Dette går utover kapasiteten til oppfølging av de opprinnelig arbeidsoppgaver som de ulike ansatte som er berørt har.
- På miljørta oppfølging av rovdyrforvaltning, og ivareta sekretariatet for det kommunale skadefellingslaget for rovvilt for Grong, Høylandet og Namsskogan.

Kultur:

- Nytt kulturhus og skolebygg med bibliotek, musikk og kulturskole, kultursal, idrettsdel og kantine har gitt nye muligheter. Hovedoppgaven blir å videreføre gode driftsmessige løsninger i samspill med alle brukergrupper.
- Videre utvikling av sports- og fritidsparken med gode driftsmessige løsninger og planlegging av nytt kunstgressdekke.
- Fortsatt fokusering på øvrige kulturaktiviteter både mot skole og helsesida som den kulturelle skolesekken og den kulturelle spaserstokken.
- Videreutvikling av Grong bygdamuseum med sikte på økt aktivitet og bruk av området.
- Aktiv tilskuddsforvaltning innenfor vedtatte rammer.
- Opprettholde tilstrekkelig driftsnivå på ungdomsklubben med begrenset budsjetttramme.
- Videre utvikling av musikk- og kulturskolen med mål å øke elevmassen og tilby flere aktiviteter. Videreutvikle samarbeidet med korpene og øke aktiviteten ved mer direkte samarbeid med barnehage, SFO og skole. Arbeide med å utvikle kulturskolen til å bli et kulturpedagogisk ressurscenter for både skoler, barnehager og frivillig kulturliv.

Kommunalteknikk:

- Arbeidet med fornyelse av avløpssektoren pågår videre med optimalisering av drifta på 3 nybygde renseanlegg. Videreføre tiltak for å redusere risiko for forurensning og mere forutsigbar drift. Herunder bygging av nye avløpspumpestasjoner.
- Fortsatt fokus på levering av nok drikkevann av godkjent kvalitet. Det er gjennomført tiltak i.h.h.t. hovedplan vannforsyning med blant annet økning av kapasiteten på vannkilden Farstøa og sammenkobling av vannverkene Farstøa og Konovatnet. I 2020 settes fokuset på området Formofoss – Bjørgan med sikte på bygging av ny vannkilde, nye høydebasseng og delvis nytt ledningsanlegg.
- Innenfor vegområdet er det behov for midler til opprusting og vedlikehold.

Bygg og eiendom:

- Innenfor kommunal bygningsmasse er det gjennomført satsing på energiøkonomisering. Innkjøp av nytt sentralt driftssystem og system for energioppfølging i kombinasjon med flere andre tiltak. I samsvar med Klima og energiplan som har målsatt at kommunen skal redusere sitt energiforbruk framover vil fortsatt dette måtte fokuseres.
- På boligsida videreføres fokuset på salg av kommunale boliger og bidra til at leietakere kan kjøpe egen bolig/leilighet. Samtidig satses det videre på å bidra til leilighetsbygging i sentrumsområdet ved bl.a. at kommunen går inn og garanterer for inntil 2 nye enheter i Sandøla Panorama.
- Boligpolitisk plan legger opp til at kommunen også skal ha en aktiv rolle ut utviklingen av nye boligprosjekt. Dette krever også ressurser fremover, men er viktig i arbeidet med å få en positiv befolkningsutvikling.

Plan, byggesak, GIS og oppmåling:

- Videreføre vertskommunesamarbeidet med Namsskogan, Røyrvik og Lierne.
- Videreutvikle kompetansebygging og samhandling på tvers av fagområder.

Namdal brann og redningsvesen

- Dette er interkommunalt samarbeid mellom Grong, Høylandet og Overhalla. Grong er vertskommune og har delegert myndighet fra de andre kommuner. Ny brannordning vedtatt i kommunestyrene hos alle kommunene i 2017. Bygging av felles plattform for drift og forvaltning for de 3 kommuner både innenfor beredskap og forebyggende arbeid vil fortsatt være hovedfokus. Oppgradere systematikk og rutiner for å ivareta HMS og personsikkerhet.
- Det bør også arbeides med å utvikle dette samarbeidet til å gjelde flere kommuner.

11 Målsettinger og handlingsplaner for Grong kommune.

Kommunens visjon og politikkområder fremgår av kap. 4. Det er i tillegg til disse utarbeidet hovedmål, delmål og tiltak innenfor hvert politikkområde. Målene gjelder for hele perioden, mens tiltakene gjelder for 4 år. I tiltaksplanen er det satt opp "Ansvarlig". Dette er ansvar for å sette i gang med tiltaket, og for å trekke med seg naturlige samarbeidspartnere. Kommuneplanen er viktig i forhold til konkretisering av de tiltak som skal gjennomføres i forhold til de strategiene som er vedtatt. Planen har vært retningsgivende for arbeidet med budsjett- og økonomiplanforslaget.

Sammen med årsbudsjettet er handlingsplanen det årlige handlingsprogrammet til kommuneplanens samfunnsdel.

Slike handlingsplaner er med på å sikre at utviklingsarbeidet blir en kontinuerlig prosess.

11.1 Finansielle måltall Grong kommune

Ny kommunelov inneholder en ny generalbestemmelse som slår fast at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Det nevnes nøye prioriteringer, jevnlig oppfølging av budsjett, egenfinansiering av investeringer, planmessig vedlikehold av eiendom og håndtering av risiko som noen stikkord for god langsiktig økonomiforvaltning.

Den nye kommuneloven inneholder nå en lovfestet plikt til å benytte finansielle måltall som verktøy for langsiktig styring av kommunens økonomi.

Kommunestyret vedtok i september i k-sak 35/19 at følgende finansielle måltall skal innarbeides i budsjett og økonomiplan for Grong kommune;

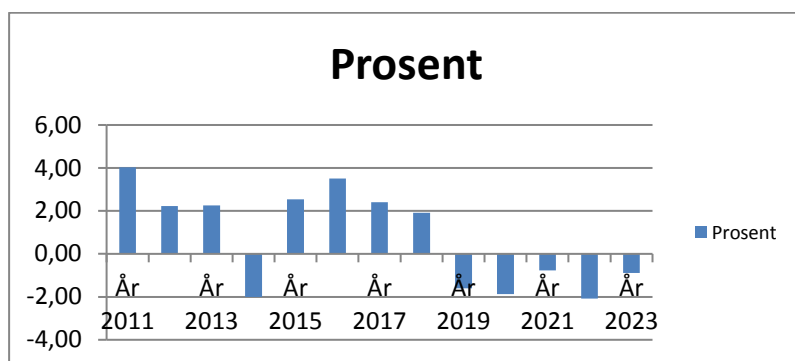
De konkrete måltallene gjelder i et tidsperspektiv innenfor økonomiplanperioden dvs. 4 år.

- Netto driftsresultat, minimum 1,75% av driftsinntektene.
- Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene, bør ikke overstige 120%.
- Disposisjonsfond, minimum 7,5% av driftsinntektene.
- Arbeidskapitalen bør utgjøre minst 15%

Finansielle måltall	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	3,5	2,41	1,91	-1,6	-1,88	-0,77	-2,08	-0,89
Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene	123,1	112,3	118,8	122	129	135	134	131
Prosent disposisjonsfond av driftsinntektene	11,56	14,16	15,82	13,72	11,64	10,63	8,53	7,31
Arbeidskapital (minus premieavviket) i prosent av driftsinntektene	23,1	13,7	18,1					

Netto driftsresultat

Utviklingen i netto driftsresultat har vært og vil bli som følger i forhold til økonomiplanen;

Kommunen har i perioden 2007 – 2018 med unntak av 2008 og 2014 kommet ut med et netto driftsresultat på over 2 %. Tabellen ovenfor viser tallene fom 2011 og ut økonomiplanperioden. Ser en perioden fremover ser en helt klart en forverring i den økonomiske situasjonen. Oversikten viser at det er nødvendig å foreta ytterligere omstillinger i perioden for å sikre en sunn økonomisk drift av kommunen. Dersom en skal nå målet om et netto driftsresultat på 1,75% av brutto driftsinntekter så må utgiftene reduseres med 12 millioner i 2020.

Lånegjeld i prosent av driftsinntektene

Målet her var å holde seg innenfor 120% noe som overskrides i perioden. Det er viktig å merke seg at store deler av ny lånegjeld relatert til utviklingstiltak er planlagt finansiert av NTE midler slik at den ikke påvirker selve drifta. Holder vi disse lånene utenfor ville prosenten utviklet seg som følger; 2020 – 122%, 2021- 120%, 2022-119% og 2023-116%. Altså innenfor måltallet.

Prosent disposisjonsfond av driftsinntektene

Som det fremgår av økonomiplan så benyttes det disposisjonsfond hvert år fremover for å oppnå budsjettbalanse. Vi holder oss likevel innenfor måltallet. Det er viktig å være klar over at en i fremover ikke kan bygge budsjetter på bruk av disposisjonsfond, slik at det er fornuftig så fort som mulig å finne tiltak for å redusere drifta slik at en oppnår balanse uten bruk av fond.

Arbeidskapital i prosent av driftsinntekter.

Denne er det kun mulig å beregne ved regnskapsavslutningen.

11.2 Handlingsplan for 2020

Med bakgrunn i kommunens visjon og overordna strategier blir det hvert år utarbeidet et sett utviklingstiltak for kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel for 2014 – 2020, ble vedtatt i kommunestyret 19. juni 2014, sak 42/14. Det er arbeidet med å innarbeide de ulike målene som er i gjeldende kommuneplan inn i handlingsplanene for 2020. Revisjon av kommuneplanen våren 2020, vil gi nye mål å arbeide etter i årene som kommer.

Vi har en del felles utviklingstiltak, samt at det under de enkelte rammeområdene 1 – 4 utarbeides egne utviklingstiltak. Det vil i løpet av året, spesielt i forbindelse med halvårsrapporten og årsmeldingen bli rapportert tilbake til politikerne hvordan kommunen ligger an i forhold til gjennomføring av utviklingstiltakene.

11.2.1 Felles utviklingstiltak.

1. Opplæring folkevalgte:

Målet er å gi de nye folkevalgte en innføring i kommunal organisering og det helhetlige kommunale tjenestetilbudet. Videre er det viktig å skape forståelse for ulike rammebetingelser Grong kommune er underlagt. Opplæringsdelen starter vinteren 2019, men må fortsette utover i 2020.

Tiltak:

Utarbeide en plan for kommunestyre- og formannskapsmøter våren 2020, hvor det settes opp ulike temaer på de ulike møtene. Planen settes opp senest januar 2020.

2. Fokus på intern organisering og drift:

Det er stor vilje til å utvikle kommunen som en god og attraktiv arbeidsplass. I den sammenheng er det mange gode interne tiltak som kan bidra til en positiv utvikling av hele organisasjonen. Tiltakene som er opplistet er krevende ressursmessig å gjennomføre. Det kan derfor være mulig at det vil vise seg at noen av tiltakene må forskyves til 2021.

Tiltak:

- Gjennomføring av folkevalgtopplæring basert på egen plan med oppsatte tema og framdriftsplan.
- Utarbeide ny samfunnsdel av kommuneplanen.
- Utarbeidelse av planstrategi for 2020-2023.
- Utarbeidelse av helhetlig ungdomsplan.
- Nærværarbeid, jfr. beskrivelse av driftstiltaket. Arbeide helhetlig for å øke nærværet. Mer fokus på holdningsskapende arbeid og det fraværet som er relatert til private forhold utenom. Det legges opp til innleie av ekstern ressurs og kompetanse.
- Analyse av kommunebarometeret for Grong kommune og fremleggelse av en samlet rapport, med tiltaksplan for kommunestyret..
- Fokus på informasjon på avdelingsnivå, bl.a. med informasjons- og drøftingsmøter samt medarbeidersamtaler.
- Lederopplæring innenfor ulike arbeidsmiljørelaterte temaer, blant annet gjennomføring av medarbeidersamtaler og andre arbeidsgiverrelaterte temaer. Opplæringen kan med fordel arrangeres sammen med tillitsvalgte og verneombud
- Fullføre arbeidet med revidering av lønnspolitisk handlingsplan
- Gjennomgang og eventuell revidering eller utarbeiding av Grong kommunes Arbeidsgiverstrategi
- Oppstart arbeidet med kompetanseplan for Grong kommune
- Videreføre deltakelse i Kompetanseløft Trøndelag – digital transformasjon
- Ny arkivplan med mål om godkjenning i løpet av 2020. Om dette er mulig, vil være avhengig av om arbeidskapasiteten på servicekontoret gjør det mulig å prioritere arbeid med arkivplanen.
- Oppstart våren 2020 med satsning på Klart Språk (videreutvikle et klart og tydelig språk både på digitale plattformer og skriftlig kommunikasjon)
- Innføring av Min Capitech for alle ansatte
- Etablering av system for forebygging av vold og trusler - 3 avdelinger prioriteres. Der systemet er innført, gjennomføres trening og håndtering av avvik.

3. Veteranplan for Grong kommune:

Siden 1947 har 100.000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner, som omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter. Ivaretagelsen av personell fra internasjonale operasjoner er et samfunnsansvar for alle sektorer. I regjeringens oppfølgingsplan fra 2014 «I tjeneste for Norge» som omhandler ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste oppfordres kommuner som har innbyggere som har vært i internasjonal tjeneste å utarbeide en kommunal handlingsplan.

Tiltak:

Veteranplan for Grong kommune utarbeides våren 2020. I et samarbeid med de øvrige Namdalskommunene.

11.2.2 Utviklingstiltak rammeområdet for administrasjon og fellestjenester.

- Innføring av ny versjon av kommunens kvalitetssikringsprogram – Compilo med tilhørende opplæring
- Innføring av nytt beredskaps- og varslingsystem med tilhørende opplæring.
- Innføre mnd. fakturering på kommunale avgifter for de som benytter e-faktura og avtalegiro.

11.2.3 Utviklingstiltak rammeområdet for oppvekst og familie.

- Fortsette gjennomføringen av tiltak for å heve relasjonskompetansen, herunder arbeide spesielt med holdninger og imøtekommenhet hos ansatte.
- Fortsatt prioritere arbeidet med god klasseledelse.
- Voksenopplæringa skal videreføre samarbeidet med andre instanser og utvikle arbeidsrettede tiltak for deltakere som ikke skal gå videregående skole.
- Fremme robuste medarbeidere i forhold til ansvarliggjøring og rettigheter og plikter i arbeidslivet gjennom bl.a. temamøter.
- Gjennomgå rutiner avdelingsvis med de ansatte knyttet til nærværarbeid og ha spesielt fokus på dette.
- Lage struktur rundt eksisterende og nye rutiner for barnehagene i Grong.
- Grunnskolene i Grong skal jobbe med innføring av nytt læreplanverk og fagfornyelsen.
- Skolene skal fortsatt delta i den nasjonale satsningen desentralisert kompetanseutvikling (DEKOM)
- Barnehagene skal fortsatt delta i regional kompetanseutvikling (REKOM).
- Barnehagene i Grong skal slutføre innføringen og ta i bruk Visma Flyt Barnehage, som barnehageadministrativt system.

Leik i Bergsmo barnehage

Stor leseglede ved Harran oppvekstsenter

- Videreutvikle aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottakere
- Flyktningetjenesten skal opprettholde og styrke det gode samarbeidet med næringslivet i regionen, ved hjelp av arbeidet med praksismodellen og praksiskoordinator.
- Flyktningetjenesten skal jobbe med å utvikle tjenestetilbudet tilpasset nye bosattes behov for oppfølging.
- Videreføre og videreutvikle samarbeidsrutiner mellom NAV og flyktningetjenesten for å sikre overgang til arbeid etter endt introduksjonsprogram
- Barnevern/PPT skal jobbe med å stabilisere bemanningen, slik at alle stillingshjemler er besatt. Dette krever enda sterkere fokus fra ledelsens side.
- Barnevern/PPT skal i løpet av 2020 slutføre plan vedrørende bruk av programvare og digitalt arkiv for begge fagenhetene.
- Barnevern skal følge opp statens fortsatte satsing på barnevern, bl.a. i forhold til bemanning og kommunale tiltaksverktøy (bla familieråd).
- Økt fokus på fagretta samarbeid med barneverntjenestene i Namdalen- dvs. Midtre og Ytre Namdal, samt region Trøndelag for øvrig. Dette i tråd med region sin satsing knyttet til Statens satsingsområder. Eks.: læringsnettverk (samarbeid om bl.a. tiltaksutvikling, implementeringsstøtte ift metoder og opplæring).

- PPT skal ha økt fokus på systemrettet arbeid; bl.a. veiledning i klasserommene ift. tilpasset opplæring, møter i forkant av henvisning, vurdering av spesialundervisning, fagdager for spes.ped.-koordinatorene, videre forankring av prosedyrer før henvisning, utarbeidelse av utredningsplan for de ulike typer henvisninger, etc.
- Utredning og iverksetting av vertskommunesamarbeid i IN innenfor NAV, med Grong som vertskommune.
- Fokus på entreprenørskap i skolen herunder etablering av elevbedrift(er) samt bedre samarbeidet mellom skole og næringsliv.
- Vurdere den videre organisering av ppt/barnevern dersom Snåsa kommune trer ut av vertskommunesamarbeidet innen 2021.

11.2.4 Utviklingstiltak rammeområdet for helse og omsorg.

- Innføre velferdsteknologiske løsninger innenfor pleie og omsorgssektoren
- Følge opp vedtak vedrørende omgjøring av sykeheimsrom til omsorgsboliger ved sykeheimen
- Utvikle bruken av fagprogrammet «Mobil omsorg» i hjemmebasert omsorg
- Delta i forberedelser til innføring av Helseplattformen
- Gjennomføre en reorganisering av demensteamet
- Vurdere organisering av ledelsesstruktur pleie og omsorg
- Tilbudet om forebyggende hjemmebesøk utarbeides i samarbeid mellom Fysio/ Rehab. og hjemmesykepleien.

Trivelig kaffestund etter trimmen

- Videreutvikle Rus- og psykiaritteamet (ROP) og deres tverrfaglige jobbing opp imot målgruppen
- Kompetansehevende tiltak i form av nettundervisning og kurs med spesielt fokus på følgende områder:
 - Saksbehandling sammensatt tjenestebehov/ BPA
 - Internkurs i behandlingsmåten kognitivterapi
 - Kartleggingsverktøy/ screeningsverktøy angst/ depresjon/ rus hos hhv barn/ unge og unge voksne/ voksne (internkurs)
 - Tverrfaglig kompetanseheving på autismespekterforstyrrelser og andre sammensatte helseutfordringer
 - Veiledning med aktuelle tema i forhold til utviklingshemmede
 - Kompetanseheving innenfor temaet kommunikasjon til utviklingshemmede
- Gjennomføre trinn 2 i omorganisering ny avdeling, Helsetjenesten. Fokus på gode tverrfaglige tjenester og felles verdiplattform.
- Følge opp egentilsynet fra Fylkesmannen på ROP- området
- Utvidet skolehelsetjeneste i videregående skole/ BUP på GVS, oppstart høsten 2020
- Utrede muligheten for samarbeid med nabokommune(ne) i fht. tilbud om kurs i belastning/ kurs i depresjon/ kurs i depresjon ungdom

- Legekantoret skal innføre fullversjon av Helserespons i fht. timebestilling på nett m.m.
- Koordinerende enhet har fått endret plassering i organisasjonen, og har fått en del nye oppgaver. Utarbeidelse av rutiner knyttet til dette arbeidet, samt etablering av ny praksis prioriteres i 2020. Det er nødvendig å gå opp nye grenseganger i fht. ansvarsfordeling og myndighet mellom ulike fagområder og rammeområder.
- Lokale planer for habilitering og rehabilitering, rusplan, smittevernplan, vold i nære relasjoner og ungdomsplan, implementeres i arbeidet i Grong kommune, i utarbeidelsen av ny kompetanseplan, og i arbeidet med ny kommunal planstrategi.
- Jobbe for å finne nye arenaer for dagaktivitetstilbud for brukere innenfor miljøarbeidertjenesten som ikke deltar på dagtilbudet

11.2.5 Utviklingstiltak rammeområdet næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.

- Næringsutvikling generelt.
Bidra til videre utvikling av Grong kommune i henhold til visjon og mål vedtatt av kommunestyret.
- Bjørgan – Heia.
I samarbeid med næringsliv og andre aktører bidra til videre utvikling av området som helårs reiselivsdestinasjon og tilrettelegging for ytterligere hyttebygging.
Gjennomføre utviklingsdag med mål utarbeidelse av en helhetlig tiltaksplan.
Forprosjektering av framtidrettet løsning for sikker vannforsyning for området Formofoss – Bjørgan.

Hydrolog Bernt Olav Hilmo fra Asplan Viak og avdelingsleder kommunalteknikk Knut M. Myklebust fra Grong kommune ser på mulig område for ny vannkilde ved Bjørgsætran

- Grong næringspark.
Videre utvikling av Grong Næringspark med utbygging av kommunalteknisk infrastruktur og tilrettelegge for bygging av nytt gjenbrukstorg. Initiere kjøp og salg av næringsareal i parken med sikte på økning i antall bedrifter og arbeidsplasser.
- Sports- og fritidspark.
Arbeide med å få etablert et sponsorlaug med mål å øke sponsorinntektene relatert til kommunale idrettsanlegg.
- Bredbånd.
Bidra til å gjennomføre strategi for bredbåndstilknytning jfr. politiske vedtak.
- Turtraseer.
Bidra til videre utvikling av eksisterende og nye turtraseer i samarbeid med grunneiere og lag/foreninger.
- Energiøkonomisering.
Fortsatt fokus på energiøkonomisering ved å optimalisere bruken av nytt sentralt driftsanlegg og system for energioppfølging ved kommunal bygningsmasse.
- Vertskommune teknisk.
Videre utvikling av vertskommunesamarbeidet innenfor fagområder på teknisk sektor. Fra 2020 utvides samarbeidet vedr VA-kompetanse mellom kommunene Lierne og Grong.

- Vertskommune brann –og redning.
Arbeide for å utvide vertskommunesamarbeidet i Namdal brann- og redningsvesen ifht antall kommuner.
- Viltforvaltning.
Inngå nye samarbeidsavtaler mellom kommunene Høylandet, Namsskogan og Grong vedr. arbeidsoppgaver for det interkommunale skadefellingslaget for rovvilt.
- Boligforvaltning.
Initiere at leietakere i kommunale boenheter gis mulighet for kjøp.
Fortsette strategien med salg av borettslagsleiligheter og andre utvalgte boligbygg. Delta i utviklingen av nye boligprosjekt.
- Planer/strategier.
Oppfølging og iverksetting av tiltak i samsvar med vedtatte planer/strategier forutsatt økonomiske bevilgninger:
 - ✓ Hovedplan skogsveier vedtatt 2013.
 - ✓ Kommuneplanens samfunnsdel vedtatt 2014.
 - ✓ Kommuneplanens arealdel vedtatt 2015.
 - ✓ Kommunedelplan kulturminner vedtatt 2015.
 - ✓ Klima og energiplan vedtatt 2015.
 - ✓ Hovedplan formålsbygg vedtatt 2019.
 - ✓ Hovedplan vannforsyning vedtatt 2015.
 - ✓ Hovedplan avløpsbehandling vedtatt 2015.
 - ✓ Trafikksikkerhetsplan vedtatt 2015.
 - ✓ Boligpolitisk plan vedtatt 2016.
 - ✓ Kommunedelplan idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet vedtatt 2016.
 - ✓ Ny brannordning for Namdal brann- og redningsvesen vedtatt 2017.
- Kulturhuset Kuben.
Videreutvikling av Kulturhuset Kuben som regionalt senter for kulturtilbud og konferanseplass.

Foto: Camerat/ Smart Media

- Bibliotek.
Videre utvikling av biblioteket i forhold til skole/barnehage ved en forpliktende avtale. Styrke folkebiblioteket som møteplass ved tilrettelegging av aktiviteter knyttet til biblioteket.
- Ungdomsklubb.
Videre utvikling av tilbudet vedr. vurdering av åpningstider, målgruppe og aktivitet.

- Musikk og kulturskole.
Utarbeidelse av ny rammeplan for kulturskolen som grunnlag for videre utvikling.
- Grong bygdamuseum.
Videre utvikling av bygdamuseet med flytting og restaurering av Alfred Urstads båtbyggeri.
- Landbruk.
Bidra til at aktiviteten i landbruket økes ved god samhandling med næringa både i forhold til tilskuddsforvaltning og forvaltning av lover og regelverk.
Gjennom bruk av digitale sakssystemer bidra til målrettet, kvalitetssikret og effektiv tjenesteproduksjon knyttet til virkemidlene i landbruket.
- Delta i utredning kirkegårder og minnelund.
I samarbeid med kirka delta i utredningen vedr. etablering av minnelund og utvidelse av kirkegårdene.
- Utbyggingssaker i kommunal regi.
Planlegge, fremme utbyggingssaker og gjennomføre investeringsprosjekter som er vedtatt i årsbudsjett og økonomiplan. (Det vises til eget kapittel).

12 Rådmannens kommentarer driftsbudsjettet.

12.1 Generelle kommentarer.

Brutto driftsinntekter er i 2020 budsjettert med vel 332 mill. kroner.

Ser er fra regnskap 2017 og ut økonomiplanperioden så er det en nedgang på sum driftsinntekter på hele kr 33 millioner. Det ble i 2018 kjørt en omfattende omstillingsprosess, men en har likevel ikke klart å komme i mål i forhold til målsetting om å oppnå balanse i budsjettene uten bruk av fond fom. 2020. Fondsbruken i perioden er beskrevet ovenfor.

Selv om det ligger inne forslag om enkelte bemanningsreduksjoner i 2020, er det et sterkt håp å kunne ta ned det aller meste av bemanningen uten oppsigelse av faste ansatte.

Forventet lønnsøkning for 2020 er **ikke** lagt inn/kompensert i budsjettet.

Det er lagt inn omstillingskrav på de ulike rammeområdene fom 2021. I tillegg så ligger lønnsøkningen inne som et omstillingskrav for 2020. Det ligger også inne forventninger omstillinger i forhold til omlegging fra sykeheimsrom til omsorgsboliger, flytting av voksenopplæringen, reduksjoner Beem, reduksjoner administrasjon, nedklassifisering veier osv. Ut fra dette tenker vi at hele økonomiperioden vil bli krevende.

12.2 Kommentarer til rammeområdet administrasjon og fellesutgifter.

Det arbeides kontinuerlig med utvikling av organisasjonen i alle ledd, finne andre og nye måter å arbeide på som igjen kan gi mer kostnadseffektiv drift. Innenfor ramme 1 er det over tid er det foretatt bemanningsreduksjoner og en viktig årsak som har gjort dette mulig er innføring av nye IT-systemer. I en tid med omfattende omstillingsprosesser, er det også viktig å vise til de endringer som allerede er gjennomført.

En sammenligning av budsjett 2014 i forhold til budsjett 2020 gir følgende bilde:

	2014	2019	2020
Ansvar 1000 Sentraladministrasjon	10,50	8,82	7,49
Ansvar 1100 IT	1,00	1,00	1,00
Ansvar 1101 Servicekontor	5,70	2,80	3,50
Ansvar 1102 Kantine	0,60	0,00	0,00
Sum ramme 1:	17,80	12,62	11,99

Ansvar 1000 er rådmann, personal, økonomi og øvrig stab. I budsjett for 2020 er kommunalsjefer tilsvarende 2,5 årsverk budsjettert på sine respektive rammeområder hvor de har sitt oppfølgingsansvar, men er tatt med i oversikten for å skape sammenlignbare tall.

Ansvar 1100 er IT-personell. I tabellen er det ingen endring. Imidlertid er det foretatt betydelige endringer innenfor drift av IT. Innenfor ramme 2 var det i 2014 tilsvarende 1,3 årsverk innenfor drift av IT. Fra 2018 var det kun 0,5 årsverk og ingen endring fra 2018/2019 til 2020.

Ansvar 1101 er ansatte på Servicekontoret. Servicekontoret har i perioden 2014 – 2019 redusert bemanningen fra 5,7 årsverk til 2,8 årsverk. Fra 2018 til 2019 ble det lagt inn 0,2 årsverk i reduksjon. I 2019 ble det vedtatt ny organisasjonsplan for Servicekontoret. Ny plan ble vedtatt med en total bemanningsressurs på 3 årsverk. I en fase frem til ny organisasjonsplan blir iverksatt, vil det være ekstra bemanning på Servicekontoret – opp mot 100 % stilling. I vedtatt plan ble følgende nedfelt: Eventuell videre inndekning i planperioden skal da vurderes i forbindelse med budsjettarbeidet for 2020 og resten av planperioden. Det er nå foretatt en reduksjon på totalt 0,5 årsverk og lagt inn forventninger om økte inntekter tilsvarende 0,5 årsverk.

Det er lønn som er den store utgiften på ramme 1. Andre større kostnader er drift av vår andel av IKT IN IKS og IN Lønn, ulike kontingenter, lisenser, utgifter til lovpålagt bedriftshelsetjeneste, samt utgifter i forbindelse med saksbehandling (kontormateriell og kostnader ved ekspedisjon av saker). Ovennevnte utgifter er rimelige stabile og forutsigbare. For øvrig legges driften av ramme 1 på et minimumsnivå med den følge at økonomien blir sårbart dersom noe uforutsett skulle skje.

12.3 Kommentarer til rammeområdet oppvekst og familie.

Noen endringer i drift 2020:

Skolene:

- Lederstruktur ved grunnskolen i Grong, til en felles rektor og to ass.rektorer, skal evalueres våren 2020.
- Fagfornyelsen skal innføres i skolene, noe som vil være tidkrevende for ansatte ved skolene.
- Det er tatt høyde for skyssutgifter og bassengleie til svømmeundervisning utenfor kommunen.
- Økt behov for spesialundervisning i skole og mange elever med særskilt språkopplæring fører til at det blir krevende jf. ressurser i ordinær opplæring.

Skolefritidsordning (SFO):

- SFO-tilbudet videreføres ved de to grunnskolene i kommunen. Alle som søker plass får tilbud.

Barnehage:

- Barnehagedrifta videreføres for kommunens 4 barnehager. Kommunen oppfylder sin plikt om full barnehagedekning.
- I 2020 er det kapasitet til å ta inn alle barn som søker plass og bygningskapasiteten økes gjennom utbygging på Ekker barnehage.
- Barnehagene er pr. i dag innenfor regjeringens foreslåtte minimum på 44 % pedagogisk bemanning av total bemanningen. Økt behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehage og mange flerkulturelle barn med særskilt språkopplæring, fører til at det blir krevende jf. ressurser i ordinær drift.

Fosterheimplasserte barn:

- Antall barn som er fosterhjemsplassert er stabilt, men spesialpedagogiske tiltak etter sakkyndige tilrådinger vedr. allerede plasserte barn har økt.

Mot

- Avtale videreføres i 2020

Voksenopplæring:

- Grong Voksenopplæringscenter tilbyr foruten opplæring i norsk og samfunnsfag til voksne flyktninger, også grunnskoleundervisning for voksne og enslige mindreårige.
- Fortsatt selge tjenester til flyktninger fra Høylandet og Namsskogan kommune.
- Endringer av elevtall i løpet av året vil påvirke budsjett og tilbud.
- Voksenopplæringen forutsettes flyttet til Kuben fra mars 2020.

Flyktingetjenesten:

- Drift videreføres som før for flyktingetjenesten.
- Viktig med en robust og handlekraftig flyktingetjeneste, for å gi nye bosatte flyktninger muligheten til å integreres godt.
- Langtidsplanlegging er vanskelig, da en vet bosettingsantall kun et år av gangen.
- Tjenesten er sårbar i forhold til evt. fravær, svingninger i arbeidsmengde og hvis en får bosetting med behov for tett og bred oppfølging.

PPT og barnevern

- På disse områdene er driften videreført på omtrentlig samme nivå som i 2019. Fylkeskommunen v/GVS har sagt opp samarbeidsavtalen fra sommeren 2020.
- Snåsa kommune har sagt opp samarbeidsavtalen fra 2021, men det er ennå usikkert om de trer ut av samarbeidet fra 2021. Dette ut fra at Steinkjer kommune ennå ikke har behandlet saken vedr tilbud om tjenester innenfor dette området til Snåsa.

12.4 Kommentarer til rammeområdet helse og omsorg.

Noen endringer i drift 2020:

Pleie og omsorg:

- Det vil i løpet av 2020 bli forsøkt gjort en omdisponering av noen rom på sykeheimen. I første omgang medfører dette at 4 sykeheimsrom vil bli omgjort til omsorgsboliger. Dette må sees i sammenheng med innføringen av velferdsteknologi. Omstillingsprosjektet som ble gjennomført høsten 2018 gir klare anbefalinger om å ha større fokus på at brukere av tjenestene vil bo i egen bolig lengst mulig. En slik omdisponering av rom medfører behov for å redusere bemanningen på sykeheimen, samtidig som hjemmebaserte tjenester styrkes noe.
- Det ligger investeringsforslag på inntil 5 mill. innenfor velferdsteknologifeltet innenfor pleie- og omsorgssektoren for de neste 2 årene. Velferdsteknologien vil først og fremst være et virkemiddel for å øke tryggheten til tjenestemottakerne. Innføringen vil også påvirke måten pleiepersonalet jobber på. Det vil gi muligheter for en bedre og nærmere oppfølging av tjenestemottakerne. Målet er å effektivisere og forenkle standardiserte arbeidsoppgaver og samhandling, for derigjennom utløse med tid på brukernært arbeid.

Helsetjenesten:

- Legetjenesten: To av tre fastlegehemler beregnes besatt ved årsskiftet. I tillegg kommer turnuskandidat (LIS1). Midlertidig er det behov for vikarinnleie. Det er liten ventetid på legetime. Det vil i 2020 jobbes videre med rekruttering for å fylle alle hjemler og sikre en enda mer stabil tjeneste. Det vil bli arbeidet videre med rutiner og overordnede planer, og økt fokus på god service og brukervennlighet.
- Utarbeidelse av ny LINA- avtale samt etablering av praksis i Indre Namdal med tanke på legevakt vil være avgjørende for den daglige driften av legekantoret, og av stor betydning både for utgiftene på området samt muligheten for å sikre en stabil legetjeneste.
- Fase to i omorganiseringen til Helsetjenesten gjennomføres i løpet av 2020
- Samarbeid på tvers av fagområdene innenfor Helsetjenesten vil være et viktig fokusområde.

- Koordinerende Enhet har fått endret plassering i organisasjonen, og har fått tilført en del nye oppgaver. Utarbeidelse av rutiner knyttet til dette arbeidet, samt etablering av ny praksis prioriteres i 2020
- De reduksjoner som er forespeilet på Helsetjenesten i løpet av 2020, sammen med forventning om å ta lønnsøkningene innenfor eget budsjett, vil legge et ekstra trykk på flere tjenester som allerede i 2019 er under sterkt press arbeidsmessig. Nedgang i stillinger medfører mer å gjøre på de som er tilbake, hvis man ikke skal kutte i tjenestetilbudet. Det er få oppgaver igjen som ikke er direkte lovpålagte, og ytterligere reduksjon av det forebyggende arbeidet medfører mer brannslukning og dyrere løsninger både på kort og lang sikt.

Miljøarbeidertjenesten

- En reduksjon på Beem med 1 årsverk i 2019 medførte at faglederfunksjonen forsvant. Den ble lagt til avdelingsleder for miljøarbeidertjenesten. Arbeidsoppgavene blir fordelt mellom 1 ansatt og avdelingsleder.
- Det er for 2020 ikke budsjettet med nye enslige mindreårige flyktninger. Dette medfører at BEEM må kutte ytterligere med 1 årsverk fra 2020. Det vil jobbes med en avvikling av BEEM som egen enhet innen utgangen av året. Det vil i løpet av 2020 bli igangsatt et arbeid for å vurdere alternativ organisering for de 4 enslige mindreårige som er under 20 år fra 2021.
- Det har blitt jobbet med å videreutvikle samarbeidet mellom Beem og avdeling for funksjonshemmede, avdelingene bistår hverandre ved behov – både på dag, kveld og natt. Dette samarbeidet fungerer bra.

Generelt

- Det vil fortløpende være viktig å vurdere organiseringen av tjenestene. Både organisatorisk og faglig sammensetning sett i sammenheng med de behov som oppstår.
- De økonomiske utfordringene kommunen står overfor vil påvirke innholdet i tjenestene i årene fremover.
- Med den ytterligere bemanningsreduksjonen som følger av driftsbudsjettet for 2020, vil det være viktig å ha et fortsatt fokus på nærværet. Driftsbudsjettet er nå nede på et minimum i forhold til å ivareta lovpålagte tjenester innenfor sektoren. Dette medfører stort arbeidspress på de ansatte. Økonomiplanen viser at det fortsatt vil bli et omstillingsbehov. Derfor vil det bli svært viktig å se på effektiviseringsmuligheter i form av blant annet digitalisering på flere områder.
- Forberedelsene til innføring av Helseplattformen vil medføre økt ressursbruk.

12.5 Kommentarer til rammeområdet næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.

Noen endringer i drift 2020:

Fagområdet næring, miljø, jordbruk og skogbruk;

Driftsmessig stort sett samme budsjett som foregående år. Namsen vannområde er tatt ut da dette er omorganisert og ressursen knyttet til miljørådgiver er omfordelt på øvrige ansvar.

Det er arbeidet aktivt med bredbådsutbygging og herunder oppnå tilskudd til ulike delprosjekt. I 2020 vil det bli fiberutbygging i Harran for Harran 1, mens Harran II (nord om Solum) foreslås i 2021.

På landbruksområdet er det lagt inn økning på kr 200.000 til kjøp av kompetanse.

Kulturområdet;

På kultursida er poster til bruk for tilskuddsforvaltning opprettholdt på tilsvarende nivå som i 2019. Det vises til detaljert oversikt nedenfor.

Tilskuddstype;	2019	2020	Finansiering
Tilskudd skogbrukstiltak	37.000,-	37.000,-	Ordinær drift
Tilskudd Skogprosjekt Namdal	23.000,-	23.000,-	Ordinær drift.
Tilskudd norsk landbruksrådgivning Namdal	0,-	0,-	
Kulturmidler idrettslaget	90.000,-	90.000,-	Ordinær drift
Løypetilskudd Bjørgan skisenter kjøring Kvernsjønen-Geitfjellet-Heia	90.000,-	90.000,-	Gusli-skog fondet.
Drift Bjørgan skianlegg etter avtale	24.000,-	24.000,-	Ordinær drift
Tilskudd kjøring øvrige skiløyper i Grong	18.000,-	18.000,-	Ordinær drift
Tilskudd strømkostnader lysløyper	18.000,-	18.000,-	Ordinær drift
Brøyting parkeringsplass Heia pluss evt. andre ordninger	35.000,-	35.000,-	Ordinær drift
Tilskudd til foreninger, lag, grupper som utøver musikalsk aktivitet i kommunen	20.000,-	15.000,-	Ordinær drift
Tilskudd til foreninger, lag, grupper som har kulturell aktivitet med deltakelse av barn og unge.	20.000,-	20.000,-	Ordinær drift
Tilskudd idretts og friluftsmål	30.000,-	30.000,-	Ordinær drift.
Teaterformål	20.000,-	20.000,-	
Årlig tilskudd kino	96.000,-	96.000,-	
Tilskudd drift av samfunnshus og grendehus	0,-	0,-	
SUM	521.000,-	516.000,-	

Teknisk sektor;

Drifta av kommunale veier er redusert med kr.130 000 på grunnlag av forslag om overføring av kommunale veger til privat drift fra 01.06.2020.

Driftsmidler til kommunal bygningsmasse er ytterligere redusert på en del områder.

Det interkommunale samarbeidet med kommunene Namsskogan, Røyrvik og Lierne er budsjettmessig videreført på samme nivå som i 2019. Innenfor VA- er samarbeidet utvidet med Lierne.

Brann – redningsvesen;

Namdal brann- og redningsvesen som er et interkommunalt samarbeid har lagt et budsjettforslag i samråd med Overhalla og Høylandet kommuner. Tjenesten har vært under oppbygging og bemanningsmessig er det tilsatt brannsjef, varabrannsjef, 2 feiere i tillegg til 47 brannmannskaper i de tre kommunene som alle har et tilsetningsforhold til Grong som vertskommune. For 2020 er det budsjettert med en videreføring av kompetanseheving gjennom deltidsreformen.

12.6 Kommentarer til rammeområdet kirkeformål.

Tilskuddet til Grong menighetsråd er foreslått økt med kr 75.000 til kr 2.475.000,-. Søknaden fra Grong menighetsråd inkl. vedlikeholdsplan/investeringsplan for perioden 2020 – 2023 er lagt ved budsjettsaken. Menighetsrådet hadde ved utgangen av 2018 kr 324.000,- i disposisjonsfond avsatt fra overskudd tidligere år. Dette er midler menighetsrådet kan benyttet til vedlikehold. Det er ut fra dette ikke lagt inn økte rammer til vedlikehold fra kommunens side.

12.7 Kommentarer til rammeområdet politisk styring, kontroll og fellesutgifter.

Med utgangspunkt i budsjettet for 2019 er det ikke foretatt nevneverdige endringer 2020.

13 Investeringstiltak i planperioden

13.1 Følgende nye investeringstiltak er foreslått gjennomført økonomiplanperioden

Brutto tall ligger inne nedenfor.

Prosjekt navn	Investering år / 1000 kr:			
	2020	2021	2022	2023
Velferdsteknologi – delt på to år 2019/2020	2 000 000			
Nytt tilbygg Ekker Barnehage – delt på to år 2019/2020	5 000 000			
Stiprosjekt Namsen	437 500			
Gjerde GBU	280 000			
Kjøleaggregat GHO Ventilasjon A og D fløy	500 000			
Renovering basseng	15 000 000	13 000 000		
Kapasitetsøkning Formofoss vannverk - Bjørgan	5 000 000	4 500 000		
Ny avløpspumpestasjon Sundspetten	800 000			
Gang og sykkelvei fram til Grong dyrelinikk	225 000			
Ny asfalt Sagveien	400 000			
Grong næringspark infrastruktur	13 623 000			
Flytting av A Urstads båtbyggerverksted	1 066 000			
Renovering Brannstasjon		5 000 000	5 000 000	
Stedsutvikling Grong Sentrum		6 000 000		
Helsefløy		16 000 000		
Asfaltering Folkehøgskolebakken		500 000		
Skifte kunstgress		4 500 000		
Rehabilitering adm. fløy kommunehuset		350 000		
Bytte varmepumpe Åveien			300 000	
Gymbygg Harran			750 000	
Brannverntiltak GHO				9 000 000
SUM	44 331 500	49 850 000	6 050 000	9 000 000

Det vises til eget vedlegg med oversikt over hvert enkelt investeringstiltak inkl. finansiering og driftskostnader.

13.2 Prosjekter som videreføres fra tidligere år.

Prosjekt navn
Velferdsteknologi
Vannforsyning Formofoss/Bjørgan
Nytt tilbygg Ekker Barnehage
Utfasing oljefyrlegg
Sanddøla Panorama borettslag byggetrinn 2
Rasforebygging Formo

Ekker barnehage

14 Finansiering

Tabellen nedenfor viser den totale finansieringen av investeringene i økonomiplanperioden.

INVESTERINGER:	2020	2021	2022	2023
Sum investeringer i prosjekter som påvirker kommuneøkonomien:	44 332 000	49 850 000	6 050 000	9 000 000
Finansiering;				
Tilskudd fra private	-429 000			
Statstilskudd		-1 000 000		
Lån	-3 916 000	-3 600 000	-4 840 000	-7 200 000
Lån selvkostområdet	-5 800 000	-4 500 000		
Lån (Utviklingsprosjekt – NTE fond)	-23 400 000	-25 980 000		
Ref. mva.komp	-7 167 000	-9 070 000	-1 210 000	-1 800 000
Bruk av fond	-320 000			
Salgsinntekter	-3 300 000	-5 700 000		
Sum finansiering	44 332 000	49 850 000	-6 050 000	- 9 000 000

15 Driftstiltak som det er funnet rom for i perioden.

15.1 Større nye driftstiltak som det er funnet rom for i perioden.

Bruttotall er benyttet nedenfor.

Nye tiltak:	2020	2021	2022	2023
D- 4403 Oppgradering fontene i miljøgata	37 500			
D- 1101 Acos, innbyggerinnsyn		130 000		
D- 1101 Kommuneplan	100 000			
D- 2211 Leasing IT utstyr skole	100 000	100 000	100 000	100 000
D- 1101 Nærværjobb	100 000			
D- 3000 Helseplattformen		150 000		
D- 4131 Kjøkken D-Fløy	70 000			
D- 4150 Kjøp av piano	50 000			
SUM	457 500	380 000	100 000	100 000

15.2 Beskrivelse av de nye driftstiltak som er lagt inn i økonomiplanperioden

D-4403 Oppgradering fontene i miljøgata

Grunnet lekkasje i fonteneanlegget i miljøgata har det ikke vært i drift den senere tiden. Formannskapet gav i vår klare signaler til administrasjon at det med det første måtte utredes hva som må til for å få ordet forholdet. Fra teknisk fagseksjon er nå reparasjonen kostnadsberegnet til kr 75.000. Fra Grong Sparebank er det muntlig bekreftet at de vil dekke 50% av kostnadene. Kommunens egenandel er dermed beregnet til kr 37.500,-.

D-1101 Innbyggerinnsyn.(2021)

Dette er et prosjekt som er planlagt i 2021. Sett i sammenheng med Kompetanseløft Trøndelag og digitaliseringsprosessen i Grong, synes gjennomføring i 2020 som fornuftig. Med Min side fra ACOS blir Min side en del av kommunens allerede eksisterende nettsider. Dette er en løsning for å tilby alt på ett sted til innbyggerne. Design og funksjonalitet er kjent, og innbyggerne slipper å forholde seg til ulike løsninger for å få løst sine oppgaver. Videre kan Grong kommune på sikt også tilby personifiserte informasjonssider, slik at innbyggeren får de tjenestene de trenger, akkurat der de er.

Et eksempel kan være integrasjon mot kommunens økonomi- og fakturasystemsystem. Med integrasjon mot Visma Økonomi kan vi på Min side vise både betalte og ubetalte faktura en innbygger har fra kommunen, og i tillegg kan innbyggeren søke om betalingsutsettelse på faktura som ikke er betalt.

D-1101 Kommuneplan

Med nyvalg og nye politikere fra høsten 2019, blir en viktig oppgave å nedfelle nye overordnede styringssignaler fra politisk nivå. Arbeidet med utarbeidelse av ny samfunnsdel av kommuneplanen må startes tidlig i 2020. Parallelt legges det opp til å vedta planstrategien for de neste 4 år. Denne forteller om hvilke planer som eksisterer og når disse skal revideres. I startfasen av en slik kommuneplanprosess, særlig opp mot arbeidet med visjon og mål, kan det være fornuftig å ha ekstern bistand. Det er i driftsbudsjett avsatt kr 100.000 til prosessen.

I det videre arbeidet med å prioritere politikkområder og tiltak innenfor hvert enkelt politikkområde, kan administrasjonen være prosessleder og sekretariat.

D- 2211 Leasing IT utstyr skole

Det er beregnet behov for å investere i 51stk pc og 20 stk IPAD i skolene i 2020. Fordelen med leasing kontra kjøp, er bla at man har garanti og oppfølging/service i avtalen med leverandør. Det er avsatt kr.100.000 hvert år i økonomiplanperioden til tiltaket.

D-1101 Nærværjobb

Arbeidsmiljøutvalget har kontinuerlig fokus på nærvær og sykefravær, både helhetlig for Grong kommune og ned på hver enkelt avdeling. I møte 14.10.2019 behandlet AMU en sak og fattet da følgende vedtak:

2. AMU forslår at det utarbeides et særskilt opplegg som kan bidra til en positiv utvikling av de skisserte utfordringene, særlig opp mot de forhold som er nevnt over (AMU konstaterer at mye av fraværet er relatert til private forhold)

Dette prosjektet kan da være både individrettet og av mer felles karakter. Nærmere definering av prosjektet, må foretas av AMU. Det er satt av kr 100.00 til tiltaket i 2020 og som er tenkt nytt til kjøp av ekstern ressurs.

D-3000 Helseplattform(2021)

Et felles journalsystem for alle helse og omsorgstjenester i både 1. og 2. linjetjenesten i Midt Norge er under utarbeidelse. Det foreligger vedtak på at kommunen skal stå som opsjonskommune. Slik innføringsplanen foreligger pr. i dag vil de namdalske kommunene bli påkoblet dette i løpet av 2022. Dette er det største prosjektet som noen gang er gjennomført innenfor helse og omsorgssektoren, og vil derfor kreve mye forarbeid for å oppnå et vellykket innføring. Grong kommune har allerede en deltaker som jobber tett inn i forprosjektet, samt at det på ledernivå blir gjort diverse avklaringer fortløpende opp imot regional innføringsleder. I 2021 vil man gå inn i en ny fase hvor eventuell utløsning av opsjon samt forberedelse på forskjellige nivåer vil bli arbeidskrevende. Videre må det organiseres en lokal innføringsgruppe. Omfang og kostnad med dette er vanskelig og konkretisere nøyaktig. Men det er for 2021 foreslått avsatt 150 000,- til dette arbeidet.

D-4131 Kjøkken D-fløy

Dagens kjøkken er nedslitt. Rehabilitering av kjøkkenet til godkjent standard. Det er avsatt kr 70.000 til tiltaket.

D-4150 Kjøp av piano

Kjøp av piano til musikk- og kulturskolen slik at det kan gjennomføres god undervisning på flere nivå. Det er avsatt kr 50.000 til kjøpet.

D-4215 Bredbånd 2020 og 2021.

Det ble søkt til NKOM, via fylkeskommunen, om bredbånd til Harran. Fylket delte prosjektet i to deler, Harran del 1 som er fra Laksakvariet og opp til og med Solum, og Harran del 2 som er fra Aunet og opp til grensen til Namsskogan.

Begge disse to delprosjektene er nå godkjent for finansiering, Harran del 1 gjennom NKOM - midler og Harran del 2 via fylkeskommunens egne bredbåndsmidler.

Harran del 1 er behandlet av kommunestyret den 12.september, sak 43/19, mens Harran del 2 vil bli fremmet til behandling i desember. Fylket har antydnet at Harran del 1 kan bli utbygd i løpet av 2020 mens Harran del 2 anslås ferdig i 2021, men det ser nå ut som at begge sakene har kommet like langt så det er mulig at også Harran del 2 får en oppstart i 2020.

Det er følgende kostnader og tilskudd i de to prosjektene.

Prosjekt	Utbyggingskost	Tilskudd fylke/NKOM	Kommune*	Innbygger andel	Utbygger
Harran, del 1	7 374 000	3 580 500	1 188 860	654 640	1 950 000
Harran, del 2	3 838 000	2 300 000	786 240	213 760	538 000

*Det er bestemt at innbyggerne må dekke en ekstra egenandel på kr. 6680 pr husstand, noe som vil redusere kommunens kostnad. Kommunens andel er opplyst etter fratrukk av innbyggernes egenandel.

D – 4410 Ressurs kjøp landbrukstjenesten

Det er lagt inn en tilleggsressurs på kr 200.00 på rammeområde 4 til kjøp av landbruksfaglig kompetanse ved behov.

16 Positive og negative elementer i årets budsjett.

Årets budsjett inneholder flere både positive og negative elementer sett i forhold til revidert budsjett for 2019. Disse er satt opp i en oversikt nedenfor. Oversikten er ikke uttømmende.

Felles

Positivt

- Ekstra midler for økt fokus og satsning på nærværsutfordringer oppfølging av sykemeldte – kr 100.000,-.
- For gjennomføring av kommuneplanprosess våre 2020 er det satt av kr 100.000,- for kjøp av ekstern bistand.
- Tidligere år har det vært lagt inn omstillingskrav på de ulike rammeområdene. Det er positivt at det kun er et element (lønnsøkning 2020) som er lagt inn for 2020.

Negativt

- Eventuell økt lønn i 2020 er ikke lagt inn i budsjettet – tilsvarer ca 4,3 mill. inkl. sosiale utgifter. Dette gjelder alle rammeområder og kommenteres derfor samlet og ikke under hvert område.
- Et stramt budsjett for ramme 1 som gir store utfordringer for å ta lønnsøkningen i 2020 og eventuelle uforutsette utgifter.
- Driftsposter er ikke justert i forhold til lønns- og prisstigning.

Administrasjon og fellesutgifter

Negativt

- Effektivisering av ulike systemer medfører kostnadsreduksjoner på Økonomi. I 2020 blir det full effekt av reduksjonen med 1 årsverk. Videre foretas ytterligere reduksjon med 0,13 årsverk i 2020. Fra og med 01.01.2020 vil IN Lønn overta oppfølging av sykepengerefusjoner. Dette innebærer en merkostnad til IN Lønn tilsvarende 20 % stilling og tilsvarende reduksjon foretas på Økonomi fra og med 01.03.2020.

Oppvekst og familie

Positive:

- Dagens tjenestetilbud opprettholdes.
- Det er fortsatt lagt inn midler til kompetanseheving, som muliggjør at ansatte kan ta videreutdanning innenfor prioriterte områder.
- Det er satt av midler til fornyelse av IKT-utstyr i skolene.
- Det er satt av midler til fortsatt deltakelse i felles barnevernvaktordning.
- PPT viderefører avtale om logoped.
- Det er lagt inn ekstra ressurser til læremidler i skole i forbindelse med innføring av fagfornyelsen.
- Mål om å få på plass vertskommuneløsning på kommunale tjenester på NAV, der Grong kommune skal være vertskommune.
- Flyttingen av voksenopplæringen til Kuben gir samdriftsfordeler med GBU samt resulterer i driftsøkonomiske besparelser.
- Nytt Gjerde på GBU monteres i 2020.
- Bygging av svømmebasseng kan oppstartes i 2020.
- Bygningsmessig utvidelse av Ekker barnehage

Negativt:

- Generelle innsparingstiltak for rammeområdet, vil gi utfordringer for flere avdelinger
- Fylkeskommunen har sagt opp PPT-avtale fra 01.07.20.
- Uforutsigbart når det gjelder tilskudd til bl.a. voksenopplæringen
- Usikkerhet mht til bosetting av flykninger skaper usikkerhet for flyktningetjenesten og andre avdelinger.
- Utfordringer å holde budsjettrammen for økonomisk sosialhjelp må sees i sammenheng med tettere oppfølging av brukere ifht bl.a., boveiledning og generell veiledning for å bli selvforsørget.

Helse og omsorg

Positivt:

- Velferdsteknologi vil bli innført i pleie og omsorgstjenesten.
- Det er avsatt midler til kjøling på ventilasjonsanlegg på 500 000,- med mål om kjøling på A og D – fløy ved helse og omsorgstunet.
- Avdelingskjøkkenet på skjermet avdeling skal byttes innenfor en kostnadsramme på 70 000,-
- Familiebasen har ett år igjen med tilskuddsmidler rus og psykiatriområdet.
- Nytt svømmebasseng med tilhørende fasiliteter er positivt for folkehelsen og alle de revmatikerne vi ha i kommunen.
- Bredbåndsutbyggingen vil muliggjøre å ta i bruk velferdsteknologi i forhold til hjemmebasert omsorg.

Negativt:

- På grunn av nedgang i antall enslige mindreårige flykninger, vil inntektene framover bli kraftig redusert. Dette medfører stadig strammere budsjett, nedbemanning og oppsigelser.
- Ytterligere forventning om stillingsreduksjoner på Helsetjenesten.
- En prosess vedrørende nye avtale med Namsos kommune og ny LINA- avtale i forbindelse med legevaktsamarbeidet i Namdal region innebærer en forventning om økte utgifter.

Næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur, teknisk, brann- og redning, musikk- og kulturskole og ungdomsklubb.

Positivt

- Deler av budsjettet som omfatter tilskuddsforvaltning er videreført fra 2019.

- Positivt at det fortsatt er avsatt midler tilskudd til sang/musikk/teater/konserter, barne- og ungdomsarbeid og kulturmidler til klubber og lag.
- Tilskudd til brøyting av parkeringsplass på Heia Gjestegård og tilskudd til oppkjøring av Kvernsjøløypa og andre skiløyper er opprettholdt i 2020.
- Fortsatt aktiv satsing på vann og avløpssida innenfor kommunalteknikk (vannutbygging Bjørgan og ny avløpsspumpestasjon Sundspeten).
- Det videreføres en god og aktiv drift av kulturhuset Kuben med den samme kommunale ressursbruken og stor grad av frivillige ressurser.
- Interkommunalt samarbeid innenfor teknisk sektor og Namdal brann- og redningsvesen videreføres på samme nivå som i 2019.
- Det er lagt inn kr 200. 000 til kjøp av ressurs /kompetanse innen landbruksområdet.
- Aktiv videre satsing på fiberutbygging med kr 1.000.000 i 2020 til utbyggingen av Harran Harran I.
- Det er positivt at det er lagt inn flere investeringstiltak i budsjettet. I 2020 gjelder dette: nytt kjøleanlegg ved helse- og omsorgstunet avd. A og D, nytt gjerde ved GBU, asfaltering av Sagvegen, nytt svømmebasseng, utbygging av barnehagen på Ekker, stiprosjekt, utvidelse av museet og opparbeidelse av fortau Bergsmo

Negativt

- Det ligger inne et reduksjonsmål på kr.130 000 som forutsetter privatisering av ca. 8 km kommunale veger fra 01.06.2020.

17 Reduksjon i stillingsprosenter fordelt på det enkelte rammeområdet

Administrasjon og fellesutgifter

- Økonomi - 0,33 årsverk i fra 01.03.2020. (0,2 årsverk konverteres til kjøp av tjenester IN Lønn)

Oppvekst og familie

- Reduksjon av 150% stilling ved voksenopplæringen, utgjør om lag kr 900.000,-

Helse og omsorg

- Reduksjon med 40 % pleiestilling sykeheimen. Dette utgjør ca. kr. 200.000,-
- Omgjøring av sykeheimsrom til omsorgsboliger vil mest sannsynlig medføre overføring av en stilling fra institusjonsbasert omsorg til hjemmebasert omsorg.
- Reduksjon med 100 % stilling avdeling BEEM. Dette utgjør ca. kr. 450 000,-
- Helsetjenesten: 80% stilling (årseffekt) reduksjon på Helsetjenesten, sett i sammenheng med effektivisering med nye programmer/ funksjoner, og endring på eksterne avtaler. Dette utgjør ca kr. 500 000,-

Netto reduserte stillinger i 2020 blir på 4,03%. I dette tallet ligger ikke evt. stillingsreduksjoner som følge av nødvendig inndekning av lønnsøkning 2020.

18 Omstilling og effektivisering

18.1 Utfordringer og aktivitetsnivået fremover

Økonomiplanarbeidet de siste årene har vist stor ubalanse utover i perioden. Nedlegging av mottaket med tilhørende redusert folketall, mindre bosetting av flykninger og nedgang i eiendomsskatt på kraftverk har medført en sterk forverring i den økonomiske situasjonen fremover. Ut fra regnskap 2017 og ut økonomiplanperioden er driftsinntektene redusert med hel 33.000.000,-. Vi har for hele økonomiplanperioden måtte bruke av frie fond for å oppnå budsjettbalanse.

Som det fremgår av kapitel 8.7 så utgjør tilskudd vedrørende flykninger en vesentlig del av vårt inntektsgrunnlag. Dersom bosettingen ikke opprettholdes på samme nivå i årene som kommer, så har vi en betydelig utfordring med å oppnå budsjettmessige balanse fremover.

Budsjett og økonomiplan som legges frem nå viser at vi fortsatt har et driftsnivå som er for høyt i forhold til kommunens inntektsnivå. Budsjett 2020 har vi klart å få i balanse med en del endringer på rammeområdene, samt bruk av fond. Iom at det er nye politikere som skal vedta dette budsjettet, finner rådmannen det fornuftig å gi kommunestyret noe tid til å sette seg inn i kommunens økonomiske situasjon før de blir utfordret på å ta de store grep for å få drifta løpende i balanse uten tilføring av disposisjonsfond. Overskuddet fra 2018, samt årets utsikter til et lite overskudd gjør det mulig å kjøpe seg noe tid, ved å saldere budsjettet med fondsbruk. F.o.m. 2021 er ubetalt matpause lagt inn som det største enkelt tiltaket. Dette skal gi en forventet innsparing på 2,5 millioner.

Kommunen har pr. i dag et for høyt aktivitetsnivå og dette må ned. Slik situasjonen er pr. i dag så er budsjettene for andre utgifter enn lønn «skrapet» ned på et minimum, slik at ytterligere innsparinger i all hovedsak må komme i form av reduserte lønnsutgifter. Når det gjelder inntektssiden, så har vi heller ikke her store muligheter for å økte denne. Eiendomsskatt for verker og bruk ligger i dag på maks i promille. Når det gjelder boliger/hytter/næring så vil også denne bli liggende på maks promille, samt at ny taksering er gjennomført og vil bli stående i 10 år fremover. Utbygging av Fiskumfoss vil nok på sikt gi noe mer i eiendomsskatt. Hvor mye er usikkert.

Kommunen vil ved utgangen av 2019 ha en lånegjeld på kr 385 millioner. Den største andelen av våre lån ligger nå med fast rente på 2,18% fom 2020 og 4 år frem i tid. Vi har også opparbeidet oss et rentefondet på 2,6 mill.

I tillegg til det omstillingsbehovet som er relatert til måltallene under reservert tilleggsbevilgning på det enkelte rammeområdene fom 2021, så ser en av beregningene for netto driftsresultat at det burde vært lagt inn ytterligere tiltak for å styrke netto driftsresultat. Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er negativ i hele økonomiplanperioden. Det må derfor ved økonomibehandlingen høsten 2020 være et klart hovedmål å få forbedret driftsresultatet i tråd med de måltall som foreligger.

Det har i 2018 vært jobbet med en storstilt omstillingsprosess for å forsøke å få budsjett og økonomiplan i balanse. En del av de tiltakene som kom frem i denne prosessen er gjennomført i 2019, mens andre så som nedklassifisering av noen veier og ubetalt spisepause ikke ble gjennomført. I forslaget til 2020 budsjett er det forutsatt nedklassifisering av kommunale vegger i samsvar med det forslag som var fremlagt i 2018.

Videre så er det største tiltaket - ubetalt matpause forslått lagt inn f.o.m. 2021. Den økonomiske effekt er redusert noe, men er samlet anslått til kr 2,5 millioner. Dette beløpet er igjen fordelt på rammeområdene. Det må til særskilt behandling av begge disse saken, og det kreves i forkant en god prosess.

Dersom de foreslåtte tiltak ikke vedtas må det til andre tiltak for å få balanse i budsjett og økonomiplan. Det er viktig å være oppmerksom på at det fremover må til tiltak som gir virkning langt utover de tiltak som nå er foreslått.

Det går ikke an å poengtere nok at det er viktig å komme i en løpende situasjon der aktivitetsnivået og utgiftssiden harmonerer med det vi løpende får av inntekter.

18.2 Omstilling og effektivisering fordelt på rammeområder

Det er lagt inn følgene forventninger om innsparinger på de ulike rammeområdene i økonomiplanperioden. Denne oversikten gjelder tiltak som ikke er spesifisert ned på det enkelte ansvarsområdet, slik at disse kommer i tillegg til øvrige tiltak beskrevet særskilt.

Tabellen skal forestås slik;

Innsparingen på ramme 2 i 2020 er totalt kr 1.700.000,-. Dette er så videreført utover i perioden. I tillegg kommer det inn ytterligere 1.025.000,- i innsparing f.o.m 2021 og videre utover i perioden, samt et nytt beløp på 1.500.000,- i 2023. Altså totalt omstillingsbeløp for 2023 sett i forhold til dagens situasjon for ramme 2 er på 4.225.000,-.

	2020	2021	2022	2023
Ramme 1 Adm. og fellesutgifter				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	190 000			
Ramme 2 Oppvekst og familie				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	1 700 000			
Forventet innsparing jfr. vedtak i omstillingsprosess; spisepause evt. annet		1 025 000		
Ytterligere omstilling for å oppnå balanse fremover – totalen fordelt mellom rammeområdene				1 500 000
Ramme 3 Helse og omsorg				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	1 900 000			
Forventet innsparing helseområdet	261 000	186 000		
Forventet innsparing jfr. vedtak i omstillingsprosess; spisepause evt. annet		1 025 000		
Velferdsteknologi, kan bli noe lavere alt etter hvor mye tilskudd det er mulig å hente ut		263 000		
Ytterligere omstilling for å oppnå balanse fremover – totalen fordelt mellom rammeområdene				1 500 000
Ramme 4 Næring, miljø, kultur, teknisk, brann				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	520 000			
Forventet innsparing jfr. vedtak i omstillingsprosess; spisepause evt. annet		460 000		
Ytterligere omstilling for å oppnå balanse fremover – totalen fordelt mellom rammeområdene				300 000
Ramme 6 Politisk styring mm				
Forventet lønnsøkning 2020 må tas innenfor eget område.	30 000			
Sum innsparing/omstilling ramme 1 - 6				
Totalt beløp pr. år.	4 601 000	2 959 000	0	3 300 000

Totalt omstillingsbehov som ligger inne i økonomiplanperioden fordelt på det enkelte år er som følger: Altså innsparing på kr 4,6 mill i 2020, og ytterligere kr 3 mill i 2021 og nye 3,3 i 2023.

Vi ser ovenfor at det foreligger store utfordringer i årene som kommer. Omstillingsbehovene er fordelt på de ulike rammeområdene. Det er viktig å merke seg at dette kun er anslag og at fordelingen mellom rammeområdene kan måtte endres underveis i perioden.

18.3 Oppsummert omstillingsbehov ved et aktivitetsnivå som er tilpasset kommunens inntekter uten bruk av fond.

Anslag omstilling/effektiviseringsbehov	2020	2021	2022	2023
Ramme 1 Adm. og fellesutgifter	190 000			
Ramme 2 Oppvekst og familie	1 700 000	1 025 000		1 500 000
Ramme 3 Helse og omsorg	2 161 000	1 474 000		1 500 000
Ramme 4 Teknisk, kultur, næring, jord/skog mm	520 000	460 000		300 000
Ramme 6 Politisk styring mm	30 000			
Bruk av disposisjonsfond	6 101 000	761 000	6 555 000	3 968 000
Bruk av flyktningefond	1 500 000	3 000 000	1 094 000	
SUM	12 202 000	6 720 000	7 649 000	7 268 000

Omstillingsbehovet i 2020 kan deles inn som følger;

- *Forventet lønnsøkning – ikke lagt inn midler til dette i budsjettet, beløp må finansieres innen egen ramme. Totalt 4,3 millioner.*
- *Forventet reduksjon 80% stilling fom.1/6- på ramme 3. kr 261'.*
- *Dersom null bruk av disposisjonsfond måtte utgiftene tas ned ytterligere 7,6 millioner.*

Det synes fornuftig å la nytt kommunestyre få noe tid på seg før de må gå i gang med store omlegginger/innsparinger, slik at en fondsbruk på 7,6 millioner for 2020 kan være fornuftig.

For 2021 bør en derimot forsøke å unngå fondsbruk. Dette kan gjøres ved å hente inn de 3,7 millionene som er budsjettet brukt av fond, ved reduserte utgifter/økte inntekter isteden. Dette kommer da i tillegg til forventet innsparing med ubetalt matpause osv.

Henter vi inn kr. 3,7 mill. mer i 2021 enn det som nå ligger inne i forslaget, og dette er innsparinger som kan videreføres i 2022, så vil fondsbruken for 2022 automatisk bli redusert fra 7,6 til 3,9 mill.

Dette gjør videre at 2023 er tilnærmet i balanse uten bruk av fond, med de omstillingstiltak som allerede er lagt inn.

SLUTTKOMMENTAR

På bakgrunn av betydelig svikt i inntektsgrunnlaget relatert til flykninger og kraftinntekter samt utgiftsøkninger knyttet til brukere med ekstra behov for bistand, har kommunen store økonomiske utfordringer. Sammenlignet med regnskap 2017 blir driftsinntektene redusert med hele 33.000.000,- fram til 2023. Vi har for hele økonomiplanperioden måtte bruke av frie fond for å oppnå budsjettbalanse.

Det ble tidlig i 2018 startet et omstillingsprosjekt der politikerne var sterkt med og definerte hvilke mål som skulle fastsettes samt områder og forhold som skulle utredes. Selv om flere tiltak ble gjennomført er de hovedmål som ble satt for prosessen ikke nådd.

Det arbeid som er startet er bare begynnelsen på en omfattende prosess, og dette arbeidet må intensiveres videre. Kapittel 17 i heftet dokumenterer godt det omstillingsbehov som foreligger. Tallene er bygd på de forutsetninger som er lagt inn i budsjett – og økonomiplanforslag. Her er det i

likhet med foregående år mange usikkerhetsmomenter. Det er viktig at kommunestyret også setter seg inn i de forutsetninger som ligger til grunn for forslaget, og stiller spørsmål om disse bør endres.

Da det er lite å hente på inntektssiden, er det driftsutgiftene som må reduseres, noe som igjen medfører reduksjon i bemanningen fremover. Størstedelen av stillingsreduksjonen i 2020 på litt over 4 årsverk har sammenheng med reduksjon i bosetting av flyktninger.

Driftssituasjonen fremover viser at det må til upopulære beslutninger for å få balanse i økonomien uten løpende tilføring av fritt disposisjonsfond. Dette forutsetter ytterligere innstramming fra 2021. Det er viktig at kommunestyret har et langsiktig perspektiv ved behandlingen av årsbudsjettet. Jeg mener økonomiplanen synliggjør godt den langsiktige økonomiske utfordring som foreligger. Fra 2020 er det ved siden av stillingsreduksjoner foreslått å flytte voksenopplæringen til Kuben samt nedklassifisere noen av de kommunale vegene til private. Kommunestyret bør vurdere iverksettelse av ytterligere tiltak for å redusere netto driftsutgifter.

Økningen i kommunale avgifter og betalingsordninger er hovedsakelig ihht prisstigningen. Eiendomsskatten for boliger og fritidshus er redusert til 5 promille, men ut fra ny verddivurdering regnes det med at eiendomsskatten så noenlunde vil ligge på samme nivå i 2020 som i 2019. Noen variasjonen må dog påregnes.

Fra rådmannens side er det fremlagt et forslag til budsjett og økonomiplan som gjør at kommunestyret gis noe tid til å sette seg inn i utfordringsbildet, før det tas beslutninger om flere tiltak for å nå de økonomiske mål som er satt.

Det vil også være en utfordring fremover å skape forståelse hos innbyggerne for at rammeforutsetningene er endret, og at det vil være nødvendig å gjøre beslutninger som er av negativ karakter. God informasjon og måten prosessene gjennomføres på vil være viktig i det kommende arbeidet.

Rådmannen vil fremheve følgende viktige kriterier for en god kommuneøkonomi:

- Oppnå positive driftsmarginer
- Ha en tilstrekkelig likviditet og dermed unngå kassakreditt. Det er herunder viktig å ha et tilstrekkelig likviditetsfond i forhold til pensjonsutfordringene.
- Ha kontroll i forhold til gjeldssituasjon (størrelsen og sammensetningen av lånemassen, avsetninger på fond i gode tider og fastrentebindinger er viktige elementer her)
- Ha løpende god økonomistyring, slik at regnskapsunderskudd unngås.

Tilføringen av fritt disposisjonsfond i 2020 kan forsvares ut fra den totale fondsbeholdning, budsjettert forbruk av fond i 2020 på 4 mill. kr jfr forrige økonomiplan, samt forventninger om avsetning til fondet på 2 millioner i slutten av 2019. Men, det kan ikke poengteres nok at det fremover må arbeides mål- og handlingsrettet for å iverksette tiltak slik at det unngås å bruke disposisjonsfondet for å få balansert driftsbudsjettet.

Ut fra kommunens gjeldssituasjon med høye kapitalutgifter, er det viktig å ha fokus på nivået på nye låneopptak. Da særlig de låneopptak som netto medfører økte budsjettbelastninger. Vedr. utvikling av lånegjelda og den del av låneopptakene som gir netto ny budsjettbelastning vises til oversikten i heftet. Med de forutsetninger som er lagt til grunn blir utviklingen positiv.

Det er stor offensivitet i forslaget til investeringstiltak i perioden. Som det fremgår er de tiltak som er lagt inn, tiltak som har vært på behovslista lenge. Dette er tiltak som har stor virkning for lokalsamfunnet å få gjennomført. At kommunen er blitt medeier i NTE, og dermed får og forventer å få årlig utbytte fra selskapet, gjør at det åpner seg nye muligheter for gjennomføring av noen av disse utviklingsprosjektene. Utbyttedlene vil gå inn på et bundet fond som kan nyttes til utviklingstiltak. I forslaget til budsjett og økonomiplan er følgende utviklingsprosjekter lagt inn og da relatert opp mot utbyttedlene:

- Bredbåndsutbygging i Harran
- Svømmebasseng
- Klargjøring av næringsområder – Grong Næringspark
- Stedsutviklingstiltak Grong sentrum
- Helsefløy – Grong helse- og omsorgstun

I tillegg til disse prosjektene er også flere andre investeringstiltak lagt inn i 4-årsperioden som f.eks utbygging av vannanlegget på Bjørgan, utbygging av brannstasjon, nytt kunstgress, utvikling av museet og restaurering av gym-bygg Harran..

Tiltakene er fordelt i perioden slik at kommunestyret ikke binder seg opp i 2020. Løpende kan det gjøres endringer. Dette har vært en viktig forutsetning i arbeidet med forslaget.

Slik bruken av utbyttefondet fra NTE er lagt opp, er det viktig å være klar over risikobildet og konsekvensene. Det vil i forslaget til vedtekter for fondet bli foreslått en handlingsregel for å ivareta dette forholdet. Forslaget medfører å holde av en andel til risikokapital.

I likhet med investeringsbudsjettet er også handlingsplanen meget offensiv. Forslaget til handlingsplan for 2020 inneholder en rekke utviklingstiltak og vil bli krevende å gjennomføre i en periode med nytt kommunestyre og ny kommunedirektør (rådmann).

Det har vært lagt ned mye arbeid i dette budsjettet og økonomiplanen for å finne balansen i forhold til;

- de løpende driftsutgifter
- bruken av fondsmidler
- nivået på investeringer og fordelingen av disse i perioden
- nivået på nye låneopptak og rente – og avdragsbelastningen av disse
- hvilke utviklingstiltak som skal foreslås i handlingsplanen for 2020

Gjennomføring av de tiltak som ligger inne i budsjett og økonomiplan vil medføre stor aktivitet i kommunen de neste 4 år. Når det i tillegg medtas de store utbygginger som skjer i Harran med byggingen av kraftverk i Fiskumfoss og Fjerdingselva, vil dette kunne bli en helt spesiell periode utbyggingsmessig sett. Det er ikke tvil om at alle disse prosjekter vil ha betydning og ringvirkninger i kommunen og området rundt. Dette både i utbyggingsperioden, men også når prosjektene er ferdig. Det gjelder dog å ta de muligheter som vil komme. Dette gjelder ikke minst for kommunens næringsliv. Utnyttningen av steinmassene fra Fiskumfoss-utbyggingen er bare ett eksempel i denne sammenheng.

Selv om det vil være store utfordringer i kommende periode for å bringe den løpende drift i balanse uten å nytte fritt disposisjonsfond, vil den store aktiviteten være med å gi framtidsoptimisme. Det gjelder her som nevnt å ta mulighetene og utnytte potensialet som foreligger. I denne sammenheng vil jeg spesielt nevne Bjørgan – Heia området. Med en samling av alle aktørene og en god helhetlig handlingsplan i bunnen, mener jeg det vil være mulig å videreutvikle det området i stor grad. Mye er på gang, men her må det inn bedre struktur, organisering og gjennomføringskraft. I dette arbeidet må også kommunen bidra, og forutsetningene for dette er nok bedre enn de har vært de senere år.

Dette er mitt 31. og siste forslag til budsjett og økonomiplan fram for politisk behandling. Takker alle de ansatte som har bidratt i arbeidet som har vært både utfordrende og omfattende. Jeg mener forslaget er godt gjennomarbeid ut fra de forutsetninger som foreligger. Men, det er et forslag som er krevende å gjennomføre. Dersom det gode samspillet og den rolleforståelse som har vært mellom politisk ledelse og administrativ ledelse videreføres, er utgangspunktet godt for å lykkes.

Grong, 12. november 2019

Svein Helland
Rådmann

19 Obligatoriske budsjettskjema

19.1 BUDSJETTSKJEMA BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT

ØKONOMIPLANPERIODEN 2020 - 2023

Beskrivelse	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Rammetilskudd	-103 239 052	-105 685 000	-107 081 000	-107 081 000	-107 081 000	-107 081 000
Inntekts- og formuesskatt	-56 205 379	-54 806 000	-58 824 000	-58 824 000	-58 824 000	-58 824 000
Eiendomsskatt	-11 583 892	-12 462 000	-13 390 000	-13 390 000	-13 390 000	-14 390 000
Andre generelle driftsinntekter	-40 159 528	-33 037 000	-26 259 000	-24 388 000	-20 479 000	-19 904 000
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-211 187 851	-205 990 000	-205 554 000	-203 683 000	-199 774 000	-200 199 000
Sum bevilgninger drift, netto	184 385 066	188 941 000	191 779 000	185 501 000	184 703 000	181 455 000
Avskrivninger	21 071 248	16 485 000	22 505 000	22 414 000	22 341 000	22 230 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	205 456 314	205 426 000	214 284 000	207 915 000	207 044 000	203 685 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-5 731 537	-564 000	8 730 000	4 232 000	7 270 000	3 486 000
Renteinntekter	-851 914	-860 000	-869 000	-869 000	-869 000	-869 000
Utbytter	-691 100	0	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	7 087 441	7 343 000	8 698 000	8 851 000	9 146 000	8 849 000
Avdrag på lån	14 674 191	15 949 000	16 171 000	16 745 000	17 469 000	17 623 000
NETTO FINANSUTGIFTER	20 218 618	22 432 000	20 000 000	20 727 000	21 746 000	21 603 000
Motpost avskrivninger	-21 071 248	-16 485 000	-22 505 000	-22 414 000	-22 341 000	-22 230 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-6 584 167	5 383 000	6 225 000	2 545 000	6 675 000	2 859 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:	0					
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-6 214 929	-9 913 000				
Overføring til investering	958 000	1 056 000	883 000	883 000	883 000	883 000
Netto avsetninger til eller bruk av bunden fond	1 056 184	432 000	494 000	333 000	90 000	226 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	871 829	3 042 000	-7 601 000	-3 761 000	-7 649 000	-3 968 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0				
SUM DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	2 886 013	4 530 000	-6 224 000	-2 545 000	-6 676 000	-2 859 000
FREMFOØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR(2018 mindreforbruk)	-9 913 083					

19.2 DETALJERT OPPSTILLING PKT 6 I BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT.

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum bevilgninger drift, netto	184 385 072	188 941 000	191 778 000	185 501 000	184 703 000	181 455 000
1 Administrasjon og fellesutgifter	11 246 092	11 763 000	11 428 000	11 358 000	11 228 000	11 228 000
Netto avsetning/bruk frie fond						
Netto avsetning/bruk bunden fond		-60 000	-90 000			
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>11 246 092</i>	<i>11 703 000</i>	<i>11 338 000</i>	<i>11 358 000</i>	<i>11 228 000</i>	<i>11 228 000</i>
2 Oppvekst og familie	66 600 847	79 287 000	83 253 000	80 648 000	80 561 000	79 061 000
Netto avsetning/bruk frie fond						
Netto avsetning/bruk bunden fond	-56 046	-57 000	-77 000	-77 000	-77 000	-77 000
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>66 544 801</i>	<i>79 230 000</i>	<i>83 176 000</i>	<i>80 571 000</i>	<i>80 484 000</i>	<i>78 984 000</i>

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

3 Helse og omsorg	91 526 591	79 676 000	82 391 000	79 756 000	79 832 000	78 337 000
Netto avsetning/bruk frie fond						
Netto avsetning/bruk bunden fond	408 944	-131 000	-330 000	-30 000	-30 000	-30 000
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>91 935 535</i>	<i>79 545 000</i>	<i>82 061 000</i>	<i>79 726 000</i>	<i>79 802 000</i>	<i>78 307 000</i>
4 Kultur, næring og utvikling	17 112 269	17 853 000	21 131 000	20 046 000	19 305 000	18 986 000
Netto avsetning/bruk frie fond	-29 171					
Netto avsetning/bruk bunden fond	531 161	205 000	-2 683 000	-2 255 000	-1 355 000	-1 244 000
Avskrivninger	-16 000	-64 000	-17 000	-17 000	-17 000	-17 000
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>17 598 259</i>	<i>17 994 000</i>	<i>18 431 000</i>	<i>17 774 000</i>	<i>17 933 000</i>	<i>17 725 000</i>
5 Kirkeformål	2 479 598	2 546 000	2 621 000	2 621 000	2 621 000	2 621 000
6 Politisk styring, kontroll fellesutgifter	-3 591 048	-38 000	-6 792 000	-6 678 000	-6 779 000	-6 773 000
7 Særregnskap	194 389	-272 000	-218 000	-214 000	-29 000	31 000
Netto avsetning/bruk frie fond						
Netto avsetning/bruk bunden fond	-466 825	-45 000	-46 000	-46 000	-46 000	-46 000
Avskrivninger	15 873	64 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Renter og avdrag	256 563	253 000	249 000	245 000	60 000	-
<i>Rammeområdets nettoutgifter</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
8 Rammetilskudd, kons.kraft, eiendomsskatt*	-1 183 666	-1 874 000	-2 036 000	-2 036 000	-2 036 000	-2 036 000

19.3 ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT - ØKONOMIPLANPERIODEN 2020 - 2023

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Rammetilskudd	-103 239 052	-105 685 000	-107 081 000	-107 081 000	-107 081 000	-107 081 000
Innteks- og fomuesskatt	-56 205 379	-54 806 000	-58 824 000	-58 824 000	-58 824 000	-58 824 000
Eiendomsskatt	-11 583 892	-12 462 000	-13 390 000	-13 390 000	-13 390 000	-14 390 000
Andre skatteinntekter	-6 744 752	-6 520 000	-6 520 000	-6 520 000	-6 520 000	-6 520 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-33 414 776	-26 517 000	-19 739 000	-17 868 000	-13 959 000	-13 384 000
Overføringer og tilskudd til andre	-78 681 562	-77 504 000	-71 211 000	-70 641 000	-66 810 000	-66 750 000
Brukerbetalinger	-14 795 846	-14 185 000	-14 385 000	-14 385 000	-14 385 000	-14 385 000
Salgs- og leieinntekter	-40 662 191	-38 999 000	-40 571 000	-40 003 000	-40 003 000	-40 003 000
SUM DRIFTSINTEKTER	-345 327 450	-336 678 000	-331 721 000	-328 712 000	-320 972 000	-321 337 000
Lønnsutgifter	181 932 743	181 836 000	177 411 000	172 883 000	172 611 000	169 315 000
Sosiale utgifter	30 940 719	32 372 000	29 971 000	28 953 000	28 977 000	28 978 000
Kjøp av varer og tjenester	80 333 426	81 470 000	83 918 000	82 454 000	81 972 000	81 959 000
Overføringer og tilskudd til andre	25 317 777	23 951 000	26 646 000	26 240 000	22 342 000	22 342 000
Avskrivninger (inkl. kalk. avskrivninger)	21 071 248	16 485 000	22 505 000	22 414 000	22 341 000	22 230 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	339 595 913	336 114 000	340 451 000	332 944 000	328 243 000	324 824 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-5 731 537	-564 000	8 730 000	4 232 000	7 271 000	3 487 000
Renteinntekter	-851 914	-860 000	-869 000	-869 000	-869 000	-869 000
Utbytter	-691 100		-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Gevinst og tap finansielle omløpsmidler						
Renteutgifter	7 087 441	7 343 000	8 698 000	8 851 000	9 146 000	8 849 000
Avdrag på lån	14 674 191	15 949 000	16 171 000	16 745 000	17 469 000	17 623 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

NETTO FINANSUTGIFTER	20 218 618	22 432 000	20 000 000	20 727 000	21 746 000	21 603 000
Motpost avskrivninger (inkl. kalk. avskr.)	-21 071 248	-16 485 000	-22 505 000	-22 414 000	-22 341 000	-22 230 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-6 584 167	5 383 000	6 225 000	2 545 000	6 676 000	2 860 000
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	1,91 %	-1,60 %	-1,88 %	-0,77 %	-2,08 %	-0,89 %
Disponering eller dekning av netto driftsresultat;						
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-6 214 929	-9 913 000				
Overføring til investering	958 000	1 056 000	883 000	883 000	883 000	883 000
Netto avsetninger til eller bruk av bunde driftsfond	1 056 184	432 000	494 000	333 000	90 000	226 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	871 829	3 042 000	-7 601 000	-3 761 000	-7 649 000	-3 968 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0					
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	2 886 013	4 530 000	-6 224 000	-2 545 000	-6 676 000	-2 859 000
FREMFORT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR(2018 Regnskapsmessig mindreforbruk)	-9 913 083					

19.4 BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING 2020 - 2023

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Investeringer i varige driftsmidler	23 076 007	14 799 000	44 332 000	49 850 000	6 050 000	9 000 000
Tilskudd til andres investeringer						
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	30 687 570	1 056 000	883 000	883 000	883 000	883 000
Utlån av egne midler						
Avdrag på lån	133 224	3 054 000	0			
Sum investeringsutgifter	53 896 801	18 909 000	45 215 000	50 733 000	6 933 000	9 883 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 934 349	-1 770 000	-7 167 000	-9 070 000	-1 210 000	-1 800 000
Tilskudd fra andre	-6 411 090	-3 054 000	-429 000	-1 000 000		
Salg av varige driftsmidler	-3 277 395	-4 000 000	-3 300 000	-5 700 000		
Salg av finansielle anleggsmidler	-36 000					
Utdeling fra selskaper	-29 700 000					
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-45 690					
Bruk av lån	-22 190 307	-8 769 000	-33 116 000	-34 080 000	-4 840 000	-7 200 000
Sum investeringsinntekter	-63 594 831	-17 593 000	-44 012 000	-49 850 000	-6 050 000	-9 000 000
Videreutlån	3 043 055	3 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-3 043 055	-3 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 465 660	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 516 705	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000
Netto utgifter videreutlån	-51 045	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-958 000	-1 056 000	-883 000	-883 000	-883 000	-883 000
Netto avsetninger til eller bruk av bunde investeringsfond	-82 178					
Netto avsetninger til eller bruk av ubunde investeringsfond	45 690	-260 000	-320 000			

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

Dekning av tidligere års udekket beløp	10 743 564					
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	9 749 076	-1 316 000	-1 203 000	-883 000	-883 000	-883 000
Fremført til inndekning i senere år(udekket beløp)						

DETALJERT OPPSTILLING PUNKT 1 INVESTERING I VARIGE DRIFTSMIDLER

	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Velferdsteknologi	3 000 000	2 000 000			
Nytt tilbygg Ekker barnehage	4 236 000	5 000 000			
Ombygging Bergsmo barnehage	300 000				
Kapasitetsøkning Formofoss - Bjørgan	1 000 000				
Nye kloakkpumper Bjørgan Sør	500 000				
Enøk ombygging varmeanlegg Rønningen barnehage	461 000				
Enøk lysautomatikk Gronghallen	166 000				
Varmepumpe Rønningetunet	85 000				
Ombygging og salg Rønningenvegen 3 og 5	716 000				
Adgangskontroll D-fløy	590 000				
Kapasitetsutvidelse Formofoss	300 000				
Ombygging Harran renseanlegg	600 000				
Kjøp av leiligheter Sanddøla	2 214 000				
Kjøp av eiendoms Grong næringspark	631 000				
Stiprosjekt Namsen		437 500			
Gjerde GBU		280 000			
Kjøleagregat GHO Ventilasjon Aog D fløy		500 000			
Renovering basseng		15 000 000	13 000 000		
Kapasitetsøkning Formofoss vannver - Bjørgan		5 000 000	4 500 000		
Ny avløpspumpestasjon Sundspetten		800 000			
Gang og sykkelvei fram til Grong dyreklinikk		225 000			
Ny asfalt Sagveien		400 000			
Grong næringspark infrastruktur		13 623 000			
Flytting av A Urstads båtbyggverksted		1 066 000			
Renovering Brannstasjon			5 000 000	5 000 000	
Stedsutvikling Grong Sentrum			6 000 000		
Helsefløy			16 000 000		
Asfaltering Folkehøgskolbakken			500 000		
Skifte kunstgress			4 500 000		
Rehabilitering adm.fløy kommunehuset			350 000		
Bytte varmepumpe Åveien				300 000	
Gymbygg Harran				750 000	
Brannverntiltak GHO					9 000 000
SUM	14 799 000	44 331 500	49 850 000	6 050 000	9 000 000

DETALJERT OPPSTILLING Aksjer og andeler

	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Egenkapitalinnskudd KLP	883 000	883 000	883 000	883 000

DETALJERT OPPSTILLING tilskudd fra andre

	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Egeninnsats kommunen båtbyggerverkstedet	-87 000			
Museet Midt IKS	-113 000			
Dugnad Grong bygdemuseum	-90 000			
Norsk kulturåd/Eckbos legat	-50 000			
Stiftelsen Uni	-50 000			
Sponsorinntekter	-9 000			
Tilskudd sti prosjekt	-30 000			
Tilskudd stedsutvikling Grong sentrum		-1 000 000		
SUM	-429 000	-1 000 000	0	0

DETALJERT OPPSTILLING Salgsinntekter

	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Salg av kommune boliger	-3 300 000	-5 700 000		

DETALJERT OPPSTILLING bruk av fondsmidler

	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Bruk av Gusli skog midler	-320 000			

19.5 Investeringsbudsjett for 2020 på kontonivå.

	Beskrivelse	Budsjett 2020
7205	Formidlingslån	
05100	Avdrag på lån	1 250 000
05200	Utlån	4 000 000
09100	Bruk av lån	-4 000 000
09200	Avdrag på utlån	-1 250 000
	Netto Formidlingslån	0

7586	Kapasitetsutvidelse Formofoss/Bjørgan vannverk	
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	5 000 000
	Netto Kapasitetsutvidelse Formofoss/Bjørgan vannverk	5 000 000

7603	Egenkapitalinnskudd i KLP	
05292	Egenkapitalinnskudd	883 000
	Netto Egenkapitalinnskudd i KLP	883 000

7629	Renovering basseng	
02300	Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg	12 000 000
04290	Merverdiavgift	3 000 000
	Netto Renovering basseng	15 000 000

7678	Salg boliger 2019 - 2021	
06701	Salg av boliger	-3 300 000
	Netto Salg boliger 2019 - 2021	-3 300 000

7680	Nytt tilbygg Ekker Barnehage	
02300	Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg	4 000 000
04290	Merverdiavgift	1 000 000
	Netto Nytt tilbygg Ekker Barnehage	5 000 000

7683	Velferdsteknologi	
02000	Inventar og utstyr	1 600 000
04290	Merverdiavgift	400 000
	Netto Velferdsteknologi	2 000 000

7693	Flyting båtbyggerverksted	
02300	Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg	846 000

	Beskrivelse	Budsjett 2020
02801	Kjøp av tomt til næringsformål	45 000
04290	Merverdiavgift	175 000
07700	Refusjon fra private	-109 000
07721	Dugnadsarbeid	-290 000
	Netto Flyting båtbyggerverksted	667 000

7695	Ny avløpspumpestasjon Sundspetten	
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	800 000
	Netto Ny avløpspumpestasjon Sundspetten	800 000

7696	Stiprosjekt Namsen	
02303	Tjenester vedr. nyanlegg parker/uteområde	350 000
04290	Merverdiavgift	88 000
07000	Statstilskudd/refusjon fra staten	-30 000
	Netto Stiprosjekt Namsen	408 000

7697	Gang og sykkelvei fram til Grong dyreklinikk	
02302	Tjenester vedr. nyanlegg veger	180 000
04290	Merverdiavgift	45 000
	Netto Gang og sykkelvei fram til Grong dyreklinikk	225 000

7698	Gjerde GBU	
02303	Tjenester vedr. nyanlegg parker/uteområde	224 000
04290	Merverdiavgift	56 000
	Netto Gjerde GBU	280 000

7700	Kjøle og ventilasjon GHO A og D fløy	
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	400 000
04290	Merverdiavgift	100 000
	Netto Kjøle og ventilasjon GHO A og D fløy	500 000

7702	Asfaltering Sagbakken	
02302	Tjenester vedr. nyanlegg veger	320 000
04290	Merverdiavgift	80 000
	Netto Asfaltering folkehøgskolbakken	400 000

7703	Grong næringspark infrastruktur	
-------------	--	--

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

	Beskrivelse	Budsjett 2020
02300	Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg	8 890 000
02301	Tjenester vedr. nye tekniske anlegg	2 510 000
04290	Merverdiavgift	2 223 000
	Netto Grong næringspark infrastruktur	13 623 000

9900	Finansiering	
07290	Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	-7 167 000
09100	Bruk av lån	-30 606 000
09200	Avdrag på utlån	-2 510 000
09400	Bruk av ubundne fond	-320 000
09700	Overføring fra driftsregnskapet	-883 000
	Netto Finansiering	-41 486 000

20 Vedlegg Gebyrregulativ

	Prosentvis endring	Økning i kroner	Ny sats fom. 1.1.2020
ENDRING AV VANN- AVLØP- RENOVASJON OG FEIEGEBYRENE FRA 1.1.2020. (ekskl. mva.)			
Engangsgebyr tilknytning	Uendret	0	1.000,-
Abonnementsgebyr vann - næring	3,0%	35,-	1 199,-
Abonnementsgebyr vann - bolig	3,0%	35,-	1 199,-
Abonnementsgebyr avløp - næring	2,0%	34,-	1 748,-
Abonnementsgebyr avløp - bolig	3,0%	340,-	1 748,-
Vannmåler- enhetspris for vann kr/m ³	3,0%	0,25	8,40
Vannmåler- enhetspris for avløp kr/m ³	2,0%	0,30	15,43
Årsleie vannmåler inntil 25 millimeter	uendret		280,-
Årsleie vannmåler inntil 26 -50 millimeter	uendret		421,-
Årsleie vannmåler over 51 millimeter	uendret		700,-
Gebyr for manglende måleravlesning	NY		1 000,-
Vann Sats 1 - inntil 150 m ² bruksareal	3,0%	44,-	1 511,-
Vann Sats 2 - mellom 151 m ² – 200 m ² bruksareal	3,0%	59,-	2 014,-
Vann Sats 3 - mellom 201 m ² – 250 m ² bruksareal	3,0%	73,-	2 516,-
Vann Hytter, fritidshus (Inkl. Bjørgan)	3,0%	21,-	756,-
Avløp Sats 1 - inntil 150 m ² bruksareal	2,0%	54,-	2 778,-
Avløp Sats 2 - mellom 151 m ² – 200 m ² bruksareal	2,0%	73,-	3 703,-
Avløp Sats 3 - mellom 201 m ² – 250 m ² bruksareal	2,0%	91,-	4 629,-
Avløp Hytter, fritidshus (Inkl. Bjørgan)	2,0%	44,-	1 389,-
Renovasjon Abonnement 140 l		-172,-	3 428,-
Renovasjon Abonnement 240 l		-171,-	3 809,-
Renovasjon Abonnement 360 l		-100,-	4 380,-
Abonnement samarbeid overflate bunntømt og nedgravd			3 809,-
Abonnement årlig fritak (20% av 240 liter)			762,-
Skifte av beholder, pr beholder			200,-
Heimekompostering, rabatt			200,-
Hytterrenovasjon (fritidsbolig)		-50,-	810,-
Tillegg for stativ mellom 10-30 meter fra godkjent veg			500,-
Tillegg for stativ mellom 30-50 meter fra godkjent veg			1 000,-
Slamtømming Pris pr. tank 0-5 m ³ . Tømmes årlig			1 570,-
Slamtømming Pris pr. tank over 5 m ³ . Tømmes årlig			1 850,-
Slamtømming Pris pr. tank 0-5 m ³ . Hytte/fritidsbolig Tømmes hvert 2. år (årlig pris)			785,-
Ekstratømming 0-5 m ³ gjelder også hytte/fritidsbolig			1 570,-
Ekstratømming over 5 m ³ gjelder også hytte/fritidsbolig			1 850,-
Nødtømming 0-5 m ³ gjeler også hytte/fritidsbolig			4 073,-
Tillegg pr. m ³ over 5 m ³ gjelder også hytte/fritidsbolig			320,-
Et pipeløp på en bygning	+3,0%	13,-	453,-
For andre og/eller flere pipeløp	+3,0%	8,-	291,-
Feiing fritidsbolig	+3,0%	7,-	265,-
Fjerning av beksot eller andre oppdrag, pr. time	uendret		750,-

	Prosentvis endring	Økning i kroner	Ny sats fom. 1.1.2020
BETALINGSSATSER 2020 I BARNEHAGE, SFO, MUSIKK- OG KULTURSKOLEN			
Barnehage - heltid		145,-	3 135,-
Barnehage - 80% plass		79,-	2 670,-
Barnehage - 60% plass		66,-	2 160,-
Barnehage - 40% plass		48,-	1 550,-
Dagsats for kjøp av enkeltdager		7,-	320,-
Matpenger helplass			210,-
Matpenger 80% plass			170,-
Matpenger 60% plass			110,-
Matpenger 40% plass			90,-
For sein henting 10 min.			220,-
SFO, Helplass		71,-	2 360,-
SFO, 80%		62,-	2 150,-
SFO, 60%		54,-	1 740,-
SFO, 40%		35,-	1 260,-
Ettermiddagstilbud		59,-	1 890,-
Korttidstilbud		20,-	705,-
Kjøp av enkeltdager SFO		4,-	220,-
For sein henting SFO,		10,-	220,-
Instrumentopplæring		69,-	3 494,-
Musikkmore		51,-	2 621,-
Musikkbarnehage		36,-	1 834,-
Hobbyaktivitetskurs		50,-	2 570,-
BETALINGSSATSER FOR PRAKTISK BISTAND M.M. 2020			
Matombringning middag	Uendret		75,-
Matombringning Tørrmat (frokost/kvelds)		10,-	80,-
For beboere i tryde- og omsorsboliger GHO som har kaffeservering med tilbehør på sykeheimen og servering for egne besøkende	Uendret	1,-	170,- / mnd
Besøkende – middag		5,-	125,-
Besøkende - tørrmåltid			75,-
Hjemmetjenestene – under 2 G			97,-
Hjemmetjenestene – mellom 2 og 3 G		1,-	130,-
Hjemmetjenestene – mellom 3 og 4 G		5,-	160,-
Hjemmetjenestene – mellom 4 og 5 G		20,-	230,-
Hjemmetjenestene – over 5 G		60,-	300,-
Trygghetsalarmer, månedsleie	Uendret		295,-
Vaskeritjenester, pris pr. del			21,-
Faste vaskeritjenester		4,-	240,- / mnd.
Dagsentertilbud, pr. dag (nytt)Følger nasjonal sats.	-	5,-	155,-

21 Kommunestyrets vedtak 19.12.2019

22 Vedlegg: Oversikt over investeringstiltak som er lagt inn i perioden 2020-2023.

I- 4106 Bytte defekt varmpumpe Åveien. Prosjektnr 7705									
<p>I Åveigen forsynes de seks omsorgsboligene med tilhørende fellesareal pr tiden av en el-kolbe uten backup-løsning. El-kolben har tidligere kun fungert som backup for en luft/vann – varmpumpe. Denne varmpumpa gikk i stykker vinteren 2017, og har siden den gang vært utkoblet. Dette fører til stor belastning på el-kolben. Ved flere tilfeller har det vært driftsstans på denne, noe som har vært kritisk når det er kaldt ute. Det at varmpumpen er utkoblet fører til noe forhøyet strømforbruk både for kommunen og de enkelte leietakerne, noe som langt fra er ideelt. Man vil ved innkjøp av en ny pumpe også stå vesentlig bedre rustet da el-kolben kun vil fungere som en spisslast samt erstatningslast ved eventuelle utkoblinger av varmpumpen.</p>									
					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Eiendomsdrift omsorgsboliger Åveien (4106)									
02000 Inventar og utstyr	0	0	0	0	0	0	240 000	0	240000
04290 Merverdiavgift	0	0	0	0	0	0	60 000	0	60 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	0	0	-60 000	0	-60 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	0	0	-240 000	0	-240 000
Sum investeringer					0	0	300 000	0	300 000
Bruk av lån					0	0	-240 000	0	-240 000
Bruk av Mva.kompensasjon					0	0	-60 000	0	-60 000
Sum finansiering					0	0	-300 000	0	-300 000
Sum renter					0	0	0	5 148	5 148
Sum avdrag					0	0	0	24 000	24 000
SUM NETTO					0	0	0	29 148	29 148
DRIFTSKONSEKVENSER									

I- 4189 Stiprosjekt Namsen. Prosjektnr 7696.

Ny sti etableres langs Namsen fra rasteplassen og til det nye renseanlegget på Sundspeten. Grunnlaget av stien vil i hovedsak være rørtraseen fra der det gamle renseanlegget lå og til det nye. Grunneier er positiv til tiltaket, men skriftlig avtale vedr opparbeidelse og vedlikehold må utarbeides. I tiltaket ligger også sammenbinding og oppgradering av stien fra sports- og fritidsparken og utover Sundspeten langs Sanddøla. Stien er tenkt knyttet sammen med eksisterende sti fra Grong VGS. En del infoskilt om fugl, fisk, natur er tenkt anlagt langs stien. Dette blir da en rundtur på ca 2 km, med Grong sentrum som utgangspunkt. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond - Gusli kr 320.000 og statstilskudd på kr 30.000,-.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Friluftstiltak (4189)									
02303 Tjenester vedr. nyanlegg parker/uteområde					350 000	0	0	0	350 000
04290 Merverdiavgift					87 500	0	0	0	87 500
07000 Statstilskudd/refusjon fra staten					-30 000	0	0	0	-30 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-87 500	0	0	0	-87 500
09400 Bruk av disposisjonsfond GUSLI skog fondet.					-320 000	0	0	0	-320 000
Sum investeringer					437 500	0	0	0	437 500
Bruk av fond Gusli skog					-320 000	0	0	0	-320 000
Statstilskudd					-30 000	0	0	0	-30 000
Bruk av Mva. kompensasjon					-87 500				-87 500
Sum finansiering					-437 500	0	0	0	-437 500
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-3101 Velferdsteknolog. Prosjekt 7683.

Kommunestyret har for 2019 innvilget 3 mill.- kr innkl. mva til investering i velferdsteknologiske løsninger (Det henvises til kommunestyresak 15/19 fra møte 11.04.19).. Og ytterligere 2 mill. er avsatt for 2020. Som følge av en krevende, men nødvendig prosess vedrørende innkjøpsavtale, er investeringen ikke påbegynt enda. Status er i dag at man har en avtale på plass, og er i en prosess for innføring. Dette medfører at investeringskostnadene blir forskjøvet med 1 år.

Det vil i første omgang bli gjennomført grunninvesteringer i form av plattform og nytt sykesignalanlegg på sykeheimen. Dette i kombinasjon med smarttelefoner, vil danne et godt grunnlag for videre utbygging av nye teknologiske løsninger. Videre vil det bli investert i trygghetsalarmer, e-lås og digitalt tilsyn i form av sensorer tilpasset den enkeltes behov. Renter og avdrag på prosjektet skal finansieres med innsparing/hedskjæring på rammeområdet. Skjemaet nedenfor viser summene for investeringen i 2020, i tillegg er det tidligere lagt inn summer innsparing/hedskjæring for 2019 investeringen. Det forventes også statstilskudd på noe av investeringen, men konkret beløp er noe usikkert enda. Oppnådd statstilskudd forutsettes å gå til reduksjon av låneopptaket.

				Budsjett 2019	2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Pleie og omsorg sykeheim (3101)									
02000 Inventar og utstyr				2 400 000	1 600 000	0	0	0	4 000 000
04290 Merverdiavgift				600 000	400 000	0	0	0	1 000 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap				-600 000	-400 000	0	0	0	-1 000 000
09100 Bruk av lån				-2 400 000	-1 600 000	0	0	0	-4 000 000
Sum investeringer				3 000 000	2 000 000	0	0	0	5 000 000
Bruk av lån				-2 400 000	-1 600 000	0	0	0	-4 000 000
Bruk av Mva.kompensasjon				-600 000	-400 000	0	0	0	-1 000 000
Sum finansiering				-3 000 000	-2 000 000	0	0	0	-5 000 000
Sum renter					0	33 943	28 915	23 885	86 743
Sum avdrag					0	228 570	228 570	228 572	685 712

						2021	2022	2023	Totalt
Reservert for tilleggsbevilgninger (3800)									
14900 Reserverte tilleggsbevilgninger(innsparing ramme 3)					0	-262 513	-257 485	-252 457	-772 455
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4100 Salg av boliger. Prosjektnr 7678.

Siden 2013 er det solgt kommunale boliger for ca 10 millioner kroner. Vedtatt boligpolitisk plan forutsetter også ytterligere salg. Nedenfor fremgår hvilke boliger som det legges opp til å selge i 2020 og 2021 og antatt salgssum. Salgsinntektene er forutsatt benyttet til å finansiere nye investeringstiltak for dermed å redusere låneopptaket. Vedr Folkehøyskolebakkan 1 er det fattet konkret vedtatt om salg, men boligen er foreløpig ikke solgt ut fra at prisforlangende var for høyt i forhold til det tilbud som muntlig fremkom. Denne boligen leies ut midlertidig, og det foreslås å utsettes salget til i 2021.

Salg av kommunale boliger 2020;

Rønningenvegen 3	580.000,-
Lokstallstien 7	400.000,-
Andeler Sanddøla Panorama	2.340.000,-

Salg kommunale boliger 2021;

Rønningenstien 23	250.000,-
Lokstallvegen 10	350.000,-
Ravnklovegen 42	1.300.000,-
Lokstallstien 1	1.300.000,-
Folkehøyskolebakken 1	2.500.000,-

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Eiendomsdrift utleieleiligheter (4100)									
06701 Salg av boliger		0	0	0	-3 300 000	-5 700 000	0	0	0
Sum Salgsinntekt					-3 300 000	-5 700 000	0	0	-9 000 000
Benyttes til finansiering av andre investeringer					-3 300 000	-5 700 000	0	0	-9 000 000
Driftskonsekvenser (salget påvirker husleieinntekter og div. kostnader i drift)									
<i>Eiendomsdrift utleieleiligheter (4100)</i>									
11900 Husleie					-144 000	-322 000	-322 000	-322 000	-1 110 000
16300 Leieinntekter					78 000	386 000	386 000	386 000	1 236 000
Bakkan (4110)									
10109 Timelønn faste stillinger					0	-30 000	-30 000	-30 000	-90 000
10900 Arb.givers andel pensjonspr. KLP					0	-5 844	-5 844	-5 844	-17 532
10990 Arbeidsgiveravgift					0	-1 828	-1 828	-1 828	-5 484
11303 Datakommunikasjon					0	-6 000	-6 000	-6 000	-18 000
11800 Strøm					0	-60 000	-60 000	-60 000	-180 000
11850 Forsikringspremier/ alarmsystem					0	-4 000	-4 000	-4 000	-12 000
11901 Festeavgifter/leie av grunn					0	-4 000	-4 000	-4 000	-12 000
11950 Kommunale avgifter					0	-25 000	-25 000	-25 000	-75 000
12000 Kjøp av inventar og utstyr					0	-10 000	-10 000	-10 000	-30 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

					2020	2021	2022	2023	Totalt
12300 Tjenester vedr. vedlikehold bygninger/anlegg					0	-20 000	-20 000	-20 000	-60 000
12400 Serviceavtaler					0	-5 000	-5 000	-5 000	-15 000
12402 Brøyting/sandstrøing veger					0	-20 000	-20 000	-20 000	-60 000
12500 Materialer vedr. vedlikehold					0	-20 000	-20 000	-20 000	-60 000
13501Kjøp av tjenester fra Grong kommune					0	-30 000	-30 000	-30 000	-90 000
14290 Merverdiavgift					0	-41 500	-41 500	-41 500	-124 500
16300 Leieinntekter					0	260 000	260 000	260 000	780 000
17290 Komp. for merverdiavgift driftsregnskap					0	41 500	41 500	41 500	124 500
SUM NETTO					-66 000	82 328	82 328	82 328	180 984
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4112 Brannstasjon. Prosjekt 7679.									
<p>Tilbygg og rehabilitering av eksisterende brannstasjon i.h.t. til vedtak sak 23/17. I etterkant av vedtak ble det høsten 2019 innkjøpt ny tankbil. Høyden på denne gjør at det må bygges en egen hall på siden da takhøyde i eksisterende stasjon er for lav. Det vil bli inngått avtale med Overhalla kommune om bytte av tankbil fram til ferdigstillelse av prosjektet , da deres bil er lavere enn den Grong har kjøpt og får plass i eksisterende garasje. I økonomiplanen for 2019-2022 ligger det inne med 8,6 mill. inkl. mva for tilbygg og rehabilitering i 2021. I prosjektet er det derfor lagt inn en økning på kr 1,4 mill. for å ivareta dette. Det foreligger krav fra Arbeidstilsynet vedr gjennomføring av prosjektet i 2021. Ut fra en totalvurdering er prosjektet lagt inn med byggestart i 2021 og ferdigstillelse i 2022.</p>									
					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Brannstasjon (4112)									
02300Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg					0	4 000 000	4 000 000	0	8 000 000
04290 Merverdiavgift					0	1 000 000	1 000 000	0	2 000 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					0	-1 000 000	-1 000 000	0	-2 000 000
09100 Bruk av lån					0	0	-4 000 000	0	-4 000 000
Sum investeringer					0	5 000 000	5 000 000	0	10 000 000
Bruk av lån					0	0	-4 000 000	0	-4 000 000
Bruk av mva. kompensasjon					0	-1 000 000	-1 000 000	0	-2 000 000
Bruk av salgsinntekter boliger					0	-4 000 000	0	0	-4 000 000
Sum finansiering						-5 000 000	-5 000 000		-10 000 000
Sum renter					0	0	0	87 450	87 450
Sum avdrag					0	0	0	100 000	100 000
SUM NETTO					0	0	0	187 450	187 450
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4120 Nytt tilbygg Ekker barnehage. Prosjekt 7680.

På grunn av manglende kapasitet på barnehageplasser i sentrumsområdet er det vedtatt en utbygging av Ekker barnehage. Det skal da løses med en ny avdeling som bygges som et tilbygg til de to eksisterende avdelinger. Det er i dag etablert areal på ca 450 kvm på de to avdelingene på Ekker barnehage. Ny avdeling er tenkt i størrelsesordenen 210 kvm med tilhørende vognbod lager og takoverbygde terrasser. Tilbygget fundamenteres på ringmur/plate på mark. Overbygg i trekonstruksjon i ett plan med teknisk r om i plan 2 (ca 30 m2) Bygningen oppføres i hht gjeldende krav Tek 17. Utomhusanlegg tatt med et beløp på kr 250.000,- for tilpassing til dagens anlegg. VVS-anlegg utføres etter gjeldende bestemmelse i Tek 17 - balansert ventilasjonsanlegg med varmegjenvinning. Golv varme i alle isolerte oppholdsrom i plan 1 - sanitærutstyr etter normal standard og løsninger etter normer og krav for barnehager. Vannboren varme-luft til vann-varmepumpe. Elanlegg etter gjeldende bestemmelser og krav til el forskrifter - lysnivå/kvaliteter i samsvar anbefalinger fra selskapet for Norsk Lyskultur. Detaljplanene er behandlet i arbeidsmiljøutvalget i oktober 2019 og anbudene vil foreligge medio november 2019. Det henvises til kommunestyresak 26/19 fra møte 18. juni 2019.

				Budsjett 2019	2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Eiendomsdrift Ekker barnehage (4120)									
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg				3 389 000	4 000 000	0	0	0	7 389 000
04290 Merverdiavgift				847 000	1 000 000	0	0	0	1 847 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap				-847 000	-1 000 000	0	0	0	-1 847 000
09100 Bruk av lån				-3 389 000	-2 316 000	0	0	0	-5 595 000
Sum investeringer				4 236 000	5 000 000	0	0	0	9 236 000
Bruk av lån				-3 389 000	-2 316 000	0	0	0	-5 595 000
Bruk av mva. kompensasjon				-847 000	-1 000 000	0	0	0	-1 847 000
Bruk av salgsinntekt boliger					-1 684 000	0	0	0	-1 794 000
Sum finansiering				-4 236 000	-5 000 000				-9 236 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

					2020	2021	2022	2023	Totalt
Sum renter					0	50 634	49 360	48 086	148 080
Sum avdrag					0	57 900	57 900	57 900	173 700
Driftskonsekvenser									
<i>Eiendomsdrift Ekker barnehage (4120)</i>									
10100 Lønn faste stillinger					10 000	24 000	24 000	24 000	82 000
10750 Lønn renhold					39 000	100 000	100 000	100 000	339 000
10900 Arb.givers andel pensjonspr. KLP					9 545	24 155	24 155	24 155	82 010
10990 Arbeidsgiveravgift					2 986	7 556	7 556	7 556	25 654
11800 Strøm					25 000	75 000	75 000	75 000	250 000
14290 Merverdiavgift					6 250	18 750	18 750	18 750	62 500
17290 Komp. for merverdiavgift driftsregnskap					-6 250	-18 750	-18 750	-18 750	-62 500
SUM NETTO					86 531	334 090	332 876	331 663	1 085 160
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4124 Gjerde GBU. Prosjekt 7698

Etter utbyggingen av Kuben har man i større grad tatt i bruk også baksiden av barneskolen/ungdomsskolen. Her er det mangelfull sikring/begrensning av skolens arealer ned mot rasteplassen og Namsen. Det har dermed vært et faremoment for både elever, og ansatte og foresatte. Nåværende tregjerde i en dårlig forfatning og det er ikke lenger mulig å reparere deler av gjerde på grunn av omfattende råteskader. Tiltaket består i å etablere et nytt vedlikeholdsfritt flekkversgjerde med barnehagelist, slik at man får bedret både estetikk og sikkerhet. Tiltaket finansieres med salgsinntekter fra boligsalg samt mva .kompensasjon.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Eiendomsdrift GBU (4124)									
02303 Tjenester vedr. nyanlegg parker/uteområde					224 000	0	0	0	224 000
04290 Merverdiavgift					56 000	0	0	0	56 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-56 000	0	0	0	-56 000
Sum investeringer					280 000	0	0	0	280 000
Bruk av mva.kompensasjon					-56 000	0	0	0	-56 000
Bruk av salgsinntekter					-224 000	0	0	0	-224 000
Sum finansiering					-280 000				-280 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4124 Renovering Gymsbygg Harran Oppvekstsenter . Prosjekt 7701

Tiltaket består i en utvendig oppgradering av gymsbygget ved oppvekstsentret. Kledning har råteskader og takrenner er i dårlig forfatning. Skifting av kledning på vestveggen. Det vurderes ved gjennomføring om det er best med maling og skraping av kledning av resten av bygget eller om bytte av kledning må foretas. Det foretas maling av grunnmur samt bytte av tak. Ved rehabiliteringen forutsettes det bruk av egen arbeidskraft i form av ansatt snekker. Tiltaket finansieres med låneopptak og mva. kompensasjon.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Eiendomsdrift Harran skole (4126)									
02510 Materialer vedr. nybygg bygninger/anlegg					0	0	600 000	0	600 000
04290Merverdiavgift					0	0	150 000	0	150 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					0	0	-150 000	0	-150 000
09100 Bruk av lån					0	0	-600 000	0	-600 000
Sum investeringer					0	0	750 000	0	750 000
Bruk av lån					0	0	-600 000	0	-600 000
Bruk mva.kompensasjon					0	0	-150 000	0	-150 000
Sum Finansiering					0	0	-750 000	0	-750 000
Sum renter					0	0	0	13 035	13 035
Sum avdrag					0	0	0	30 000	30 000
SUM NETTO					0	0	0	43 035	43 035
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4131 Brannverntiltak GHO. Prosjektnr. 7610.

Det er utarbeidet en rapport som er forelagt kommunestyret og som viser hvilke tiltak som er nødvendig å gjennomføre for at GHO skal tilfredsstillende gjeldende brannforskrifter. Rapporten danner grunnlag for et grovt prisanslag, samt kunne utarbeide et anbudsgrunnlag for videre utbedringer. Første tiltak som må gjøres, er at det må legges fra vannledning til nytt sprinkleranlegg. Dette er tatt med i kostnadsoverslaget. Før utbyggingsvedtak fattes bør kostnadsoverslaget gjennomgås på nytt. Gjennomføringstidspunkt må samkjøres med restaureringen av helsefløya. Tiltaket finansieres med låneopptak og mva kompensasjon.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Eiendomsdrift helse- og omsorgstun (4131)									
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg					0	0	0	7 200 000	-1 600 000
04290 Merverdiavgift					0	0	0	1 800 000	-400 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					0	0	0	-1 800 000	-1 800 000
09100 Bruk av lån					0	0	0	-7 200 000	-7 200 000
Sum investeringer					0	0	0	9 000 000	9 000 000
Bruk av lån					0	0	0	-7 200 000	-7 200 000
Bruk av mva.kompensasjon					0	0	0	-1 800 000	-1 800 000
Sum finansiering					0	0	0	-9 000 000	-9 000 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4131 Helsefløy										
<p>H-fløy huser familiebasen (ungdomsenheten, helsesøster, psykiatritjenesten), legekantoret for basefunksjon for hjemmesykepleien. Bygningsmassen er utdatert, uhensiktsmessig og behovet for en restaurering/ombygging er omfattende. Ombygging av H-fløy ved Grong helse- og omsorgstun gjelder 1. etg og omfatter flytting av delingsvegger og oppgradering av vegger med tanke på lyd. Nye dører med god lyd kvalitet og beslag med mulighet for adgangskontroll. Det ligger inne utskifting av vinduer med solavskjerming. ventilasjonsanlegg. Hjemmesykepleie -base vil ha en mindre omfattende ombygging enn øvrige arealer. Yttervegger oppgraderes og etterisoleres på innsiden. Ny innvendig kledning. Alle innvendige overflater som gulv, vegger og himling fornyes. Teknisk anlegg omfatter nyetablering av ventilasjonskanaler og aggregater. El-anlegget for lys, varme og IT, oppgraderes med nytt ledningsnett og med nye armaturer. Nytt sanitærrum ved hovedtrapp anlegges.</p> <p>Det er utarbeidet og politisk behandlet skisseprosjekt for tiltaket. Det henvises her til kommunestyresak 84/18 fra møte 29. november 2018.</p> <p>Prosjektet forutsettes finansiert med låneopptak og mva. kompensasjon. Det forutsettes videre at dette utviklingstiltaket tilføres midler årlig fra budet driftsfond fra utbytte midler NTE til dekning av rente og avdragsutgiftene. Dette gjør at det ikke blir noen netto drftsutgifter av tiltaket, slik det er forutsatt finansiert.</p>										
						2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Eiendomsdrift helse og omsorgstun (4131)										
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg						0	12 800 000	0	0	12 800 000
04290 Merverdiavgift						0	3 200 000	0	0	3 200 000
Finansiering (9200)										
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap						0	-3 200 000	0	0	-3 200 000
09100 Bruk av lån						0	-12 800 000	0	0	-12 800 000
Sum investeringer						0	16 000 000	0	0	16 000 000
Bruk av lån						0	-12 800 000	0	0	-12 800 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

					2020	2021	2022	2023	Totalt
Bruk av mva.kompensajons					0	-3 200 000	0	0	-3 200 000
Sum finansiering					0	-16 000 000	0	0	-16 000 000
Sum renter					0	0	280 192	274 560	554 752
Sum avdrag					0	0	256 000	256 000	512 000
Driftskonsekvenser									
<i>Innlån ekskl. formidlingslån (9100)</i>									
19500 Bruk av bundet driftsfond.					0	0	-536 192	-530 560	-1 066 752
NTE midler									
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4131 Kjøleaggregat GHO Ventilasjon A og D fløy. Prosjektnr 7700.

Det er en utfordring for både beboere og ansatte at det i sommerhalvåret blir meget varmt på helse og omsorgstunet og da spesielt på A og D fløyen. Det er også mottatt klage fra pårørende i forhold til situasjonen sommerstid med temperaturer over 30 grader. Det er også mottatt Teknisk er det slik at D-fløy serves av et eget ventilasjonsanlegg, mens A-fløyen serves av ventilasjonsanleggene som både gjelder omsorgsboligene i H-fløy samt kjøkken, vaskeri/fysioterapi i S-fløy. Dette medfører at man i denne beregningen kun har tatt med D-fløy samt andre etasje av A-fløy. Arbeidsmiljøutvalget har også behandlet saken i møte i oktober og påpekt behovet for å sette inn tiltak. Tiltaket er finansiert med salgssinntekt fra boligsalg samt mva. kompensasjon.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Eiendomsdrift helse- og omsorgstun (4131)									
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					400 000	0	0	0	400 000
04290 Merverdiavgift					100 000	0	0	0	100 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp..for merverdiavgift investeringsregnskap					-100 000	0	0	0	-100 000
Sum investeringer					500 000	0	0	0	500 000
Bruk av mva. kompensasjon					-100 000	0	0	0	-100 000
Bruk av salgssinntekter bolig					-400 000	0	0	0	-400 000
Sum finansiering					-500 000				-500 000
Driftskonsekvenser									
Eiendomsdrift helse- og omsorgstun (4131)									
11800 Strøm					15 000	30 000	30 000	30 000	105 000
14290 Merverdiavgift					3 750	7 500	7 500	7 500	26 250
17290 Komp. for merverdiavgift driftsregnskap					-3 750	-7 500	-7 500	-7 500	-26 250

SUM NETTO					15 000	30 000	30 000	30 000	105 000
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4140 Rehabilitering adm.fløya kommunehuset. Prosjektnr. 7694.

Det har i en lengre periode vært problemer med at det kommer inn vann gjennom tak og vinduer ved massivt nedbør på adm. fløya (lavfløya) på kommunehuset. Problemet er at lekter og undertak er råteskadet, slik at takplatene tar inn vann gjennom skruerull på grunn av at skruene løsner fra lektene. Videre er det et problem at vannet driver inn gjennom vinduene, og at man også til dels har fått råteskader på disse. Tiltaket består i skifte av tak og vinduer. Tiltaket er forutsatt finansiert med salgsinntekter fra boligsalg samt mva. kompensasjon.

Fortrinnsvis bør man etterisolere bygningsmassen da adm. fløya gjør at man bruker uforholdsmessig mye strøm på kommunehuset. Dette er dog ikke medtatt i kostnadsoverslaget. Ved rehabilitering er det forutsatt bruk av egen arbeidskraft gjennom ansatt snekker.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
--	--	--	--	--	------	------	------	------	-------------------

Eiendomsdrift kommunehus (4140)

02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg					0	280 000	0	0	280 000
04290 Merverdiavgift					0	70 000	0	0	70 000

Finansiering (9200)

07290 Komp. .for merverdiavgift investeringsregnskap					0	-70 000	0	0	-70 000
Sum investeringer					0	350 000	0	0	350 000
Bruk av mva. .kompensasjon					0	-70 000	0	0	-70 000
Bruk av salgsinntekter						-280 000			-280 000
Sum finansiering					0	-350 000	0	0	-350 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4181 Renovering basseng

Svømmebassenget ved GBU ble bygget i 1968. Bassenget er i dag i en slik forfatning at det i dag ikke kan brukes. Det var ifbm med utbyggingen av Kulturhuset Kuben og skolen nødvendig å avvikle bassengdriften for å få gjennomført utbyggingen, i tillegg var det allerede en del driftstekniske problemer og lovpålagte krav som ville medført vesentlige utfordringer om man skulle fortsette driften videre. Prosjektet omfatter både restaurering, ombyggingen og påbygging. Bassenget er viktig både for skoleelevene, revmatikere og den øvrige befolkning i Grong. Det forventes spillemidler på kr 5,4 millioner. Da det vil gå noen år før disse midlene utbetales må de forskutteres ved bruk av lån.

Formelt sett ble utbyggingen av bassenget vedtatt i kommunestyresak 46/17 jfr utarbeidet forprosjekt datert 25.05.17. . Rådmannen fikk da fullmakt for å engasjere konsulenter og arkitekt for å få tiltaket gjennomført. Ut fra den økonomiske situasjon som ble klarlagt utover høsten 2017, ikke minst på bakgrunn av reduksjon i flyktningeinntektene, vedtok kommunestyret 26. oktober 2017 å avvente oppstart av deltaplanleggingen til budsjettmøtet i desember. I møtet i desember 2017 ble tiltaket lagt inn i økonomiplanen i 2022.

Rådmannen har derfor ikke startet detaljplanleggingen.

Tiltaket er nå ført opp i 2020/21, dvs at byggeoppstart kan skje høsten 2021 og målet må være ferdigstilling sommeren 2021. Dersom kommunestyret vedtar prosjektet slik det er foreslått, kan rådmannen i desember (etter budsjettmøtet) starte arbeidet med detaljplanleggingen. Som det fremgår av oversikten under, er dette definert som et utviklingstiltak der det forutsettes at årlig tilføres midler fra utbyttefondet fra NTE-midlene tilsvarende rente- og avdragsutgiftene. For å oppnå mva. kompensasjon må badetilbudet utenom skolens undervisning organiseres på en særskilt måte. Det mest nærliggende er at det er frivillige lag- og organisasjoner som ivaretar ansvaret for folkebadkveldene mot at de får billettinntektene. Dette kan f.eks være Grong Røde Kors og/eller idrettslaget. Særskilt avtale må her inngås. En viktig forutsetning for gjennomføring av prosjektet er at kommunen får mva. kompensasjon.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Svømmehall (4181)									
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg					12 000 000	10 400 000	0	0	22 400 000
04290 Merverdiavgift					3 000 000	2 600 000	0	0	5 600 000
Finansiering (9200)									

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

					2020	2021	2022	2023	Totalt
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	-3 000 000	-2 600 000	0	0	-5 600 000
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-12 000 000	-10 400 000	0	0	-22 400 000
Sum investeringer					15 000 000	13 000 000	0	0	28 000 000
Bruk av lån					-12 000 000	-10 400 000	0	0	-22 400 000
Bruk av mva.kompensasjon					-3 000 000	-2 600 000	0	0	-5 600 000
Sum finansiering					-15 000 000	-13 000 000	0	0	-28 000 000
Sum renter					0	262 350	483 120	470 800	1 216 270
Sum avdrag					0	300 000	560 000	560 000	1 420 000
Driftskonsekvenser									
<i>Skoleskyss (2213)</i>									
11700 Skyss- og reiseutgifter					0	-38 000	-90 000	-90 000	-218 000
14290 Merverdiavgift					0	-3 040	-7 200	-7 200	-17 440
17290 Komp. for merverdiavgift driftsregnskap					0	3 040	7 200	7 200	17 440
<i>Undervisning GBU (2220)</i>									
11240 Kjøp av tjenester					0	-19 000	-45 000	-45 000	-109 000
14290 Merverdiavgift					0	-4 750	-11 250	-11 250	-27 250
17290 Komp. for merverdiavgift driftsregnskap					0	4 750	11 250	11 250	27 250
<i>Undervisning Harran (2250)</i>									
11240 Kjøp av tjenester					0	-6 000	-15 000	-15 000	-36 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

					2020	2021	2022	2023	Totalt
14290 Merverdiavgift					0	-1 500	-3 750	-3 750	-9 000
17290 Komp. for merverdiavgift driftsregnskap					0	1 500	3 750	3 750	9 000
<i>Svømmehall (4181)</i>									
10100 Lønn faste stillinger					0	17 000	40 000	40 000	97 000
10750 Lønn renhold					0	50 000	120 000	120 000	290 000
10900 Arb. .givers andel pensjonspr. KLP					0	13 052	31 168	31 168	75 388
10990 Arbeidsgiveravgift					0	4 083	9 750	9 750	23 583
11200 Forbruksmateriell					0	63 000	150 000	150 000	363 000
11800 Strøm					0	42 000	100 000	100 000	242 000
14290 Merverdiavgift					0	26 250	62 500	62 500	151 250
17290 Komp. for merverdiavgift driftsregnskap					0	-26 250	-62 500	-62 500	-151 250
<i>Innlån ekskl. formidlingslån (9100)</i>									
19500 Bruk av bundet driftsfond. NTE midler					0	-562 350	-1 043 120	-1 030 800	-2 636 270
SUM NETTO					0	126 135	300 918	300 918	727 971
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4183 Skifte av kunstgress 2019

Kunstgresset på Grong sports- og fritidspark ble lagt høsten 2005 med off. åpning våren 2006. I 2015 var gresset 10 år og det er da mulighet til å bytte kunstgressdekket og oppnå spillemidler. Varigheten på kunstgress er ca. 10-15 år alt etter hvor stor bruken er og om banen brøytes eller ikke. I Grong er bruken svært stor. GVS benytter anlegget på dagtid og på ettermiddag/kveld og i ukedager er det kamper og treninger. Det er også kamper på dagtid/kveld i helgene. Dekket er moden for utskiftning, og det er kommet stadig tilbakemeldinger om slitasjeskader som henvises til kunstgressdekket. Sesongen er fra april - oktober. Hver sommer luftes banen - dvs at gummigranulatet tas opp og vaskes før det legges tilbake og fylles på. De siste årene har det dog ikke vært etterfylt på grunn av at kvaliteten på gresset er for dårlig, og at etterfylling dermed er uaktuelt.

Rehabilitering av idrettsanlegg mottar 40% tilskudd fra spillemidlene. Spillemidler på kr 1,5 mill. må forutsettes forskuttert med låneopptak i en periode. Det har høsten 2019 vært flere møter med repr. fra fotballgruppa samt bankforbindelse med målsetting å få på plass sponsoravtaler tilvarende kr 150.000 pr år. Ordningen med mva. kompensasjon er utfordrende og det har så langt ikke lyktes å få dette i orden. Det som nå synes å være en løsning er å arbeide med å få til et sponsorlaug der flere deltar og det avtalene rettes mot flere av kommunes idrettsanlegg herunder Gronghallen. Ut fra signaler som foreligger bør det være realistisk å få til avtaler på kr 150.000. Det foreslås å opprette en gruppe som arbeider videre med å få på plass sponsoravtalene. Avtalene må forutsettes å være på plass i løpet av våren 2020, slik at tiltaket kan gjennomføres i 2021.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Grong sports- og fritidspark (4183)									
02303 Tjenester vedr. nyanlegg parker/uteområde					0	3 600 000	0	0	3 600 000
04290 Merverdiavgift					0	900 000	0	0	900 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	-900 000	0	0	0	0	-900 000	0	0	-900 000
09100 Bruk av lån	-3 600 000	0	0	0	0	-3 600 000	0	0	-3 600 000
Sum investeringer					0	4 500 000	0	0	4 500 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

					2020	2021	2022	2023	Totalt
Bruk av lån					0	-3 600 000	0	0	-3 600 000
Bruk av mva.kompensasjon					0	-900 000	0	0	-900 000
Sum finansiering					0	-4 500 000	0	0	-4 500 000
Sum renter					0	0	77 880	72 600	150 480
Sum avdrag					0	0	240 000	240 000	480 000
Driftskonsekvenser									
<i>Grong sports- og fritidspark (4183)</i>									
18902 Sponsorinntekter					0	0	-150 000	-150 000	-300 000
SUM NETTO					0	0	167 880	162 600	330 480
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4300 Kapasitetsøkning Formofoss vannverk - Bjørgan

Prosjektet er vedtatt igangsatt i K-sak 27/19. Detaljplanlegging gjennomføres i 2019 innenfor en ramme på 1 million. Det vises til forprosjekt datert 6.9.2018 vedrørende kapasitetsøkning ved Formofoss vannverk- Bjørgan. Etappe 1 omfatter ny vannkilde med overføringsledning, utvidelse av Formofoss basseng med nytt pumpeanlegg samt utvidelse av Bjørgan basseng med trykkøkingsstasjon. Prosjektet er dimensjoner for framtidig utbygging i tråd med vedtatte arealplaner. Etappe 1 med en samlet kostnad på kr 7,0 mill. inkl. prosjektering foreslås bygget i 2020, mens etappe 2 med en samlet kostnad på 5,5 mill foreslås bygget i 2021. Eksisterende vannkilde yter 192 kbm i døgnet og den nye tilleggsilden skal yte 310 kbm i døgnet. Utgiftene inngår i avgiftsgrunnlaget og belastet selvkostfondet.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Vannverk produksjon (4300)									
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					2 000 000	1 800 000	0	0	3 800 000
Vannverk distribusjon (4301)									
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					3 000 000	2 700 000	0	0	5 700 000
Finansiering (9200)									
09100 Bruk av lån					-5 000 000	-4 500 000	0	0	-9 500 000
Sum investeringer					5 000 000	4 500 000	0	0	9 500 000
Bruk av lån					-5 000 000	-4 500 000	0	0	-9 500 000
Finansiering					-5 000 000	-4 500 000	0	0	-9 500 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4303 Ny avløpspumpe-stasjon Sundspetten

Ny avløpspumpe-stasjon Sundspetten. Gammel pumpe er ustabil i drift. Stasjonen står lavt og er utsatt for flom og må heves. Investering belastes selvkostfondet for kloakk.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Kloakk og ledningsnett (4303)									
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg					800 000	0	0	0	800 000
Finansiering (9200)									
09100 Bruk av lån					-800 000	0	0	0	-800 000
Sum investeringer					800 000	0	0	0	800 000
Bruk av lån					-800 000	0	0	0	-800 000
Sum finansiering					-800 000	0	0	0	-800 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4310 Asfaltering folkehøgskolebakken. Prosjektnr. 7702.

Arbeidet omfatter oppgradering av kommunal veg opp til Namdals Folkehøgskole.

Grøfting, utlegging nytt bærelag og asfaltering.

Det prioriteres å heve kvaliteten på den bratteste strekningen opp til kryss Folkehøgskolen da dette området er mest utsatt for erosjon.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Kommunale veier (4310)									
02302 Tjenester vedr. nyanlegg veier	0	0	0	0	0	400 000	0	0	400 000
04290 Merverdiavgift	0	0	0	0	0	100 000	0	0	100 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	0	-100 000	0	0	-100 000
Sum investeringer					0	500 000	0	0	500 000
Bruk av mva. kompensasjon					0	-100 000	0	0	-100 000
Bruk av salgsinntekt					0	-400 000	0	0	-400 000
Finansiering						-500 000			-500 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4310 Gang og sykkelvei fram til Grong dyrelinikk. Prosjektnr 7697.

Prosjektet er vedtatt i kommunestyresak sak 100/19. I forbindelse med planene om flytting av båtbyggerverkstedet fra Værum til museet (Bergsmo sentrum) skal gangvegen fra Bergsmo sentrum og fram mot dyrelinikken utvides og forsterkes. Kantstein, asfalt og avkjørsler er en del av prosjektet.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Kommunale veier (4310)									
02302Tjenester vedr. nyanlegg veger					180 000	0	0	0	180 000
04290 Merverdiavgift					45 000	0	0	0	45 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-45 000	0	0	0	-45 000
Sum investeringer					225 000	0	0	0	225 000
Bruk av mva. komp					-45 000	0	0	0	-45 000
Bruk av salgsinntekter					-180 000	0	0	0	-180 000
Finansiering					-225 000				-225 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4310 Ny asfalt Sagveien

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Kommunale veier (4310)									
02302 Tjenester vedr. nyanlegg veier					320 000	0	0	0	320 000
04290 Merverdiavgift					80 000	0	0	0	80 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap	0	0	0	0	-80 000	0	0	0	-80 000
Sum investeringer					400 000	0	0	0	400 000
Bruk av mva.kompensasjon					-80 000	0	0	0	-80 000
Bruk av salgsinntekt					-320 000	0	0	0	-320 000
Finansiering					-400 000				-400 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4310 Stedsutvikling Grong sentrum. Prosjekt 7553.

Gjelder oppfølging av delprosjekt i Bolystprosjektet. Prosjektet gjelder oppgradering av den kommunale vegen fra Apoteket forbi Gronghallen og opp til fylkesvegen. Videre oppgradering av parkeringsplassen ved kjøpesenteret samt etablering av holdeplass for skolebussene. Det siste er et klart trafikksikkerhetstiltak. Total utbyggingskostnad er beregnet til 4,9 millioner. Det kalkuleres med 1 million i tilskudd.

Det er utarbeidet et eget skisseprosjekt for tiltaket og dette ble behandlet i kommunestyret 19. desember 2013 sak 92/13 etter en omfattende prosess med bred deltakelse. Det ble da vedtatt at gjennomføring av prosjektet herunder detaljplanlegging måtte innarbeides i økonomiplan og budsjett før gjennomføring. Ut fra den økonomiske situasjon har prosjektet vært skjøvet ut flere år. Prosjektet er nå lagt inn i 2021 og det er forutsatt at NTE-utbyttmidler (bundet fond) nyttes til dekning av løpende rente og avdragsutgifter til tiltaket. Ut fra slik finansieringen er gjort beregnes ikke prosjektet å medfører netto driftsutgifter.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Kommunale veier (4310)									
02303 Tjenester vedr. nyanlegg parker/uteområde					0	4 800 000	0	0	4 800 000
04290 Merverdiavgift					0	1 200 000	0	0	1 200 000
07000 Statstilskudd/refusjon fra staten					0	-1 000 000	0	0	-1 000 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					0	-1 200 000	0	0	-1 200 000
09100 Bruk av lån					0	-3 800 000	0	0	-3 800 000
Sum investeringer					0	6 000 000	0	0	6 000 000
Bruk av lån					0	-2 780 000	0	0	-2 780 000
Bruk av mva.kompensasjon					0	-1 200 000	0	0	-1 200 000

Handlingsprogram og økonomiplan 2020-2023 – Budsjett 2020

					2020	2021	2022	2023	Totalt
Statstilskudd					0	-1 000 000	0	0	-1 000 000
Bruk av salgsinntekt boliger						-1 020 000			-1 020 000
Finansiering						-6 000 000			-6 000 000
Sum renter					0	0	83 078	80 988	164 066
Sum avdrag					0	0	95 000	95 000	190 000
Driftskonsekvenser									
<i>Innlån ekskl. formidlingslån (9100)</i>									
19500 Bruk av bundet driftsfond.					0	0	-130 278	-128 749	-259 027
NTE midler									
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4403 Grong næringspark infrastruktur. Prosjektnr. 7703										
<p>Kommunestyret har vedtatt at det gjennomføres detaljprosjektering og anbudskonkurranse for utvidelse av Grong Næringspark, noe som nå er gjennomført. Å ha tilrettelagt næringsareal er svært viktig. Det er bl.a. også forutsatt flytting av MNA's anlegg i næringsparken. Muligheten ved at det fra tidlig 2020 vil bli tilgang på steinmasser fra utbyggingen av nye Fiskumfoss kraftstasjon gjør at «timingene» er riktig for realiseringen av prosjektet. Kommunen har her inngått egen avtale med NTE vedr tilgang på betydelige steinmasser. Bakgrunn for tallene i investeringsprosjektet er som nevnt gjennomførte detaljprosjektering og anbudskonkurranse. Renter og avdrag for den del som ikke gjelder vann- og avløpsutbygging finansieres ved bruk av NTE fond. Den andel som gjelder vann- og avløp vil inngå i selvkostgrunnlaget. Det fremmes egen sak for politisk behandling i november 2019 som mer detaljert beskriver hva som inngår i dette utviklingstiltaket.</p>										
					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden	
Vannverk distribusjon (4301)										
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg		0	0	0	0	1 004 000	0	0	0	1 004 000
Kloakk og ledningsnett (4303)										
02301 Tjenester vedr. nye tekniske anlegg		0	0	0	0	1 506 000	0	0	0	1 506 000
Andre tiltak næringsutvikling (4403)										
02302 Tjenester vedr. nyanlegg veier		0	0	0	0	8 890 000	0	0	0	8 890 000
04290 Merverdiavgift		0	0	0	0	2 223 000	0	0	0	2 223 000
Finansiering (9200)										
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap		0	0	0	0	-2 223 000	0	0	0	-2 223 000
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-11 400 000	0	0	0	-11 400 000
Sum investeringer						13 623 000				13 623 000
Bruk av lån						-11 400 000	0	0	0	-11 400 000

					2020	2021	2022	2023	Totalt
Bruk av mva. komp					-2 223 000	0	0	0	-2 223 000
Finansiering					-13 623 000	0	0	0	-13 623 000
Sum renter					0	194 358	189 468	184 579	568 405
Sum avdrag					0	222 250	222 250	222 250	666 750
Driftskonsekvenser									
19500 Bruk av bundet driftsfond. NTE fond					0	-416 608	-411 718	-406 829	-1 235 155
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4720 Flytting av A Urstads båtbyggerverksted. Prosjekt 7693.

Prosjektet er vedtatt i k-sak 100/19. Det er vedtatt flytting av Alfred Urstads båtbyggerverkssted fra Værum og opp til Grong bygdamuseum. Det opparbeides ny tomt og parkering nord for hovedvegen og dagens museumsområde. I kostnadene er også medtatt en relativt omfattende restaurering av bygningen. Som det fremgår av oversikten under forutsettes innhentet en rekk tilskudd til prosjektet. Etter møte 28. oktober 2019 med grunneieren er det under utarbeidelse en kjøpsavtale for området. Det ble ved befaringen også vurdert at det var formålstjenlig å utvide parkeringsplassen noe. Kostnadsoppsettet under er derfor høynet i forhold til kommunestyrevedtaket med totalt kr 110.000,-, herav andel av opparbeidelseskostnad på kr 65.000. Det vises for øvrig til egen tiltak vedr opparbeidelse av fortau langs kommunal veg.

					2020	2021	2022	2023	Totalt i perioden
Grong bygdamuseum (4720)									
02300 Tjenester vedr. nybygg bygninger/anlegg					846 000	0	0	0	846 000
02801 Kjøp av tomt					45 000				45 000
04290 Merverdiavgift					175 000	0	0	0	175 000

					2020	2021	2022	2023	Totalt
07700 Refusjon fra private					-109 000	0	0	0	-109 000
07721 Dugnadsarbeid					-290 000	0	0	0	-290 000
Finansiering (9200)									
07290 Komp.for merverdiavgift investeringsregnskap					-175 000	0	0	0	-175 000
Sum investeringer					1 066 000	0	0	0	1 066 000
Bruk av mva.kompensasjon					-175 000	0	0	0	-175 000
Egeninnsats Grong kommune					-87 000				-87 000
Museet Midt IKS					-113 000				-113 000
					2020	2021	2022	2023	Totalt
Dugnad Grong bygdemuseum					-90 000				-90 000
Norsk kulturråd/Eckbos Legat					-50 000				-50 000
Stiftelsen Uni					-50 000				-50 000
Sponsorinntekter					-9 000				-9 000
Bruk av salgsinntekter boliger					-492 000	0	0	0	-492 000
Finansiering					-1 066 000				-1 066 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-6801 Egenkapitalinnskudd 2020 KLP

Kommunene er eiere av Kommunal Landspensjonskasse. KLP's egenkapital er innbetalt fra medlemmene i Klp. Medlemmene plikter å betale egenkapitaltilskudd i den utstrekning det er nødvendig for å gi KLP tilfredsstillende soliditet. Tilskuddet fastsettes i forhold til premiereserven og beregnes særskilt for den enkelte fellesordning av KLPs styre for det enkelte kalenderår. Egenkapitaltilskuddet skal kunne nyttes til dekning av tap eller underskudd ved løpende drift, og det kan ikke gis avkastning uavhengig av det årlige driftsresultat. Ikke adgang til å lånefinansiere dette, derfor overføring fra drift.

					2020	2021	2022	2023	
Egenkapitalinnskudd (6801)									
05292 Egenkapitalinnskudd					883 000	883 000	883 000	883 000	0
Finansiering (9200)									
09700 Overføring fra driftsregnskapet					-883 000	-883 000	-883 000	-883 000	0
Sum investeringer					883 000	883 000	883 000	883 000	3 532 000
Sum overført fra drift					-883 000	-883 000	-883 000	-883 000	-3 532 000

I-9101 Startlån

Låneopptak i husbanken til videreutlån. Startlån.

					2020	2021	2022	2023	
Formidlingslån (9101)									
05100 Avdrag på lån	0	0	0	0	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000	0
05200 Utlån	0	0	0	0	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	0
09100 Bruk av lån	0	0	0	0	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	0
09200 Avdrag på utlån	0	0	0	0	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	0
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

